Tampella TÄNÄÄN

N:o 5 1965

TAMPELLAN HUOLTO r.y:n

Joulujuhlat

TAMPELLAN JUHLASALISSA

LAPSILLE

alle 8 v:n ikäisille sunnuntaina 12. 12. klo 12.30

ja 8—12 v:n ikäisille sunnuntaina 12. 12. klo 16.00

Iloinen ja reipas ohjelma

Joulupukki

Tervetuloa

TAMPELLAN HUOLTO r.y.

Kansikuva: "Kahvitulilla marraskuisella eräretkellä" valok. Ilpo Peuhkuri.

Tampella TÄNÄÄN

N:o 5 JULKAISIJA: Oy TAMPELLA Ab 1965

TOIMITUSKUNTA: Päätoimittaja: fil.maist. A. TIENARI

PÄÄKONTTORI:	PELLAVATEHDAS:	KONEPAJA:	LAPINNIEMI:	INKEROINEN:	HEINOLA:
konttoripäällikkö B. Enderlein ja neiti Sylvi Solin	dipl.ins. A. Vikkula työnjoht. O. Heinonen ja neiti Eeva Tarkka	ins. P. Autero, kontt. Helvi Ahonen ja tark. E. Österman	konttoripääll. O. Näsi, ins. E. Pöllänen ja sos.virk. M. Malminen	sosiaalipäällikkö A. V. Videnoja	sosiaalipäällikkö O. Linnakko

Saukonmäkeä saneerataan

Nykyisin joudumme tämän tästä toteamaan, miten eripuolilla kaupunkia vanhoja puutaloja ryhdytään purkamaan ja tilalle alkaa nykyaikaisella vauhdilla nousta toinen toistaan modernimpia kerrostaloja. Tällainen uudistuminen on tänä syksynä alkanut myös Petsamon kaupunginosaan kuuluvalla ja Tampellan omistamalla Saukonmäen asuntoalueella.

Lienee paikallaan aluksi luoda katsaus Tampellan tehdasasuntojen historiaan nähdäksemme, minkälainen kehitys on tällä alalla todella ollut. Tampellalla oli esim. 1870-luvulla vain kymmenkunta pientä asumusta tehdasalueella pääasiassa eräitä mestareita ja vartijoita varten. 1890-luvulla alkoi jo muodostua ns. työväenmäki, missä tällöin oli kuusi asuntoa asukkaiden määrän noustessa 21:een, ja Aspinniemessä asunto rakennusmestari Aspille. Vuosisadan vaihteessa kasvoi työväenmäki (Masuninmäki) nykyiseen laajuuteensa. Sinne siirrettiin Tampellan alueelle johdetun sivuraiteen tieltä pari pientä rakennusta ja valmistettiin joukko uusia, niin että niiden lukumäärä nousi 15:en.

Ensimmäisen maailmansodan jälkivuosina, jolloin asuntopula Tampereella oli jälleen huutava, Tampella alkoi suunnitella suuren, kivisen kerrostalokompleksin rakentamista. Tämä tavallista suuremmaksi ajateltu rakennus olisi alkanut Lapintieltä,

noussut puutarhurin asunnon vaiheilla työväenmäelle ja jatkunut yli mäen aina rautatielle saakka. Se olisi ollut 2- ja 3-kerroksinen valtava "kilometritalo", jonka ikkunat olisivat olleet etelään ja länteen. Mutta v. 1920 tämä ehdotus haudattiin — ehkäpä onneksi — pääasiassa sen vuoksi, että se olisi rajoittanut tehdasalueen vastaista laajentumista.

Samana vuonna Tampella vuokrasi kaupungilta asuntoalueeksi kauniin metsäisen kummun, Saukonmäen, joka sijaitsee Petsamon kaupunginosassa, joka puolestaan sai nimensä sen vuoksi, että Petsamo oli tällöin kaikkien huulilla mainitunnimisen Jäämeren tuntumassa olevan alueen tultua liitetyksi Suomeen.

Piirustukset tuota työväenmäen rinteelle aiottua rakennusta varten oli laatinut arkkitehti Harald Andersin, joka sai tämän hankkeen rauettua tehtäväkseen laatia asemakaavan ja sille rakennettavien talojen piirustukset myös Saukonmäkeä varten. Suunnitelmien mukaan oli rakennuksia tuleva 14, joista 12 oli suunniteltu kaksikerroksisiksi, kahdeksan perheen asuintaloiksi, ja kaksi kappaletta oli kahden perheen asuintaloa.

Elokuun 3 päivänä 1920 pitämässään kokouksessa kaupunginvaltuusto vuokrasi Saukonmäen asuntoalueen yhtiölle. Tällöin vuokratun alueen suuruus oli 52.760 m². Vielä samana syksynä Tampella aloitti Saukonmäen rakentamisen ja joudutti sitä niin, että seuraavan vuoden kesällä muuttivat ensimmäiset asukkaat uusiin taloihin ja elokuussa viimeiset. Silloisissa sodanjälkeisissä oloissa tuotti merkittävää helpotusta asuntopuutteeseen, kun yli 100 perhettä sai tilaisuuden muuttaa uusiin asuntoihin. Tässä yhteydessä tulkoon mainituksi, että Lapinniemen puuvillatehdas ryhtyi vähän tämän jälkeen samanlaiseen yritykseen rakentamalla asuintalot lähelle Saukonmäkeä ja niihin myös n. 100 huoneistoa.

Saukonmäen asunnot käsittivät kaksi huonetta ja keittiöalkovin (ikkunallinen) pinta-alaltaan n. 50 m². Vuonna 1921 valmistui kaikkiaan 314 huonetta. Mutta sopimukseen kuului vielä rakentaa lisää asumuksia viiden vuoden kuluessa. V. 1927 valmistuikin kuusi yksikerroksista taloa ja niihin 82 huonetta 68 perheelle. Seitsemäs rakennus tuli pienten lasten vastaanottokodiksi, jonka hoidosta on vastannut tähän päivään saakka Yhdistys Koteja kodittomille.

Viime sotien aiheuttaman uuden asuntokireyden johdosta ryhtyi Tampella jälleen jatkamaan asuinrakennustoimintaa rakennuttamalla seitsemän kaksikerroksista rapattua asuinrakennusta, joihin tällöin tuli keskuslämmitys, lämminvesi ym. mukavuudet. Luonnollisesti sota-aika vaikeutti tätä toimintaa suuresti, sillä varsinkin rakennustyön loppuaikana oli puute rakennustarvikkeista todella huutava. Mutta nämäkään talot eivät vielä helpottaneet paljonkaan asuntojen puutetta, joten Tampella saadakseen työväkeä sotakorvausteollisuuttaan varten, rakennutti lisää neljä 2-kerroksista asuintaloa Saukonmäen vie-

lä vapaina olleille tonteille. Tämän lisäksi Tampella oli pakotettu pystyttämään 16 parakkia Saukonmäen läheiseen kuusikkoon ns. Kuuselanmäelle hätäasunnoiksi työväestölleen. Vasta v. 1958, jolloin valmistui Tampellan henkilökunnan muodostaman kerrostaloyhtiön, Sammonkartanon, kolme 224 huoneustoa käsittävää 7-kerroksista asuintaloa ja Liisanpuiston 70 asuntoa, voitiin mainitut parakit purkaa ja näin vapautuneisiin asuntoihin siirtää Kuuselanmäen asukkaat. Kuuselanmäkeen rakennettiin sittemmin kaupungin toimesta Saukonpuiston koulu, joka toimii ns. apukouluna.

Kun Tampella sai v. 1963 ostaa Saukonmäen asuntoalueen perustettavan asuntoyhtiön lukuun, päätti yhtiön johto myydä tonttialueen omakustannushintaan Tampellan henkilökunnan keskuuteen perustettaville asuntoyhtiöille. Tätä silmällä pitäen on yhtiön johdon toimesta aluetta varten laadittu asemakaava- ja rakennussuunnitelma, joka on pyritty saamaan mahdollisimman korkeata Arava-tasoa. Suunnitelman on laatinut arkkitehti Jaakko T ä h t i n e n niiden tietojen perusteella, jotka sosiaaliosasto sai käyttöönsä toimeenpanemansa ennakkomerkinnän perusteella. Suunnitelmaa asiantuntijat pitävät erittäin onnistuneena.

Tonttialue tulee siis siirtymään sille perustettavien asuntoyhtiöiden omistukseen. Tarkoitus myös on, että Saukonmäen asuntoalue liittyy kaupungin toimesta parhaillaan rakennettavaan kaukolämpöverkostoon, joten tätä aluetta varten ei tarvitse rakentaa omaa lämpökeskusta.

Oheinen kuva Saukonmäen suunnitelman pienoismallista osoittaa, että alueelle rakennettavat asuntotalot ovat osittain kolmikerroksisia lamellitaloja ja osaksi seitsemänkerroksisia tornitaloja, jotka viimeksimainitut on ryhmitetty Vainionkadun puoleiselle sivustalle. Yhteensä näissä Saukonmäelle rakennettavissa taloissa on asuntoja yli 500 kpl. Kalevanpuistotien ja Vainionkadun kulmaan on taas suunniteltu ostoskeskus ja sen viereen Saukkolan kerhokeskuksen toimitalo.

Alueelle perustettaneen 7—8 asuntoyhtiötä, joiden omistukseen kullekin tulee n. 50—80 asuntoa ja yhteinen tonttimaa. Asuntoyhtiöt, ostoskeskus ja Saukkolan Kannatusyhdistys muodostavat Oy Saukonmäen, joka omistaa ja hallitsee koko Saukonmäen asuntoaluetta. Yksi mainituista asuntoyhtiöistä on ajateltu sellaiseksi, että sen rahoitus toteutetaan yksityistä tietä ilman Aravaa ja joka — As Oy. Saukonportti — on juuri aloittanut rakennustyöt kahden 7-kerroksisen asuintalon pystyttämiseksi. Näihin taloihin tulee 80 asuntoa.

Muut asuntoyhtiöt pyrkivät saamaan Arava-lainan. Ensimmäisen tällaisen Arava-yhtiön laina-anomukset jätettiin Aravalle viime keväänä. Mikäli Aravalaina saadaan, alkavat työt ensi keväänä kahden 3-kerroksisen lamellitalon pystyttämiseksi.

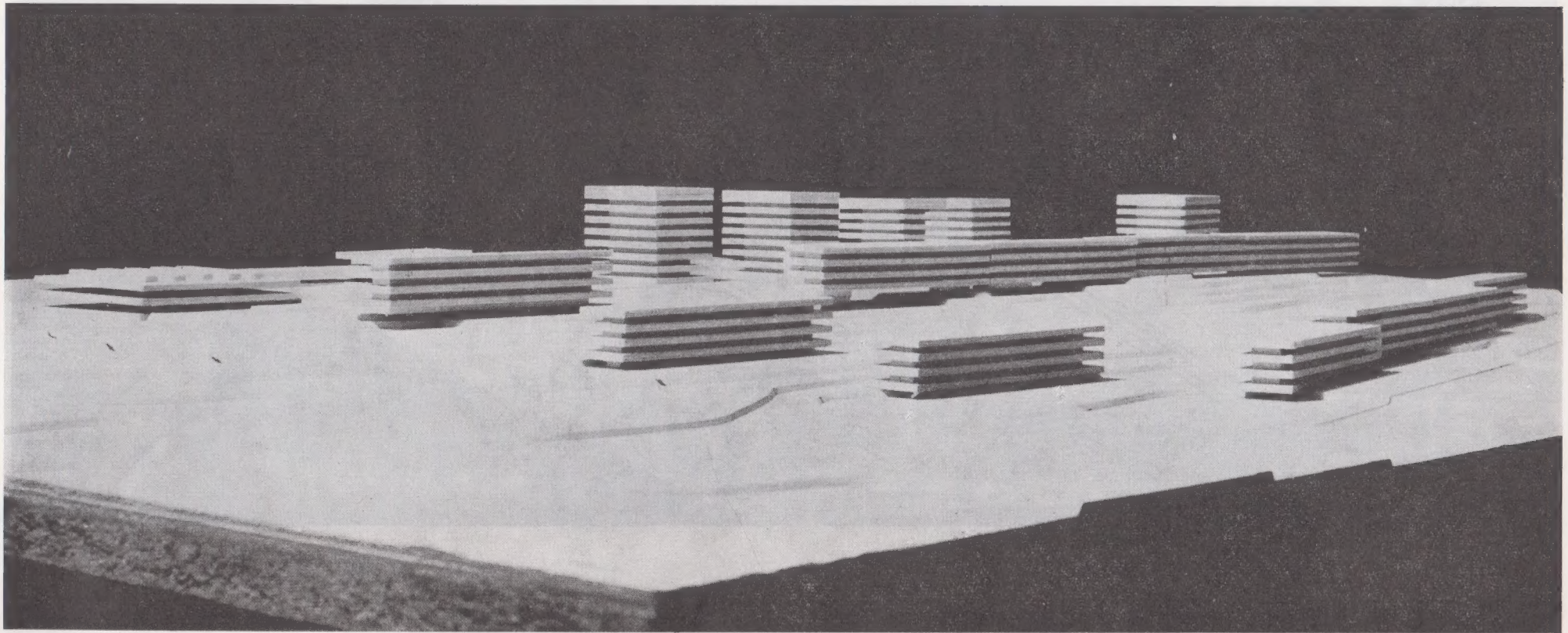

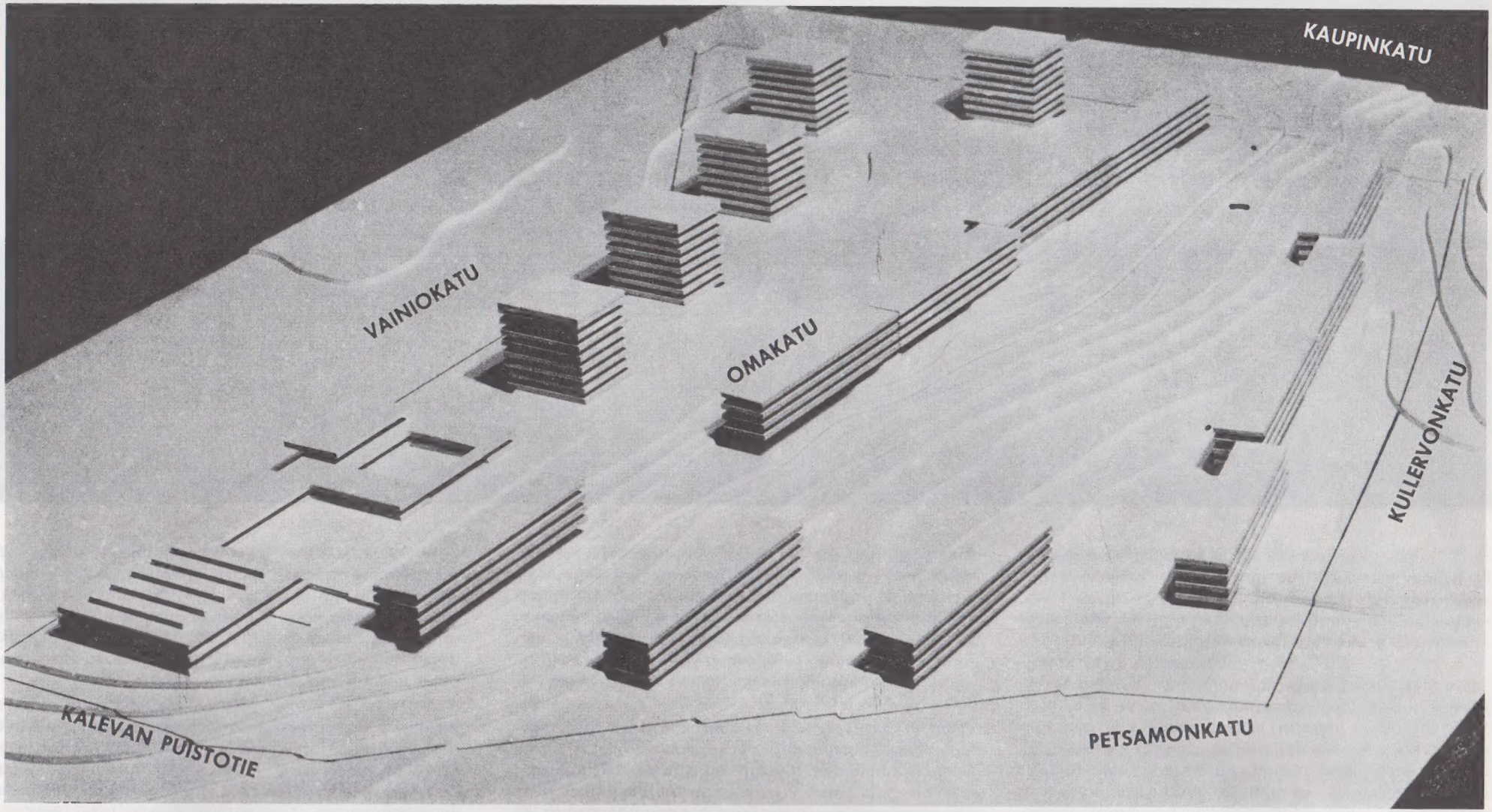
KAUPINKATU
VAINIOKATU
OMAKATU
KULLERVONKATU
KALEVAN PUISTOTIE
PETSAMONKATU

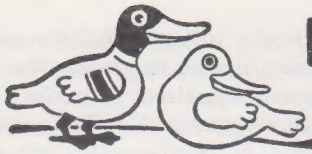

TAMMERKOSKEN PARTAALTA

— Miksi kotimaista?
— 40-tuntiseen työviikkoon siirtymisestä.
— Saukonmäki-suunnitelma edistyy.
— Puolueettomuutemme.
— Liikennekurista.
— Nyky-lumous eli ajatuksia nykynuorisosta.
— Syksyn synkkyyttä voittamaan.

Meitä suomalaisia on syytetty kaiken ulkomaisen suosimisesta — ehkä vain muka hienompana. Olemme nuori ja pieni kansa ja kenties meillä on tällaista aivan perusteetonta taipumusta hienosteluun ja nousukasmaisuuteen.

Meitä kehoitetaan nykyisin vakavasti suosimaan kaikkea kotimaista. Valmistajamme sanovat sen useimmissa tapauksissa olevan ainakin yhtä hyvää kuin vastaava ulkomainen ja kykenevän kilpailemaan myös hintansa puolesta. Me tiedämme hyvin, että Suomi on monilla teollisuuden aloilla — muillakin kuin metsäteollisuuden aloilla — jo saanut paljon vientiä ja kilpailee monilla aloilla menestyksellisesti kaiken maailman markkinoilla.

Me tiedämme myös, että suomalainen on luonnostaan kätevä, jopa monitaitoinen, ja pyrkii viimeistelyyn ja "puhtaaseen" työhön. Suomalaisella työmiehellä on kautta aikojen ollut hyvä maine ulkomaiden työmarkkinoilla, niin lännen suurvaltojen kaivoksissa, metsätyömailla ja rakennuksilla sekä tehtaissa kuin myös itäisen naapurimme töissä suuriruhtinaskunnan ajoilta Sotevan vaativiin työsuorituksiin saakka. Suomalainen työ kestää vertailun siinä kuin mikä tahansa, kunhan vain pysyttelee "ajan tasalla" tekniikan, koulutuksen, muotivirtausten ja muiden oleellisten seikkojen puolesta. Tiedämmehän, miten huolellisesti ja tarkoin esim. omassa talossamme Tampellassa tutkitaan ja vaalitaan työn ja tuotteiden laatua.

Joka tapauksessa kotimaisen suosiminen on nyt "kotiinpäin". Luopukaamme ainakin joutavasta hienostelun halusta ja ennakkoluuloista. Suomalainen voi olla ja usein on ulkomaista parempaa ja edullisempaa. Yhteispeliä on myös sen kaukaiselta tuntuvan kansantaloudellisen maksutaseen muistaminen. Itse me sen epäsuhteen maksamme — ja meidän lapsemme.

SUOSI SUOMALAISTA — OSTA KOTIMAISTA.

* * *

Viime aikoina on ollut vilkkaan julkisen mielipiteiden vaihdon kohteena 40-tuntiseen työviikkoon siirtymisasia. Erikoista huomiota on herättänyt tunnetun sosiologin tohtori Pekka Kuusen kielteinen asenne tähän 40-tuntiseen työviikkoon. Kirjassaan "60-luvun sosiaalipolitiikka" hän lausuu asiasta mm.: "Kysymyshän on pelkästään valinnasta. Joko me teemme vähemmän ja saamme vähemmän hyödykkeitä tai me teemme enemmän työtä ja saamme enemmän hyödykkeitä."

Voimme vain todeta, että tri Kuusi on tietysti oikeassa: 40 tunnin työviikkoa ei kukaan saa ilmaiseksi, vaan se on maksettava taloudellisen kasvun ja elintason nousun hidastumisella.

Mutta mistä syystä sitten työnantajajärjestöt ovat olleet mukana siitä sopimassa, vaikka tunnettu tiedemies on asiassa jyrkästi toista mieltä. Kysymykseen vastattaessa on syytä lähteä asian kansainvälisen taustan tarkastelusta. Vuonna 1962 Kansainvälinen työkonferenssi hyväksyi suosituksen, jossa yleiseksi tavoitteeksi asetettiin 40 tunnin työviikko. Kaikissa muissakin pohjoismaissa on kysymys työajan lyhentämisestä vireillä eikä näytä olevan epäilystäkään siitä, ettei niissä ennen vuotta 1970 toteutettaisi 40 tunnin työviikkoa. Jo nyt on kehitys johtanut varsinkin Ruotsissa siihen, että työtä tehdään vain viitenä päivänä viikossa, mutta toistaiseksi on tämä vapaa-ajan lisäys melko yleisesti kompensoitu päivittäisen työajan pidennyksellä. Kun siirrytään kauemmaksi Eurooppaan, voidaan tehdä se yleinen havainto, ettei 40 tunnin työviikko ole lakisääteisesti toteutettu muualla kuin Ranskassa, mutta että se käytännössä on nopeasti yleistymässä.

Huomioon ottaen odotettavissa olevan kansainvälisen kehityksen, päätyi STK:n johto tilanteen arvioinnissaan tulokseen, ettei 40 tunnin työviikon toteuttamista myöskään kielteisen vaihtoehdon tietä olisi ollut mahdollista siirtää sanottavastikaan yli vuoden 1970. Näin ollen STK teki pitkän tähtäimen ratkaisun tältä pohjalta.

Rinnan 40-tuntista työviikkoa koskevan keskustelun kanssa on luonnollisesti herätetty keskustelu siitä, miten lisääntyvä vapaa-aika käytetään. Onko pelättävissä, että se täyttyy suurimmaksi osaksi viihdeteollisuuden tuotteilla, jotka ovat saapuneet jo koteihinkin monin eri tavoin. Onko tämä kehitys oikea? Vaimentaako se pyrkimyksen omatoimiseen työskentelyyn, henkisen ja fyysillisen kunnon kehittämiseen.

Tuskinpa standardiohjeita vapaa-ajan viettämisestä voidaan antaa, sillä onhan meistä jokainen oma yksilönsä ja jokaisella ihmisellä omat avunsa ja taipumuksensa. Ehkä eräitä käytännössä hyviksi todettuja seikkoja voidaan luetella: perhe- ja sukulaissuhteet (yleensä ihmissuhteet tärkeitä!), urheilu ja monet ruumiillista kuntoa kohentavat liikuntamuodot: ulkoilu, retkeily ja matkailu, opiskelu, muu ammattitaidon kehittämiseen tähtäävä toiminta, kirjallisuuden ja taiteen harrastaminen j.n.e. Kohteita on paljon.

Lähtökohta on kuitenkin selvä: ihmistä ei ole luotu toimettomuuteen ja tästä syystä vapaa-ajan täyttäminen sekä henkistä että fyysistä voimaa antavilla toiminnoilla on tarpeen. Näin ollen on syytä ryhtyä pohtimaan lisääntyvän vapaa-ajan ongelman ratkaisua tältä pohjalta jo nyt. Nuorison ohjaaminen kehittävien harrastusten pariin kuuluu tähän. Samoin työikäisten vapaa-ajan vietto tulisi suunnata siten, että luodaan edellytykset henkisesti ja fyysisesti tasapainoiselle ihmiselle.

* * *

Syys-lokakuun vaihteessa työt alkoivat Saukonmäellä, mikä merkitsee sitä, että Saukonmäki-suunnitelman toteuttaminen pääsi "siunattuun alkuun". Ensimmäisessä vaiheessa rakentaa n.s. vapaan rahoituksen pohjalle perustettu asunto-osakeyhtiö Saukonportti kaksi 7-kerroksista tornitaloa, joihin tulee 80 asuntoa. Tätä kirjoitettaessa on osakkeita myyty jo yli 60 %, vieläpä valtaosa niin, että osakas on maksanut osakkeensa hinnan 100-prosenttisesti eli myös oman osuutensa yhtiölainasta. Tämä merkitsee sitä, että alunperin suunniteltu lainoitus: 20 % kokonaiskustannuksista mahdollisesti pienentyy 10 %:iin.

As. Oy Saukonportin pääurakan sai Rak. toimisto Keskinen, vesi- ja lämpöjohtotyöt Onninen Oy ja sähkötyöt Oy Sähkölinna. Ellei voittamattomia vaikeuksia tule esteeksi, talot valmistunevat ensi vuoden syyskuuhun mennessä.

Saukonmäki-suunnitelman jäljellä olevan osuuden rahoitus on ajateltu tapahtuvaksi Arava-lainoituksen tietä. Mikäli ensi vuoden kiintiöstä pääsemme osalliseksi käynee niin, että ensimmäiset Arava-talot — kaksi lamellitaloa — alkavat nousta ensi kevättalvella. Tällaisia Arava-yhtiöitä tultaneen sen jälkeen perustamaan ainakin kuusi. Jos niin onnellisesti käy, että saamme Arava-lainan tämän jälkeen joka vuoden kuluttua, merkitsee se sitä, että Saukonmäki-suunnitelma on kokonaisuudessaan toteutettu 7—8 vuodessa. Ken elää, hän näkee! Toivotamme onnea tämän suuren suunnitelman toteuttajille.

* * *

Kansamme ulkopoliittinen asennoituminen määräytyy Suomen laillisten valtiosopimuksien ja maan omaksuman puolueettomuuspolitiikan mukaisesti. Tiedämme kaikki, että Suomen ja Neuvostoliiton välillä on voimassa v. 1948 solmittu sopimus ystävyydestä, yhteistyöstä ja keskinäisestä avunannosta. Tämä sopimus on ainutlaatuinen ja laadittu "ottaen huomioon Suomen pyrkimykset pysytellä suurvaltain välisten eturistiriitojen ulkopuolella" — so. sopimusta tehtäessä on otettu huomioon Suomen puolueettomuuspyrkimys.

Suomalaiset tulkinnat ovat em. sopimuksesta sellaiset, että se ei estä meitä kuulumasta puolueettomien maiden joukkoon. Todettava on, että myös Neuvostoliitossa on päädytty samanlaisiin tulkintoihin. Niinpä muutamia vuosia sitten ilmestyneessä teoksessa "Valtioiden ja kansakuntien rauhanomaisen rinnakkaiselon kansainvälisoikeudelliset muodot" (Tekijöinä professorit S. B. Krulov ja V. N. Durdenevski) sanotaan: "Keskinäisen avunannon velvollisuus syntyy vasta hyökkäysten tapahtuessa Suomea vastaan tai sen alueen kautta Neuvostoliittoa vastaan, so. Suomi on velvollinen toimimaan vasta sitten, kun hyökkäys koskettaa sen maa-aluetta, merialuetta tai ilmatilaa. Suomi on velvollinen toimimaan vain rajojensa sisällä. Neuvostoliiton taholta annetaan tarvittaessa apua ja sen antamisesta on osapuolten keskenään sovittava. Kun on kysymys sellaisesta hyökkäyksestä Neuvostoliittoa vastaan, joka ei kosketa Suomen aluetta (hyökkäyspolitiikan uudistamisyrityksistä puhumattakaan), Suomi on velvollinen olemaan osallistumatta liittymiin ja tekemättä liittoja, jotka ovat suunnatut Neuvostoliittoa vastaan, ts. sen on noudatettava puolueettomuutta. Kaikki tämä puhuu sen puolesta, että Neuvostoliiton ja Suomen välinen sopimus on pikemmin sopimus puolueettomuuden takaamisesta kuin sopimus keskinäisestä avunannosta tämän varsinaisessa mielessä".

Eräässä toisessa NL:ssa tieteellisessä julkaisussa "Maailman talous ja kansainväliset suhteet" (n:o 3/1962) kirjoitetaan: "Suomen tässä sopimuksessa omaksumat velvoitukset eivät ole millään tavoin ristiriidassa Suomen kansainvälisten velvoituksien kanssa puolueettomana maana. Puolueettomalla valtiolla on täysi oikeus puolustautua hyökkäystä vastaan ja turvautua tällöin niiden apuun, jotka ovat valmiit sitä antamaan".

* * *

Varttuneemman sukupolven edustajat istuivat taannoin eräässä tv-ohjelmassa "nokakkain" ja keskustelivat katselijoiden valistukseksi nuorisosta. Onhan se kautta aikojen antanut vanhemmille kosolti puheenaihetta. Kyseisessä istunnossa tuotiin kuitenkin esille se melko hämmästyttävä käsitys, että aivan samoin kuin nykyään niin myös 25—30 vuotta — eli sukupolvi — sitten nuoret keskenään "panivat maailman ja vanhemmat paikoilleen".

Olikohan noin? 1930-luvun teini-ikäisen korvissa toteamus vaikutti vanhempien osalta uudelta ja oudolta.

Kaikista säännöistä on tietysti aina poikkeuksia, mutta yleensä 1930-luvun nuoret eivät keskenään puhuneet arvostelevasti omista vanhemmistaan, vielä vähemmän "panneet heitä paikoilleen", kuten ns. nykynuorison keskuudessa lienee muotina. Päinvastoin sen ajan nuoret olivat vanhemmistaan usein ulospäin hyvinkin arkoja. Ristiriitoja vanhempien kanssa oli kyllä silloinkin ja yhdellä sekä toisella oli jäänyt heidän suhteensa jotain hampaan koloon, mutta ei olisi tullut mieleenkään ryhtyä siitä toisille puhumaan. Maailman parantaminen ja muu politikointi on sitten eri asia, mutta sukupolvi sitten ei ikä ollut siinäkään vedenjakajana, kuten nykyisin, jolloin väkeä lajitellaan 30-, 40-, 50- ja 60-luvun ihmisiin.

Miten lienevät 1930-luvun vanhemmat yleensä ymmärtäneet nuorisoaan. Ei siitä ainakaan kukaan tehnyt suurta numeroa. Vasta sotien jälkeen sitä "ymmärtämistä" alettiin yleisesti opetella ja seurauksena on ollut, että tuskinpa koskaan aikaisemmin nuoriso

on tuntenut itsensä niin väärin ymmärretyksi kuin nykyisin. Nyt nykyaikaisesta käyvän aikuisen perusvelvollisuuksiin kuuluu "ymmärtää", paitsi nuorisoa yleensä, myös sen ikävimpiäkin kurittomuusilmiöitä. Sellaiset muka kuuluvat nuoruuteen — aina yhä nuorempien ikäluokkien keskuuteen leviäviä rikollisuutta ja sukupuolitauteja myöten.

Kaikesta ymmärtämisen vaivastaan huolimatta vanhempi sukupolvi saa nuorisoltaan kuulla kunniansa — kaiketi kunkin omat vanhemmat etunenässä. Asia olisi perin mystillinen, ellei se johtuisi pääasiassa eräänlaisesta nyky-luomuksesta.

Kas, kiihkeän aineellisen kehityksen vauhdissa on tavallisen ihmisen päätä alkanut huomaamatta huimata ja ajatus takerrella vauhdin hurmaan. Kun niin on käynyt, ei ole ihme, että aika yleisesti näytetään seistävän kuin hypnotisoituina jostakin kulttuurin kukkatarhoista kotoisin olevan tarhakäärmeen edessä, jonka nimi on "nyky". Tämä sinänsä vaaraton nyky-matonen on onnellisissa ulkoisissa olosuhteissa onnistunut katseellaan hypnotisoimaan laajalti väkeä riippumatta siitä, lukeutuvatko he edistyksellisiin vai taantumuksellisiin, ovatko he syntyperäisiä proletäärejä vai vain tavallisia poroporvareita. Kirjailija Olavi Paavolaisen piti aikoinaan lähteä "nykyaikaa etsimään", mutta nyt sitä ei tarvitse kenenkään etsiä. Se syöksyy ristiaallokkona joka suunnalta joka taloon, torppaan ja aravaan: on nykykirjallisuutta, nykymusiikkia ja nykyrunoutta, nykynuorisoa, nykyseksiä ja nykyavioliittoja, nykymoraalia, nykyisänmaallisuutta ja nykypakanuutta — ynnä muuta.

Alkaisi olla jo aika tottua vauhtiin ja vapautua lumouksesta, sillä vaikka nyky-tarhakäärme onkin sinänsä vaaraton ja kovin lyhytikäinen otus, jonka kaiken lisäksi on hengissä pysyäkseen pakko tavan takaa vaihtaa nahkaansa, niin sen hypnoottisen katseen vankeina oltaessa pääsee helposti tapahtumaan sellaista, josta on todella vahinkoa ja kiusaa pitkäksi aikaa ohi nyky-ajan.

Aika tekee nyky-ilmiöistä aikanaan selvän. Annetaanpa siis sen kulua! Sääli onkin vain niitä, lähinnä nuoria, jotka täysin vastustuskyvyttöminä joutuvat nyky-hypnoosin seurauksista ja lieveilmiöistä maksamaan pieneen elämäänsä nähden suhteettoman kovan hinnan.

* * *

Selostukset liikenneonnettomuuksista ovat jokapäiväistä uutisaineistoa sanomalehtien palstoilla. Ne toistuvat niin tuhkatiheään, ettemme aina edes vaivaudu niitä vilkaisemaan. Ainoastaan silloin kun romua on tullut oikein roppakaupalla, kun onnettomuus on vaatinut kuolonuhreja tai kun kysymys on ilmeisestä maantiegangsterismista, havahdumme ahmimaan uutisen.

Olemme tottuneet myös liikenneonnettomuuksia esittäviin tilastonumeroihin. Ylipäänsähän asian laita on niin, että tilastot — paljonpuhuvatkin — tuntuvat meistä ulkokohtaisilta ja etäisiltä, ovat vain matemaattisia yhteenvetoja, ja siksi niiden on vaikeata ravistella meitä hereille. Lienee kuitenkin aiheellista muistuttaa, että keskimäärin kaksi ihmistä päivässä menettää maassamme henkensä liikenneonnettomuuksissa ja päivittäisten liikenneonnettomuuksien luku alkaa lähennellä sataa. Meidän ei tarvitse suurestikaan vaivata mielikuvitustamme todetessamme, että näiden lukujen taakse kätkeytyy paljon inhimillistä kipua ja kärsimystä, suuria aineellisia menetyksiä, kiusallisia käräjiä ja tuomioiden langettamisia ja kenties omantunnon soimauksiakin.

Kysymys liikenneturvallisuuden parantamisesta, tinkimättömästä liikennekurista ja -kasvatuksesta ei ole siten joutavaa puhetta. Ei myöskään riitä, että vaadimme lainsäätäjältä parempaa turvallisuutta teillä liikkuessamme, teiden rakentajilta turvallisempia kulkuväyliä sekä liikenneratkaisuja ja viranomaisilta tehokkaampaa liikenteen valvontaa. Yleensäkin yksipuolisesta syyttelemisestä ei ole sanottavaa apua, varsinkin kun tiedämme, että liikenneneuvojen luku, vauhti ja kiire maanteillä jatkuvasti kasvavat.

Meillä kullakin on omassa vallassamme keino, jolla me voimme suuresti edistää liikenneturvallisuutta. Sen me myös hyvin tiedämme, mutta tulkoon se sanotuksikin. Kysymys on meidän omasta liikennetietoudestamme ja suhtautumisestamme liikennekuriin. Viranomaisten suorittamilla toimenpiteillä saavutetaan vain puolittaisia edistysaskeleita, ellei kukin meistä ole henkilökohtaisesti edistämässä liikennekulttuuria.

Toistaiseksi liikennekulttuurista puhuminen kuulostaa liian kaunopuheiselta ja kaukaiselta tulevaisuuden haaveelta. Kieltämättä liikennemääräysten ja -ohjeiden oppimisessa on tapahtunut edistymistä, mutta epäilemättä varsin monet hallitsevat vasta aapis-tason, joten tietojen kartuttaminen on tuiki tarpeen. On myös väärin ajatella siten, että liikennetietouden määrän tarpeellisuuden ratkaisee se, millaista ajoneuvoa käytämme vai tyydymmekö liikennöimään yksinomaan jalkamiehenä. Tietenkin autoilijan on hallittava liikennemääräykset jalankulkijaa paremmin, mutta omin päin ei viimeksi mainitunkaan sallita nykyisin enää tietään vaeltaa. Ja mitä polkupyöräilijään ja mopoilijaan tulee, koskevat heitä samat määräykset kuin isommilla ajoneuvoilla ajavia.

Vaikka liikennetietoudessamme olisi toistaiseksi pahojakin aukkoja, kykenemme parantamaan tilannetta omalta kohdaltamme noudattamalla alituista varovaisuutta. Tätä seikkaa emme saisi koskaan unohtaa. Varovaisuus ja valppaus ovat tarpeellisia kaikille teillä liikkuville, mutta erityisesti niille, jotka tuntevat itsensä avuttomiksi ja turvattomiksi liikenteessä.

Varovaisuuden rinnalla oikea asennoituminen on välttämätöntä parantaessamme liikennekuria. Meidän pitäisi ymmärtää, ettei ole kysymys yksinomaan pakonomaisesta määräysten noudattamisesta, vaan että kunkin henkilökohtainen velvollisuus on kulkea ja liikennöidä teillä oikein. Pohjimmaltaan liikenneturvallisuuden edistäminen riippuukin erittäin suuressa määrin asennoitumisestamme. Meidän on hankittava itsellemme liikennetietoutta aivan samoin kun me tarvitsemme elämässä monia muita välttämättömiä tietoja. Meidän on aina muistettava, että tiet ovat meitä kaikkia varten. Meidän on hieman tingittävä kiireestämme ja oltava varovaisia. Meidän on osoitettava muita kohtaan myös huomaavaisuutta ja kohteliaisuutta, ennen kaikkea "voimakkaampien heikompia" kohtaan.

* * *

Sateisen kesän jälkeen seurasi leudohko syksy, jonka ote luonnosta tiivistyy päivä päivältä. Ruskaaika alkaa olla ohi, sillä ankarat syysmyrskyt ovat riepotelleet kellastuneita lehtiä pitkin maita ja man-

Kertomus Lapinniemen Puuvillatehtaan avustuskassan suoritustilassa

SUORITUSTILAKAUDESTA 1. 9. 1964—30. 9. 1965

Lapinniemen Puuvillatehtaan avustuskassan 65. eli viimeinen varsinainen toimintakausi oli päättynyt 31. 8. 64 ja oli kassa ylimääräisen kassankokouksen 2. 7. 64 päätöksen mukaisesti 1. 9. 64 lukien päätetty purkaa ja asettaa tätä varten suoritustilaan. Mainitun kassankokouksen päätöksellä oli avustuskassalain 70 §:n edellyttämiksi selvitysmiehiksi valittu allekirjoittaneet konttoripäällikkö Oiva Näsi, laitosmies Tauno O. Saarto ja rullaaja Lyyli Lahtinen.

Suoritustilakaudella ovat selvitysmiehet pitäneet yhteensä 14 kokousta, jolloin puheenjohtajana on toiminut Tauno O. Saaro ja sihteerinä Oiva Näsi. Rahavarat ovat olleet rouva Eila Tolvasen hoidossa.

Kassan purkamista ja selvitysmiesten työtä on suuresti helpottanut Tampellan Pellavatehtaan ja Lapinniemen Puuvillatehtaan avustuskassojen hallitusten aikanaan tekemä ja kassankokousten hyväksymä päätös siitä, että 1. 9. 64 toimintansa aloittanut uusi yhteiskassa Tampellan tekstiilitehtaitten sairauskassa ryhtyi heti vastaamaan kaikista kesken olevista sairauksista siltä osin kuin nämä sairaudet kohdistuvat aikaan 1. 9. 64 lähtien. Tämä onnistunut päätös on suuresti selventänyt ja nopeuttanut suoritustilan kulkua.

Heti suoritustilakauden alettua selvitysmiehet ryhtyivät hankkimaan kassalle avustuskassalain 72 §:n edellyttämää vuosihaastetta kassan tuntemattomille velkojille. Asia oli esillä Tampereen kaupungin raastuvanoikeuden II osastolla 16. 9. 64, jolloin raastuvanoikeus hakemukseen suostuen määräsi lain edellyttämin kuulutuksin ja tiedonannoin kassan tuntemattomat velkojat saapumaan raastuvanoikeuden istuntoon 22. 9. 65 ennen klo 12. Tällöin valvottiin Hämeen lääninverotoimiston toimesta kirjallisesti vielä määräämättä olevia veroja vuosilta 1964 ja 1965. Muita saatavan valvojia ei ilmoittautunut.

Suoritustilan aikana ovat selvitysmiehet kutsuneet koolle yhden kassankokouksen, nim. sääntöjen määräämää vuosikokousta vastaavan kassankokouksen 3. 12. 64, joka yksimielisesti hyväksyi ja vahvisti kassan tilit ja toimintakertomuksen tilikaudelta 1. 1.—31. 8. 1964. Sama kassankokous antoi selvitysmiehille täyden oikeuden antaa kassan varoja korottomaksi lainaksi Tampellan tekstiilitehtaitten sairauskassalle jo suoritustilan kestäessä. Tämä katsottiin täysin asialliseksi ja käytännön vaatimaksi mm. sen vuoksi, että mainittu kassa oli jo 1. 9. 64 lukien ottanut tosiasiallisen vastuun purettavan kassan jäsenten sairauksien hoidosta.

Viimemainitun päätöksen mukaisesti selvitysmiehet ovat antaneet Tampellan tekstiilitehtaitten sairauskassalle varoja lainaksi seuraavasti:

16. 10. 64 rahaa mk 85.000,— edellyttäen, että kassankokous 3. 12. 64 toimenpiteen vahvistaa, kuten tapahtuikin,
3. 5. 65 kassan omistamat valtion obligatiot nimellisarvoltaan mk 31.000,—,
7. 5. 65 rahaa mk 20.000,— ja
27. 9. 65 rahaa mk 1.768,96.

Näin olivat suoritustilan päättymishetkellä 30. 9. 65 kaikki varat yhteensä mk 137.768,96 annettuina lainaksi Tampellan tekstiilitehtaitten sairauskassalle.

Lapinniemen Puuvillatehtaan avustuskassalla on ollut hoidettavanaan ja vastuullaan aikanaan tehdyllä sopimuksella v. 1949 lakkautetun tehtaan työntekijäin eläkekassan eläkkeitten maksu. Nämä eläkkeet on suoritettu erillisestä vakuutusmaksurahaston nimellä kulkeneesta rahastosta. Jottei eläkkeenmaksuvelvollisuutta näistä jo varsin vähälukuisista ja markkamääräisesti kovin pienistä eläkkeistä enää tarvitsisi siirtää edelleen Tampellan tekstiilitehtaitten sairauskassalle, ovat selvitysmiehet esittäneet kertakaikkista suoritusta kaikille lesken eläkkeeseen oikeutetuille eli 5 leskelle sekä 3 sellaiselle henkilölle, joille lesken eläkkeen maksu alkaisi vasta myöhemmin heidän työkyvyttömyytensä alkaessa. Kaikki mainitut henkilöt ovat suostuneet kertakaikkiseen maksuun, jona suoritettiin yhteensä mk 965,—. Työkyvyttömyyseläkeellä on ollut vielä 14 ent. työntekijää. Viimemainitut entisen eläkekassan eläkkeet on Tampellan Työntekijäin Eläkesäätiö s.r:n ja selvitysmiesten kesken tehdyn sopimuksen perusteella eläkesäätiö ottanut ilman kassan varoista suoritettavaa eri korvausta maksaakseen 1. 5. 65 lukien. Edellämainittuja lesken eläkkeitä ei eläkesäätiö sääntöjensä vuoksi voinut ottaa vastuulleen.

Kun Tampellan tekstiilitehtaitten sairauskassa ryhtyi, kuten jo edellä on sanottu, vastaamaan sairauksista 1. 9. 64 jälkeiseltä ajalta, ovat muut tilitapahtumat selvityskaudelta jääneet varsin vähäisiksi ja tosiasiassa vain aikaan ennen 1. 9. 64 kohdistuviin vielä selvittämättömiin tuloihin ja menoihin sekä 1. 9. 64 jälkeisiin korkotuloihin liittyviksi.

Selvitysmiesten ja Tampellan tekstiilitehtaitten sairauskassan hallituksen kesken tehtiin 22. 9. 65 sopimus siitä, että kassan varojen lopullinen siirto Tampellan tekstiilitehtaitten sairauskassalle tapahtuu 30. 9. 65. Tällöin poistettiin purkamistaseen mukaisesti kassan tilisaatava Tampellan tekstiilitehtaitten sairauskassalta mk 137.768,96 ja samoin Tampellan tekstiilitehtaitten sairauskassan vastaava tilivelka vastavientinään Lapinniemen kassan vakuutusmaksurahaston, vararahaston ja lisäavustusrahaston, yhteensä mk 137.768,96, siirtyminen tekstiilitehtaitten sairauskassan kirjanpidon vastattavien puolelle. Näinollen Lapinniemen kassalle lopulta hoitopalkkioksi jäänyt vakuutusmaksurahaston jäännös mk 9.570,54 on siirretty erillisenä rahastona tekstiilitehtaitten kassalle. Selvitysmiehet eivät ole halunneet, että tämä varsinaiselle sairauskassatoiminnalle vieras rahasto jo Lapinniemen kassan kirjanpidossa siirrettäisiin jompaankumpaan muuhun rahastoon, vaan ovat lähteneet siitä,

---

tuja. Illat ovat pidentyneet ja päivät lyhentyneet. Ehkä ihmismielenkin saattaa joskus näin syksyllä vallata alakuloisuus, kun syysmyrsky pauhaa ja sade piiskaa kodin ikkunoita.

Mutta me emme saa antaa alakuloisuuden saavuttaa yliotetta itsestämme, vaan meidän on se voitettava toimeliaisuudella ja hyvillä harrastuksilla. Kodin piirissä on lukuisat mahdollisuudet erilaiseen askarteluun tai opiskeluun, mistä saattaa olla paljon hyötyä itsekullekin. Meillä on urheilutalon suomat erilaiset liikunnanmahdollisuudet fyysillisen kuntomme kohentamiseksi. Erilaiset kerhot, joissa rehdissä toveripiireissä saa vapaa-ajat sopivasti kulumaan itsensä kaikinpuoliseksi kehittämiseksi. Näin syksyn synkkyys voitetaan yhteisvoimin ja omia kykyjämme (musiikki, taide, kielet j.n.e.) kehittäen tai fyysillistä kuntoamme kohentaen.

Koskenlaskija

että tämän asian ratkaisisi vasta Tampellan tekstiilitehtaitten sairauskassan marraskuun -65 kassankokous sen mukaan, mikä tämän kassan tulevaa toimintaa silmälläpitäen katsotaan edulliseksi.

Tehdyn sopimuksen mukaan on Tampellan tekstiilitehtaitten sairauskassa sitoutunut maksamaan kirjanpidostaan kaikki sellaiset mahdolliset menot, niiden laadusta ja määrästä riippumatta, joita mahdollisesti vielä 30. 9. 65 jälkeen saattaa ilmetä edellyttäen, että Lapinniemen kassan selvitysmiehet katsovat ne aiheellisiksi ja oikeiksi maksaa.

Suoritustilakauden tulot ja menot sekä tilinpäätös- ja purkamistaseet olivat seuraavat:

Tulot:

Kannatusmaksuja=yhtiön korvaukset hammashoitokuluista ja lääkkeistä	28,80
Korkotulot	2.371,51
Indeksihyvitykset	2.701,92
Lääkärinlipputulot	71,—
Sairausrahapalautukset=tapaturmakorvauksia	788,37
Vakuutusmaksurahaston vähennys	1.168,79
Korvausrahaston vähennys	5.000,—
	12.130,39

Menot:

Sairaalamaksuja	864,—
Lääkärinpalkkioita	323,—
Hammashoitomaksuja	45,—
Lääkkeitä ym.	12,55
Tutkimusmaksuja	12,—
Eläkkeitä	1.168,79
Hallintokuluja	649,35
Veroja	2.457,78
Vararahaston lisäys	6.597,92
	12.130,39

Varat:

Saatavat=tilisaatava Tampellan tekstiilitehtaitten sairauskassalta	137.768,96

Velat:

Rahastot	
Vakuutusmaksurahasto	9.570,54
Vararahasto	117.934,21
Lisäavustusrahasto	10.264,21
	137.768,96

PURKAMISTASE:

Vastaavaa:

Saatavien tili		137.768,96
Rahastot siirretty Tampellan tekstiilitehtaitten sairauskassan vastattaviin		
Vakuutusmaksurahasto	9.570,54	
Vararahasto	117.934,21	
Lisäavustusrahasto	10.264,21	137.768,96
		275.537,92

Vastattavaa:

Rahastot	137.768,96
Saatavien tili: tilisaatava Tampellan tekstiilitehtaitten sairauskassalta poistettu	137.768,96
	275.537,92

Suoritustilakauden tilinpäätökseen ja rahastoihin nähden todettakoon, että korvausrahasto on tarpeettomana poistettu rahastoista kirjaamalla sen määrä mk 5.000,— tuloksi. Maksetut eläkkeet mk 1.168,79 on luonnollisesti kirjattu vakuutusmaksurahaston vähennyksenä. Suoritustilakauden ylijäämä mk 6.597,92 on kokonaisuudessaan siirretty vararahastoon.

Kassan suoritustilakauden näin päätyttyä ja kassan tultua puretuksi tulevat selvitysmiehet kutsumaan kassaan kuuluneet jäsenet koolle loppukokoukseen, jolle esitetään hyväksyttäviksi suoritustilakauden tilit, toimintakertomus ja tilintarkastajain lausunnot suoritustilakaudesta. Samoin tulevat selvitysmiehet jättämään Sosiaaliministeriölle asiaankuuluvat loppuselvitykset ja huolehtimaan kassan poistamisesta avustuskassarekisteristä.

Tampereella 18 päivänä lokakuuta 1965.

Oiva Näsi **T. O. Saarto** **Lyyli Lahtinen**
Selvitysmiehet

Tilintarkastuskertomus

Valittuina Lapinniemen Puuvillatehtaan avustuskassan Suoritustilassa ylimääräisessä kassankokouksessa 2. 7. 1964 tarkastamaan kassan hallintoa ja tilejä sen suoritustila-ajalta 1. 9. 1964 alkaen olemme suorittaneet tämän tehtävän tänään, jolloin olemme todenneet seuraavaa:

Suorittamastaan tilien valvontatarkastuksesta on Tilitoimisto Idman & Vilen antanut erikseen tarkastuskertomuksen 7. 10. 1965.

Suoritustilakauden päättyessä 30. 9. 1965 on kassan varat mk 137.768,96 luovutettu Tampellan tekstiilitehtaitten sairauskassalle, joka on sitoutunut vastaamaan myös näin tapahtuneen purkamisen jälkeen kassaan mahdollisesti kohdistuvista velvoitteista.

Kassan purkamistoimenpiteet on suoritettu kassankokouksen 2. 7. 1964 tekemien päätösten, kassan sääntöjen sekä Sosiaaliministeriön antamien ohjeiden mukaisesti.

Tilinpäätös 30. 9. 1965 on asiallisesti oikein laadittu sekä kirjanpidon yleisten periaatteiden ja hyvän kauppiastavan mukainen.

Rahastojen määrät oli tilinpäätöksessä oikein laskettu.

Olemme tutustuneet kassan sekä selvitysmiesten kokousten pöytäkirjoihin eikä niiden johdosta ole huomauttamista.

Selvitysmiesten antama kertomus toiminnastaan perustuu kirjanpitoon jä tilinpäätökseen.

Kun tarkastuksen aikana olemme havainneet, että kassan tilinpitoa ja asioita on hoidettu sen suoritustilakautena huolellisesti ja sääntöihin perustuen, ehdotamme, että tilinpäätös vahvistetaan ja tilivelvollisille myönnetään täydellinen vastuuvapaus kyseiseltä suoritustilakaudelta 1. 9. 1964—30. 9. 1965.

Tampereella, lokakuun 21 päivänä 1965

U. Varemo
Ekonomi, HTM

Reino Saarinen
Laitosmies

Harjannostajaiset Inkeroisissa

Syyskuun 7. päivänä 1965 järjestettiin Tampellan Inkeroisten tehtailla kaoliinilaitoksen, Anjalan Paperitehtaan selluloosan hajoitusosaston sekä kehysvalmistamon ja puutyöpajan harjannostajaiset. Tehtaan kerhohuoneistoon kokoontuneen rakennusväen juhla aloitettiin reippaalla alkumarssilla T. Heinosen ja P. Toikan esittäminä. Harjannostajaispuheessaan lausui kutsuvieraat ja rakentajat tervetulleiksi johtaja B. Bygdén. Puheessaan hän mm. mainitsi:

"Inkeroisten uuden kartonkitehtaan lähes täsmälleen vuosi sitten pidettyjen suurharjakaisten jälkeen olemme tänään jo pienemmissä puitteissa kokoontuneet viettämään kolmen eri kohteen harjannostajaisia. Kaoliiniliettämö ja varasto, paperitehtaan selluloosan hajoitusosasto sekä kartonkitehtaitten pakkauskehysten valmistamo ja siihen liitetty uudelleen järjestetty tehtaittemme puutyöosasto muodostavat nämä kohteet. Ne ovat kaikki Inkeroisten tehtaitten tärkeitä osastoja, jotka kukin omalta osaltaan kohentavat tuotteittemme kilpailukykyä tämän päivän kovilla myyntimarkkinoilla. Varsin suurimittainen **kaoliiniliettämö ja varasto** on Inkeroisten osalta jotakin aivan uutta.

Suurin osa rakennuksen tiloista tullaan käyttämään ulkomailta tuotavan kaoliinin varastoimiseen.

Toisena tuotteidemme laatuasteikkoa ja määrää lisäävänä tekijänä on mainittava **Anjalan Paperitehtaan uusi selluloosan hajoitusosasto,** joka on rakennettu paperitehtaan välittömään yhteyteen.

Nykyisin Anjalan Paperitehtaan toiminnassa pyritään lähinnä paperin laadun parantamiseen. Koska edelleen kuitenkin valmistetaan myös tavallisia sanomalehtipaperilaatuja, on ollut tarkoituksenmukaista suorittaa eräitä uudistuksia, joista selluloosan käsittelyn uudelleen järjestely on tällä hetkellä ajankohtainen. Uuden selluloosan hajoitusosaston suunnittelu suoritettiin omin voimin. Uuden osaston pulpperit ovat Tampellan Konepajan valmistetta ja kuljettimet on toimittanut Ammus ja Sytytin.

Uudella osastolla on merkittävää, että toiminta tapahtuu purkauksen ja varastoinnin sekä hajoituksen osalta samassa tasossa, ja laitteet on pyritty automatisoimaan mahdollisimman pitkälle.

Uudisrakennuksen yhteydessä on Anjalan Paperitehtaalle saatu kauan kaivattuja lisätiloja erilaisille tarvikevarastoille sekä konttorille.

Kolmantena osana liittyy rakennustöihin uusi erillisesti sijoitettu **kehysnaulaamo.**

Tämän talon rakentaminen liittyy eräänä tärkeänä osana uuden kartonkitehtaan rakennusohjelmaan.

Rakentajat kuuntelemassa johtaja B. Bygdén'in puhetta.

Kartongin tuotannon noustessa kolmestakymmenestäviidestätuhannesta sataankymmeneentuhanteen tonniin, vaatii pakkauskehysten lisääntynyt tarve nykyaikaisen kehysnaulaamon, jossa tuotanto on mahdollisimman pitkälle koneellistettu ja rationalisoitu.

Tämän hetken laskelmien mukaan saattaa kartongin arkkipakkauksen kehyksien tarve ajoittain kohota noin tuhanteen pariin vuorokaudessa ja myöhemmin tämä määrä vielä kohoaa. Lukuun tulee lisätä vielä paperitehtaan pieni tarve.

Kehysnaulaamon yhteyteen sopi erinomaisesti **uusi puutyöpaja,** jonka siirtämistä pois vanhoista ahtaista ja tulenvaarallisista tiloista on jo kauan harkittu.

Rakennuksen suunnittelussa on myös työolosuhteet ja mukavuus otettu huomioon. Pölyn, sahanpurun sekä muiden jätteiden poisto on koneellinen ja sosiaalitilat on tehty nykyisiä vaatimuksia vastaaviksi. Rakennustyönä muodostavat nämä kohteet varsin mittavan työn, kun ne asennustöiden päätyttyä liitetään toimivina yksikköinä Inkeroisten tehtaitten muihin laitoksiin.

Työnne rakennusteknillinen määrittely on lyhyesti seuraava:

Liettämö

Tilavuus	13.670 kuutiometriä
Lattiapinta-ala	1.670 neliömetriä

Selluloosan hajoitusosasto

Tilavuus	9.860 kuutiometriä
Lattiapinta-ala	3.065 neliömetriä

Kehysnaulaamo

Tilavuus	10.450 kuutiometriä
Lattiapinta-ala	1.655 neliömetriä

Yhteensä suorittamanne työ edustaa tilavuutta, joka on 34.000 kuutiometriä, käyttölattiapinta-alan ollessa 6.400 neliömetriä.

Näiden uusien tuotantotilojen teknillinen määrittely ja toimintasuunnittelu on suoritettu Inkeroisten tehtaiden omin voimin, eli sen ovat siis tehneet tehtaan eri osastojen insinöörit, piirtäjät ja muut avustajat. Luonnollisesti on myös tähän ryhmään laskettava mukaan yhtiön tarmokas uudisrakennuspäällikkö diplomi-insinööri Kaj Sandsund, jonka suuri kokemus on merkinnyt paljon jo suunnitteluvaiheessa.

Pyydän lausua parhaat kiitokseni heille kaikille heidän suorittamastaan ansiokkaasta työstä.

Rakennusteknillisinä asiantuntijoina ovat työhön osallistuneet arkkitehti H. Wartiainen arkkitehtitoimistosta H. Elomaa ja H. Wartiainen, sekä rakennussuunnittelijoina dipl.ins. L. Karko liettämön ja selluloosan hajoitusosaston osalta. Kehysnaulaamon rakennuspiirustukset on laadittu insinööritoimisto M. Wahasella. Perustamisratkaisuissa on meitä avustanut Pohjatutkimus Oy. Liettämön ja selluloosan hajoitusosaston melko vaikeissa perustustöissä on Pohjavahvistus Oy suorittanut sekä kaivinpaalujen teon että pohjaveden alentamisen. Muista rakennusalan tähän astisista erikoisliikkeistä mainittakoon Asfaltti Oy Wilcken & Co., joka on suorittanut kattojen eristystyöt.

Lausun parhaat kiitokseni myöskin heille.

Pääurakoitsijan osalle lankeavat varsinaiset rakennustyöt ovat olleet Teidän osallanne. Tampellahan on jo monet vuodet suorittanut tehdasrakennustyöt oman rakennusosastonsa toimesta. Tässäkin tapauksessa on työt mahdollisimman tarkasti ajoitettu tuotannon, siis käyvien tehtaiden vaatimuksiin.

Pyydän kiittää työmaa-insinööriä dipl.ins. V. Rättöä, uudisrakennusryhmän työpäällikköä rakennusmestari S. Neuvosta sekä ylirakennusmestari A. Kauppia ja vastaavaa mestaria L. Laukkasta. Kiitän myös työpistemestareita Walkki ja Heikkinen kehysnaulaamolta sekä rakennusmestareita Häkkinen, Berlin, Jokinen ja Koso keittämöltä ja selluloosan hajoitusosastolta.

Monitahoinen eri suunnittelijoiden työ valmiissa kokonaisuudessa on tietenkin ensiarvoisen tärkeätä. Ilman Teidän rakentajien työpanosta ei kuitenkaan tämä kokonaisuus synny. Minulla on kunnia Oy Tampella Ab:n korkeimman johdon puolesta lausua Teille rehti kiitos hyvin suorittamastanne työstä. Työ on suoritettu kaikkien osapuolten hyvässä yhteistoiminnassa, ja on Teidän rakentajien ammattitaito ja kokemus oleellisesti vaikuttanut siihen, ettei näillä työmailla ole sattunut vaikeita työtapaturmia.

Totean lopuksi, että näissä työkohteissa päättyy kaksivuotinen vilkas ja tuloksellinen uudisrakennuskausi Inkeroisissa. Koska useimmat Teistä ovat osallistuneet suurkohteen, uuden kartonkitehtaan rakentamiseen, pyydän vielä kerran, nyt kun tehdas on hyvin lähtenyt käyntiin, kiittää kutakin Teitä kokonaispanoksestaan tämän rakennusvaiheen aikana."

Puhetta seurasivat ohjelmassa maukas tarjoilu ja näyttelijä Tommi Rinteen huumoriesitykset. Hanurinsoiton jälkeen kiitti rakentajien puolesta yhtiötä ja sen johtoa kirvesmies A. Loisa. Harjannostajaiset päättyivät loppumarssiin.

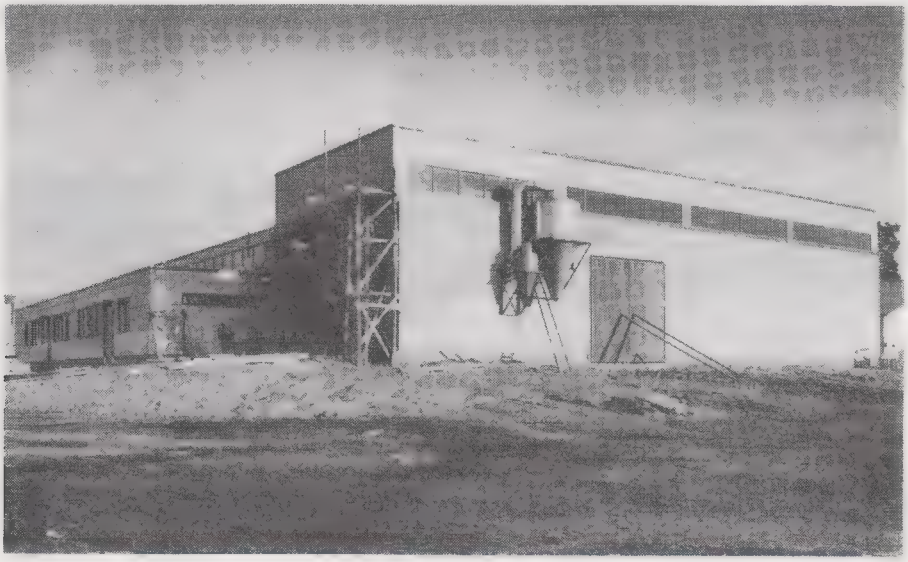

Inkeroisten uusi kehysnaulaamo ja puutyöpaja.

Ammattikoulun vihkiäiset

Myllykosken ammattikoulun uuden koulutalon vihkiäisjuhlaa vietettiin 25. 9. 65 ajanmukaisen koulurakennuksen juhlasalissa, jonne oli kokoontunut runsas kutsuvierasjoukko. Tilaisuudessa nähtiin mm. lääninneuvos Veino Iisakkala, paikallisten teollisuuslaitosten sekä Sippolan ja Anjalan kuntien edustajat. Edelleen nähtiin paikalla ammattikoulua valmistelleen ensimmäisen toimikunnan puheenjohtaja, dipl.ins. Niilo Neederström sekä toimikunnan sihteeri, sosiaalipäällikkö A. V. Widenoja. Tilaisuuden juhlapuheen piti professori, ylijohtaja Aarno Niini ja vihkiäisjuhlaan saapui myös onnittelusähke kauppa- ja teollisuusministeri T. A. Viherheimolta.

Juhlan alkajaisiksi esitti Inkeroisten musiikkiyhdistyksen orkesteri opettaja Tapani Arvolan johdolla Grave ja Allegro D-duurin, jonka jälkeen Keski-Kymen ammattikoulun kannatusyhdistyksen hallituksen puheenjohtaja sosiaalineuvos Urho Saariaho piti puheen, jossa hän selosti koulun rakennusvaiheita mainiten mm. seuraavaa:

"Tänään Myllykosken Ammattikoulun suurena juhlapäivänä rohkenen aluksi kosketella muutamalla sanalla koulumme historiaa.

Kokouksessaan 26. 9. 1946 — täsmälleen 19 vuotta sitten — asetti Sippolan kunnanvaltuusto toimikunnan valmistelemaan ammattikoulun perustamista Sippolaan yhteistoiminnassa Myllykosken ja Inkeroisten teollisuuslaitosten kanssa. Toimikunnan puheenjohtajana oli dipl.ins. Niilo Nederström ja sihteerinä sosiaalipäällikkö A. V. Widenoja.

Toimikunta tuli aluksi siihen tulokseen, että niin kauan kuin ei voida rakentaa uutta koulutaloa jonnekin Inkeroisten ja Myllykosken puoliväliin, olisi opetusta annettava näissä kummassakin paikassa. Sen jälkeen kun myös Anjalan kunta oli suhtautunut myönteisesti ammattikoulun perustamisajatukseen, ehdotti toimikunta 17. 12. 1946 mainituille eri osapuolille ammattikoulun kannatusyhdistyksen muodostamista ja että yhdistys ryhtyisi kiireellisiin toimenpiteisiin ammattikoulun perustamiseksi, niin että se voisi aloittaa toimintansa jo syksyllä 1947. Huoneiston puuttumisen vuoksi koulun toiminta ei kuitenkaan päässyt alkamaan ennenkuin syksyllä 1949. Keski-Kymen Ammattikoulun kannatusyhdistys oli kuitenkin muodostettu. Sen jäseninä ovat nyt — kuten alusta alkaenkin — Sippolan ja Anjalan kunnat sekä Oy Tampella Ab ja Myllykosken Paperitehdas Oy. Kunnat osallistuivat koulun kustannuksiin yhteensä puolella (Sippola 40 % ja Anjala 10 %) ja toisesta puolesta vastaavat teollisuuslaitokset kumpikin 25 % osuudella. Kannatusyhdistyksen säännöt allekirjoitettiin 14. 11. 1947. Koulu aloitti toimintansa syksyllä 1949 Myllykoskella Kipsonit-tehtaan yhteyteen rakennetuissa huoneistotiloissa. Kun vielä toteamme, että 22. 12. 1949 saatiin valtioneuvostolta koululle perustamislupa ja seuraavana päivänä 23. 12. 1949 hyväksyi kauppa- ja teollisuusministeriö koulun ohjesäännön sekä 24. 1. 1950 opetussuunnitelman, voitiin suurella tyydytyksellä todeta, että ammattiopetus Sippolan ja Anjalan alueella oli ratkaisevalla tavalla muuttunut. Tahdon tässä yhteydessä esittää kiitoksen kaikille niille, jotka olivat perustamassa koulua ja voittamassa ne vaikeudet, jotka aina ovat edessä uutta luotaessa.

17. 2. 1950 kirjoitettu kannatusyhdistyksen vuosikertomus päättyy seuraavaan kappaleeseen: "Lopuksi toteamme, että alkuvaikeudet on voitettu ja alulle on hyvin päästy. Paljon vielä puuttuu ja nykyisessä huoneistossa ei koululle ole laajenemismahdollisuuksia. Olisikin toivottavaa, että oma koulurakennus saataisiin mahdollisimman pian, jotta tyttöjenkin ammattikoulutus pääsisi alulle."

Tänä päivänä me suurella ilolla saatamme nähdä, että jo 15 vuotta sitten lausuttu toivomus on toteutunut. Mutta ennenkuin tähän on päästy, on moni vaikea kysymys ollut ratkaistava ja ennen kaikkea eri osapuolten kesken on täytynyt vallita rakentavan yhteishengen. Oman koulutalon hankkiminen alkoi käydä yhä väistämättömämmäksi yksistään senkin vuoksi, että Myllykosken Paperitehdas Oy tarvitsisi koululle vuokraamansa huoneistotilat tehtaan omaan käyttöön.

Myöskin koulutoiminnan laajentaminen käsittämään tyttöjen ammattiopetuksen sekä poikien opetuksen kohdalla katsotut välttämättömät muutokset kiirehtivät oman koulurakennuksen aikaansaamista. Ratkaisevaksi muodostui kannatusyhdistyksen kevätkokous, joka pidettiin Inkeroisissa 18. 2. 1963. Kokous hyväksyi suunnitelman, jonka perusteella Keski-Kymen valmistava ammattikoulu muutetaan syyslukukauden alusta lähtien Myllykosken Ammattikoulu-nimiseksi erikoisalan ammattikouluksi. Kannatusyhdistyksen hallitukselle kokous yksimielisesti antoi valtuudet allekirjoittaa Sippolan kunnan kanssa ammattikoulun suunnittelua koskevan arkkitehtisopimuksen sekä hankkia rakennustyötä varten tarvittavat lainat ja näille lainoille Sippolan kunnan takuudet. Kannatusyhdistyksen syyskokouksessa Myllykoskella 19. 11. 1963 hyväksyttiin rakennustyön rahoitussuunnitelma, urakkaohjelma ja rakennusaikataulu. Samoin annettiin yhdessä rakennustoimikunnan kanssa Kannatusyhdistyksen hallitukselle valtuudet viedä tehtyjen suunnitelmien mukaisesti Myllykosken Ammattikoulun rakennustyöt päätökseen. Ra-

Ammattikoulun vasta vihitty ajanmukainen koulutalo Keltakankaan maastossa Myllykosken ja Inkeroisten puolivälissä. Ammattikoulun ja Keski-Kymen sairaalan naapuruuteen on parhaillaan kohoamassa Sippolan kunnan virastotalo, joten Keltakankaasta tulee kunnan hallintokeskus.

kennustoimikuntaan ovat kuuluneet seuraavat jäsenet: varatuomari H. Strömberg puheenjohtajana, kunnanjohtaja S. Välimäki varapuheenjohtajana sekä jäseninä dipl.ins. H. Hanhirova, dipl.ins. J. Leppä, sosiaalineuvos U. Saariaho, kunnanhallituksen puheenjohtaja R. Lassila, ja sihteerinä koulumme rehtori dipl.ins. T. Ahola. Rakennustoimikunnan työvaliokunnan ovat muodostaneet dipl.insinöörit Hanhirova, Leppä ja Ahola. Toimikunta on pitänyt 59 kokousta.

Kaksikymmentä vuotta sitten tehty päätös oman ammattikoulun perustamisesta oli oikea ja kauaskantoinen. Tähän mennessä on päästötodistuksen koulusta saanut 634 nuorukaista. Kannatusyhdistyksen osakkaat edustavat kahta kuntaa ja kahta suurta teollisuuslaitosta, mikä on varsin ainutlaatuinen maassamme. Mutta nelijakoisuus ei toki ole ollut esteenä asioiden nopealle ja asialliselle käsittelylle.

Urakkatarjouspyynnöt lähetettiin 23. 11. 1963 urakkatarjousehdokkaille. Saapuneiden urakkatarjousten ja käytyjen jatkoneuvottelujen perusteella päätti Kannatusyhdistyksen hallitus kokouksessaan 21. 12. 1963 allekirjoittaa rakennustyöurakkasopimuksen Rakennusliike O. Penttilän kanssa. Sopimus allekirjoitettiin 3. 1. 1964. Samassa kokouksessa päätettiin LVI-urakkasopimus tehdä Vesijohtoliike V. Juvan sekä sähköurakkasopimus Kouvolan Sähkön kanssa. Rakennuksen valvojaksi valittiin rakennusmestari Eero Kiiski. Sippolan kunnan rakennuslautakunta myönsi rakennusluvan ammattikoulun uudisrakennukselle 30. 12. 1963.

Koulurakennuksen piirustukset on laatinut Arkkitehtitoimisto Seppo Kasanen, rakennussuunnittelun on tehnyt Insinööritoimisto Martti Taskinen, LVI-suunnitelmat on suorittanut Insinööritoimisto Risto Mäenpää.

Myllykosken Ammattikoulun rakennustyöt aloitettiin 7. 1. 1964 ja harjannostajaiset pidettiin 5. 6. 1964. I rakennusosa, joka käsittää paperiteollisuus- ja kotitalousosastojen opetustilat, voimistelusalin sekä hallinto- ja kellaritilat valmistui osittain 15. 8. 1964 mennessä, joten paperiteollisuusosaston toiminta voitiin aloittaa vuoden 1964 syyslukukauden alusta lähtien uusissa tiloissa. Saman vuoden marraskuussa siirtyi teorian opetus kokonaisuudessaan uudelle koululle. 28. 12. 1964 oli I rakennusosan vastaanottotarkastus. II rakennusosan vastaanotto tapahtui toukokuun alussa 1965. Ulkotyöt valmistuivat kesäkuun loppuun mennessä. Arkkitehti Seppo Kasanen on erinomaisella tavalla onnistunut luomaan tarkoituksenmukaisen ja samalla kauniin koulurakennuksen. Se edustaa arkkitehtuuriltaan nykyaikaista matalaa rakennustyyppiä, jossa koulutilat ovat samassa tasossa.

Yhteiskuntamme kehittyy jatkuvasti. Erikoisesti tärkeätä on, että kykenemme kasvattamaan nuorisostamme päteviä ammatti-ihmisiä. Kilpailu maailmanmarkkinoilla kiristyy. Suomalainen tuote on kilpailukykyinen vain silloin, kun se laadullisesti on korkeatasoista.

Myllykosken Ammattikoulu on varmastikin omalta osaltaan tekevä parhaansa, että tämän koulun oppilaat täyttävät kunnialla paikkansa suomalaisessa yhteiskunnassa. Rohkenen toivottaa koululle sen opettajille ja oppilaille parhainta menestystä sekä koulutyössä että elämässä yleensäkin."

Kyösti Haatasen esitettyä viululla opettaja Arvolan säestämänä Vivaldin Viulukonserton I osan piti koulun vihkiäispuheen ylijohtaja, professori Aarno Niini, joka selvitteli niitä toimenpiteitä, joita ammattikasvatuksen tehostamiseksi maassamme viime vuosikymmenien aikana on tehty. Puhuja totesi, että vanhahtava sanonta: "Ammattikouluja kyllä tarvitaan lisää, mutta ei meidän lapsille", ei pidä nyky-yhteiskunnassa lainkaan paikkaansa. Onhan tilanne tällä hetkelläkin jo sellainen, että pystyvä opiskelija voi ammattikoulutietä kansakoulupohjalta edetä aina korkeakouluopiskeluun saakka. Toisaalta tarvitaan kuitenkin vielä paljon asiallista tiedotustoimintaa, jotta vanhat ennakkoluulot voitaisiin syrjäyttää. Puhuja korosti edelleen ammattikoulujen toiminnan kasvatuksellisen puolen merkitystä.

Vihkiäispuheen jälkeen Myllykosken metallimiesten kuoro lauloi opettaja Pentti Jolulan johdolla Madetojan Kaunehin maa sekä Kasken Suomenmaan.

Seuranneen vapaan sanan aikana esitti lääninhallituksen onnittelut juhlivalle koululle lääninneuvos Veino Iisakkala, Sippolan ja Anjalan kuntien onnittelut toi Sippolan valtuuston puheenjohtaja Veikko Siukkola Anjalan valtuuston puheenjohtajan Pentti Mattilan ojentaessa kunnan viirin juhlivalle koululle. Kutsuvieraitten puolesta esitti onnittelut ja kiitokset dipl.ins. Niilo Nederström ja Sippolan seurakuntien onnittelut toi rovasti Veikko Vapalahti. Myllykosken yhteiskoulun onnittelut esitti rehtori Vilho Loimaranta, Sippolan Säästöpankin maanviljelijä Esa Ukkola ja pankinjohtaja Pekka Haarala, jotka ilmoittivat samalla säästöpankin luovuttavan vuosittain koulun oppilaalle tarkoitetun stipendin. Vielä tuotiin juhlivalle koululle Kymenlaakson ammatillisten oppilaitosten ja Sippolan kansakoululautakunnan onnittelut ja koulun naapureitten tervehdyksen esitti maanviljelijä Einari Laamanen. Musiikkitirehtööri Yrjö Helkiö soitti pianolla Kasken Preludin sekä Dvorakin Allegretton, jonka jälkeen päätössanat lausui koulun rehtori, dipl.ins. Teuvo Ahola. — Juhlan päätti "Maamme".

Työturvallisuuspalsta

Inkeroisten tehtaitten perinteelliset työturvallisuuspäivät olivat 27. — 30. 9. 1965 välisenä aikana. Turvallisuustarkastukset, tt-toimikuntien kokoukset ja neuvottelut turvallisuustyön erityiskysymyksistä olivat päivien oleellinen sisältö.

Juhlavan päätöksen päivien ohjelmalle antoi hengenpelastusmitalin luovuttaminen kirvesmies Väinö Hujaselle. Tässä samoinkuin muissakin järjestetyissä turvallisuuspäivien tilaisuuksissa edusti Teollisuusvakuutusta dipl.ins. J. Mäkelä.

Tehtaitten työosastoista ovat eräät onnistuneet työskentelemään varsin kunnioitettavan ajan ilman työtapaturmia. Seuraavassa luettelomaisesti osastot, niiden tuovoimavahvuus ja 12. 10 1965 saavuttamien tapaturmattomien työpäivien lukumäärät:

AP-sähkökorjaamo	**21**	**560**
AP-varasto	**29**	**573**
Väylä	**24**	**597**
Vesivoimalaitos	**10**	**872**
Romuvarasto	**4**	**872**

Edellä lueteltujen työosastojen lisäksi ovat eräät vahvuudeltaan varsin suuretkin osastot päässeet hyviin tuloksiin osastokohtaisten työturvallisuuskalentereittensa lukemissa.

Esitettyjen loistavien saavutusten jälkeen tuntuu ankealta tarkastella Inkeroisten tehtaitten tapaturmatilannetta 12. 10. mennessä sosiaaliosastolle saapuneitten tapaturmailmoitusten mukaisesti. Totuus kuitenkin on, että mainittuun päivään mennessä oli sattunut 134 tapaturmaa, joista 117 aiheutti työpäivämenetyksiä, niiden yhteismäärän ollessa 1.319. Keskimäärin oli edellä mainittuun määräpäivään mennessä menetetty 0,7 työpäivää yhtä työntekijää kohti Inkeroisten tehtaitten piirissä. Vertailun vuoksi todettakoon, että vastaava tulos vuodelta 1964 oli 1,0 työpäivää.

Syksyn pimeitten ollessa nyt parhaimmillaan on paikallaan päättää tämä yhteinen palstamme turvallisuustyön erääseen iskulauseeseen: "Muista, turvallisuudestasi on kysymys!"

E. S.

Hengenpelastusmitali kirvesmies Väinö Hujaselle

Helmikuussa Tampellan Inkeroisten uuden kartonkitehtaan rakennustyömaalla sattuneen miehen hengen pelastamiseen johtaneen tapahtumasarjan johdosta järjestettiin yhtiön virkailijakerholla hengenpelastusmitalin luovutustilaisuus kirvesmies Väinö Hujaselle torstaina 30. 9. 1965.

Hengenpelastusmitalin luovutustilaisuuden alussa puhui tekn.joht. Pentti A. Laakso. Esityksessään hän kosketteli niitä lukuisia vaaratekijöitä, joita mittavalla teollisuusrakennustyömaalla on aina olemassa. Kirvesmies Väinö Hujasen nopeata toimintaa 20 m korkeudella maan pinnasta valmistuksen alaisilla rakennustelineillä hän piti omalla tavallaan sekä kirvesmies V. Hujasen ammattitaidon, että myös tapaturman torjuntataidon mestarityönä. Putoavan työtoverin kiinniottaminen merkitsi asianomaisen pelastamista todennäköiseltä putoamiskuolemalta ja tämän huomioonottaen on Oy Tampella Ab:n toimesta esitetty, että kirvesmies Väinö Hujanen palkittaisiin hengenpelastusmitalilla.

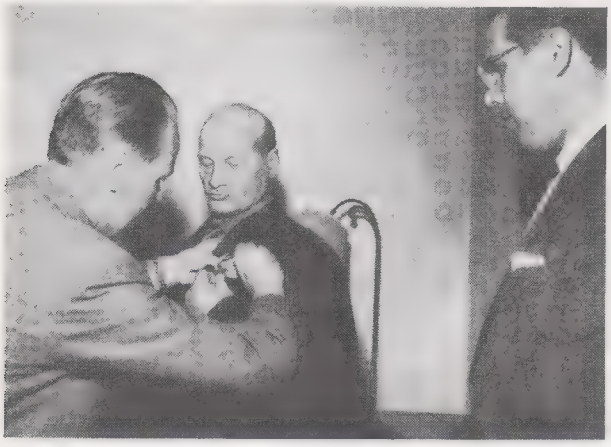

Nimismies Esko Heiskanen kiinnittämässä hengenpelastusmitalia kirvesmies Väinö Hujasen rintaan. Oikealla tekn.joht. Pentti A. Laakso.

Yhdessä tilaisuuden avaajan kanssa luovutti nimismies Esko Heiskanen hengenpelastusmitalin kirvesmies Väinö Hujaselle. Nimismies korosti hengenpelastusmitalin myöntämisperusteiden tulleen V. Hujasen toiminnassa arvokkaalla tavalla täytetyiksi ja onnitteli häntä vaarallisissa olosuhteissa tapahtuneesta pelastustyöstä. Ennen mitalin luovuttamista hän luki tasavallan presidentin allekirjoittaman kirjelmän joka kuului seuraavasti:

"Sisäasiainministerin esityksestä olen tällä avoimella kirjeellä antanut kirvesmies Väinö Hujaselle, Sippolan kunnasta, hengenpelastusmitalin. Helsingissä 27 päivänä elokuuta 1965 Tasavallan Presidentti **Urho Kekkonen."**

Kirjelmän toisena allekirjoittajana oli vt. sisäasiainministeri Arvo Pentti.

Tilaisuudessa läsnä olleen Teollisuusvakuutuksen edustajan dipl.ins. J. Mäkelän esitettyä mitalin vastaanottaneelle parhaimmat onnittelut kiitti kirvesmies Väinö Hujanen hänen osakseen tulleesta arvokkaasta huomionosoituksesta.

Suomen Paperiteollisuudentyöntekijäin Liiton liittotoimikunta vieraili Inkeroisissa

Suomen Paperiteollisuudentyöntekijäin Liiton liittotoimikunnan 18 jäseninen ryhmä vieraili Tampellan Inkeroisten tehtailla 15. 9. 1965. Vierailun ensisijaisena tarkoituksena oli tutustuttaa liittotoimikunnan jäsenet Inkeroisiin rakennettuun uuteen kartonkitehtaaseen.

Tehtaan esittelyn havainnollisin karttapiirroksin suoritti diplins. Ahti Vuorikoski, jonka opastuksella vieraat kiersivät tehtaan massaosaston sekä kartonkitehtaan yläviirahallin, konesalin ja tuotevaraston. Kiertokäynti päättyi vanhalle kartonkitehtaalle, jossa liittotoimikunnan jäsenillä oli tilaisuus tutkia Suomen vanhimman kartonkikoneen toimintaa ja tuotantoa.

Tehtailla suoritetun tutustumisen jälkeen tarjosi yhtiö liittotoimikunnan jäsenille lounaan yhtiön virkailijakerhossa. Lounaan yhteydessä puhui isännöitsijä Jörgen Schauman kertoen niistä omakohtaisista kokemuksista, jotka ovat olleet ohjaamassa hänen toimintaansa teollisuuden piirissä. Hän totesi, että yhteistoiminta Inkeroisten tehtaitten piirissä on ollut työntekijäin ja työnantajan välillä hyvää ja toivoi, että vastaisuudessakin asioita voitaisiin hoitaa ilman turhaa riitaa.

Pääluottamusmies Tyko Ukkola esitti tilaisuudessa paikallisosaston kiitokset yhtiölle mm. sen osoittamasta ymmärtämyksestä osaston jäsenistön kesävirkistystoimintaa kohtaan. Lisäksi hän korosti niitä hyviä menettelytapoja, joita paikallisissa neuvotteluissa oli noudatettu mm. siinä, että vaikeistakin kysymyksistä oli ryhdytty neuvottelemaan riittävän aikaisessa vaiheessa ja siten vältytty molemmin puolin ikävältä tuntuvalta riidalta.

Liittotoimikunnan puolesta esitti yhtiölle parhaimmat kiitokset liiton puheenjohtaja Veikko Ahtola. Hän kertoi liittotoimikunnan vuosittain pyrkivän vierailemaan uusissa teollisuuslaitoksissa ja siten saamaan uusia virikkeitä ja laajentamaan näkemystään kehittyvästä puunjalostusteollisuudesta. Erityisen ilahduttavana hän piti sitä, että uuden tehtaan käyntiin lähdössä oli onnistuttu hyvin. Tähän hänen mielestään olivat olleet vaikuttamassa myös ne menettelytavat, joita paikallisissa palkkaneuvotteluissa oli noudatettu. Lopuksi hän toivotti uudelle kartonkitehtaalle hyviä tuotantolukuja ja kartonkilaatuja ja jatkuvaa hyvää yhteisymmärrystä yhteisissä kysymyksissä.

Tähdenvälejä Inkeroisista

Lokakuun 11. — 13. päivien välisenä aikana järjestettiin Tampellan Inkeroisten tehtailla työturvallisuuslain edellyttämä määräaikainen kuulotutkimus. Yhteensä 287 henkilön kuulo tutkittiin audiometriä apuna käyttäen. Tutkimus toimeenpantiin yhtiön poliklinikalla kiinteässä yhteistoiminnassa Työterveyslaitoksen kanssa.

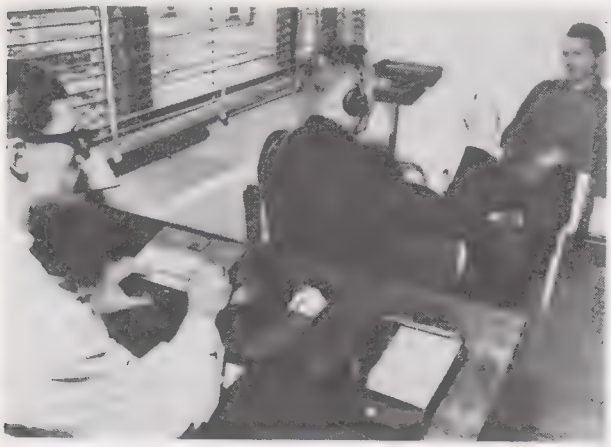

Kuulotutkimus käynnissä. Vasemmalta tarkastaja Kari Kaarto, kuulolaitteissa Tauno Salminen ja vuoroaan odottamassa Heikki Tanska.

* * *

Yhtiön Inkeroisten tehtaitten kaltaisessa suuressa teollisuuslaitoksessa eletään päivittäin varsin moninaisten tapahtumien polttopisteessä. Eräänä tällaisten tapahtumien yksityiskohtana oli 8. 9. tehtaan kerhohuoneistossa järjestetty Teflon-muovia käsitellyt koulutustilaisuus. Ins. E. A. Irpolan yksityiskohtaisessa ja laajassa esitelmässä hän kertoi mainitun muovin ominaisuuksista, käyttömahdollisuuksista ja valmistustavoista. Teflonin eräistä käyttöalueista olivat keskustelun aikana esillä mm.: erilaiset tiivistetyypit, pintojen päällystäminen ja teflonkaavarit. Viimeksi mainituissa kohteissa on kyseinen muoviaine vasta kokeiluasteella.

* * *

Ankkapurha-ajo oli se — jotain, — joka säväytti kymenlaaksolaista urheiluautoilijain joukkoa 2. 10. Tässä Inkeroisten Urheiluautoilijain omin voimin läpiviedyssä kilpailussa oli mukana peräti 103 kilpailijaparia.

Ankkapurha-ajossa oli mukana väkeä ympäri Kymenlaakson.

Tampellan Lauluveikot ja -siskot ovat aloittaneet omat harjoituksensa. Molemmat kuorot ovat toimineet jo useita vuosia yhtiön oman väen piirissä, mutta onpa mukaan päässeet myös yhtiön piirin ulkopuolellakin olevat kuorolaulun innoittamat henkilöt. Lauluveikkojen kuoroa johtaa kanttori P. Purtilo ja Laulusiskoja opettaja P. Jolula. Kuorot toivottavat tervetulleiksi uudet jäsenet.

* * *

Yhtiön Inkeroisten seurakunnalle vuokraaman kirkon kunnostustyöt olivat jälleen ajankohtaisina esillä elo—syyskuun vaihteessa. Kunnostusten jälkeen toivottaa kirkko meidät kaikki entistä ehompana tervetulleiksi sanan ääreen.

Kirkon kunnostustyöt käynnissä. Ylhäällä telineillä H. Einola ja A. Sunikka ja alhaalla A. Häkkinen.

* * *

Harrastuskävely- ja hiihto ovat jälleen saaneet satoja tehtaitten palveluksessa olevia "liikekannalle". Tässä yhteydessä haluaa perhelehti kuitenkin varoittaa kaikkia reippailijoita syksyn pimeistä ja pakkasten tullessa liukkaista olosuhteista kulkureiteillä. Heijastimen kiinnittäminen puseron- tai takinhihaan on perin viisas ja turvallisuutta lisäävä toimenpide.

* * *

Syys—lokakuun vaihteessa vierailivat yhtiön Heinolan tehtaitten ja Tampereen Konepajan tuotantokomiteat Inkeroisissa. Retken pääaiheena oli molemmilla ryhmillä uuteen kartonkitehtaaseen tutustuminen.

Tampellan Konepajan tuotantokomitean jäsenet isäntineen Inkeroisissa.

* * *

Benefica'n pojat potretissa.

Nappulaviestin lähtö.

Inkeroisten nappulaliiga on jälleen kerran saatu onnellisesti päätökseen. Päätöstilaisuuden ohjelmassa olleen viestinjuoksun voittivat tällä kertaa Manchester U:n pojat 3.14,3 ajalla. Seuraavina olivat: Flamengo, Preston, Rotherham, Benefica, Arsenal ja Milan AC. Lopullinen sarjataulukko muodostui seuraavaksi:

Benefica	6	5	1	0	10— 0	11
Flamengo	6	4	1	1	12— 3	9
Preston	6	3	2	1	12— 3	8
Manchester U	6	2	1	3	4—12	5
Arsenal	6	1	2	3	2— 5	4
Milan AC	6	1	1	4	2—14	3
Rotherham	6	0	2	4	0— 5	2

Liigan toiminnassa mukana olleet esittävät lämpimät kiitokset kaikille niille, jotka ovat olleet auttamassa ja tukemassa tätä erinomaista poikien toimintamuotoa.

* * *

Kymenlaakson teollisuus- ja liikelaitosten sekä varuskuntien suunnistuskilpailut olivat 10. 10. Kuusankoskella. Tampellan Inkeroisten tehtaitten edustusjoukkue menestyi suurten yksikköjen kilpailussa erinomaisesti saavuttaen kunniakkaan toisen sijan Haminan varuskunnan 8-miehisen joukkueen jälkeen. Yhtiön joukkueessa juoksivat seuraavat suunnistajat: H. Vainonen, V. Jokimies, M. Salokannel, A. Kivinen, S. Mänttäri, L. Juura, U. Sorjonen, V. Hasu ja L. Siiropää. Parhaimmat henkilökohtaiset sijoitukset tulivat tällä kertaa H. Vainosen, L. Siiropään ja V. Hasun osalle. Onneksi olkoon pojat!

Ensimmäinen haukka: — Siinä meni uusi kaksimoottorinen suihkukone. Toivoisitko voivasi lentää yhtä nopeasti?

Toinen haukka: — Kuulehan, jos minulla olisi kaksi pyrstöä ja kumpikin olisi tulessa, et näkisi minusta jälkeäkään.

(English Digest)

* * *

Aforismi on yläosattoman uimapuvun kaltainen: se mitä se paljastaa, lisää uteliaisuutta siihen, mitä se peittää.

(Stig Ahlgren "Bonniers Månadstidning"issä)

Tampellan Inkeroisten tehtaitten Työnjohtajakerho 20 vuotta 1945–1964

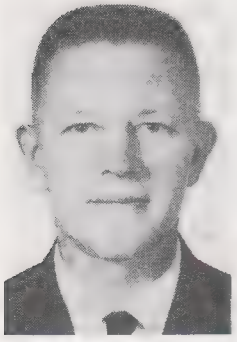

Kerhon nykyinen puheenjohtaja työteknikko Matti Nykänen.

Tampellan Inkeroisten tehtaitten Työnjohtajakerhon perustavasta kokouksesta tuli kuluneeksi 24. 11. 1964 tasan 20 vuotta. Sanotun kerhon nyt viettäessä toimintansa 20-vuotisjuhlaa on aiheellista luoda suppea katsaus kerhon 20-vuotiseen toimintaan.

Tällöin on aluksi palattava aikaan, jolloin työnjohtajakerhon syntysanat lausuttiin.

Heti rauhanajan palattua ja kenttäarmeijan kotiuttamisen jälkeen heräsi Tampellan Inkeroisten tehtaitten silloisen nykyisestä huomattavasti pienemmän työnjohtaja-teknikkokunnan piirissä ajatus oman yhdistyksen perustamisesta.

Työnjohtajakunnan piirissä oivallettiin, että teollisessa toiminnassa ollaan siirtymässä uuteen aikakauteen, aikakauteen, joka tulee asettamaan työnjohdolle aivan uusia vaatimuksia. Uudet työehtosopimukset, yhteiskunnalliset mullistukset, sotakorvaussuoritukset, raaka-aine- ja työvoimapula, jatkuva inflaatiokierre, elintarvike- ja kulutustarvikepula ja sota-ajan jännitystilan laukeaminen — siinä tekijät, jotka olivat omiaan alentamaan työmoraalia ja työkuria.

Työsääntöjen rikkominen ja työmaajuopottelu olivat tuohon aikaan yleisiä ilmiöitä. Työnjohdon asema tuona poikkeuksellisena aikana työnantajan edustajana työpaikalla oli todella vaikea. Oli löydettävä uudet tehokkaat keinot työn ihmissuhteiden hoitamiseen.

Juuri edellä esitetyt tosiseikat olivat varmaan vaikuttamassa nyt 20-vuotisjuhlaansa viettävän työnjohtajakerhon syntymiseen. Poikkeuksellinen murrosaika, joka nuoremmalle työnjohtajapolvelle on varmaan melko tuntematon tekijä pakotti työnjohtajakunnan silloin hakemaan turvaa toinen toisistaan oman kerhon puitteissa.

Kerhon perustaminen

Useampaan otteeseen heti sodan päätyttyä oli työnjohtajien pienemmässä piirissä epävirallisesti keskusteltu työnjohtajakerhon tarpeellisuudesta. Rakennusmestari Leo Kahri sai tehtäväkseen tiedustella tehtaan johdon ja erikoisesti isännöitsijä J. Schauman'in mielipidettä kerhon perustamisasiassa.

Isännöitsijä hyväksyi kerhon perustamisajatuksen ja lupasi yhtiön tuen sekä tarvittavan kerhohuoneiston jos kerho perustetaan.

Kerhon perustava kokous pidettiin puutyöpajan konttorissa 24. 11. 1944. Kokouksen puheenjohtajana toimi rakennusmestari Leo Kahri ja sihteerinä varastomestari Vilho Seppälä. Kokouksessa oli läsnä 13 työnjohtajaa. Nämä kerhon perustajajäsenet ovat:

Leo Kahri
Vilho Seppälä
Toivo Laitila
Juho Lehtonen
Alarik Widén
Eino Lahtinen
Birger Bäckman
Aarne Helminen
Vilho Huovila
August Nilsson
Huugo Saarinen
Viljo Soikkeli
Antti Tolman

Näistä perustajajäsenistä on jo kuoleman kautta poistunut joukostamme kolme, nimittäin Juho Lehtonen, Aarne Helminen ja Antti Tolman.

Perustavassa kokouksessa ratkaistiin kerhon nimikysymys ja valittiin johtokunta, johon tulivat:

Puheenjohtajaksi Leo Kahri, sihteeriksi Vilho Seppälä, taloudenhoitajaksi Armas Heinilä, kerhomestariksi Toivo Laitila sekä muiksi jäseniksi Juho Lehtonen ja Veikko Oksman. Varajäseniksi valittiin Alarik Widén ja Eino Lahtinen.

Tavallisesti alku on aina hankalaa, niin oli tässäkin tapauksessa, mutta innostus asiaan oli suuri. Jokainen teki voitavansa kerhon hyväksi. Tehtaan johdon myötämielisen suhtautumisen ja tuen turvin päästiin alkuun. Innostusta asiaan todistaa sekin, että vajaan kuukauden kuluttua perustamiskokouksesta vietettiin jo ensimmäinen jäsenillanvietto pikkujoulun merkeissä 17. 12. 1944.

Johtokunnan laatimat säännöt hyväksyttiin lopullisesti kerhon yleisessä kokouksessa tehtaan kerhohuoneistossa 5. 4. 1945. Sittemmin on säännöt uusittu kerhon ylimääräisessä yleisessä kokouksessa 26. 1. 1958, jolloin kerho samalla muuttui rekisteröidyksi yhdistykseksi. Kerhon vahvistettujen toimintaa osoittavien sääntöjen 2 § kuuluu näin: "Yhdistyksen tarkoituksena on jäsentensä henkisen tason ja ammattitaidon kohottaminen järjestämällä heille esitelmä- ja muita koulutustilaisuuksia ja varaamalla heille tilaisuutta asianmukaiseen vapaa- ja loma-ajan käyttöön, missä tarkoituksessa yhdistys voi ylläpitää jäseniään varten kirjastoa ja kerhohuoneistoa samoinkuin lomakotia ollen yhdistys tarkoituksensa toteuttamiseksi oikeutettu vastaanottamaan lahjoituksia sekä omistamaan irtainta ja kiinteää omaisuutta."

Johtokunta

Suurimman työn ja vastuun kerhon hyväksi kahden vuosikymmenen aikana on kantanut johtokunta eli hallitus, joka vuosittain on pitänyt kokouksiaan vähintäin kymmenen kertaa. Johtokunta on siis kokoontunut kokouksiinsa 20 vuoden aikana yli 200 kertaa. Johtokunnan tärkeimpinä toimihenkilöinä 20 vuoden aikana ovat toimineet:

Kerhon puheenjohtajina:

Leo Kahri
Vilho Seppälä
Veikko Oksman
Lauri Lahikainen
Hugo Toikka
Einari Havunen
Olavi Puhakka
Matti Nykänen

Sihteereinä:

Vilho Seppälä
Lauri Lahikainen
Pauli Perhiö
Reino Tölkkö
Pauli Vainio
Veikko Vihervaara
Erkki Huovila
Arvo Juutilainen
Arto Tohka

Taloudenhoitajina:

Armas Heinilä
Olavi Puhakka
Veikko Oksman
Alarik Widén
Vilhelm Wagner
Einari Havunen
Yrjö Hatakka
Onni Tasa
Tauno Hakuli
Eino Sirkiä
Aulis Vanhala
Torsti Hasu
Rauno Priha

Kerhomestareina:

Toivo Laitila	Hugo Saarinen
Hugo Toikka	Veikko Vihervaara
Antti Järventie	Erkki Heisto
Pauli Vainio	Reino Mäkynen
Kalle Nippala	Tauno Hakuli
Väinö Tiihonen	Elis Vuorimaa

Kirjaston hoitajina:

Viljo Soikkeli	Hilja Vihervaara
Pauli Perhiö	Ilmari Hartikainen
Veikko Mänttäri	

Jäsenistö:

Kerhon kunniajäseniksi sääntöjen 5 §:n mukaan on kutsuttu seuraavat:

Rakennusmestari Leo Kahri ensimmäisenä kerhon puheenjohtajana ja talouspäällikkö Vilho Seppälä ensimmäisenä kerhon sihteerinä. Lisäksi on kunniajäseniksi kutsuttu kaikki Tampellan palveluksesta eläkkeelle siirtyneet työnjohtajat.

Kerhon uusittujen sääntöjen 3 §:n mukaan yhdistyksen jäseneksi pääsee jokainen Tampellan Inkeroisten tehtaitten vakinaisessa työsuhteessa oleva työnjohtaja, teknikko, piirtäjä ja varastonhoitaja, samoinkuin tehdasosastojen konttorissa työskentelevä toimihenkilö tai muu heihin verrattava henkilö, jonka yhdistyksen hallitus jäseneksi hyväksyy.

Yhdistyksen jäseneksi hyväksytyn henkilön aviopuoliso voidaan myös hyväksyä yhdistyksen jäseneksi.

Kerhon jäsenmäärä oli perustamisvuoden päättyessä 43. Kerhon 10-vuotisjuhlien aikana jäsenmäärä oli 97. Kahtena viime vuotena on jäsenmäärä noussut jo yli kahdensadan ollen vuonna 1964 211.

Kerhon toiminta

1. Esitelmä- ja alustustilaisuudet

Esitelmä- ja alustustilaisuuksia oli ensimmäisellä 10-vuotiskaudella noin 40, joita pitivät kerhon jäsenet ja tehtaitten insinöörikunta. Toisella 10-vuotiskaudella on vastaavia tilaisuuksia ja eri kursseja ollut 23, joista tässä mainittakoon Teollisuuden Työnjohtoopiston rehtori Rautavaaran, sosiaalipäällikön ja apulaissosiaalipäällikön luentosarjat, suullisen esitystaidon ja englanninkielen kurssit.

2. Retkeilyt ja opintomatkat

Retkeilyt ja opintomatkat lähiympäristön teollisuuslaitoksiin, messuille ja erilaisiin näyttelyihin ovat olleet kerhon jäsenten suuressa suosiossa. Tällaisia retkiä ja opintomatkoja on kerho tehnyt kaikkiaan 33. Lisäksi muiden teollisuuslaitosten työnjohtajakerhot ovat tänne tehneet lukuisia vastavierailuja.

3. Juhla- ja huvitilaisuudet

Vallankin kerhon alkuvuosina huvi- ja juhlatilaisuudet kerhon piirissä olivat hyvin suosittuja. Toisellakin 10-vuotiskaudella on kerho niitä keskuudessaan järjestänyt yhteensä 32.

4. Kirjastotoiminta

Melkeinpä heti kerhon perustamisen jälkeen ryhdyttiin kerholle puuhaamaan omaa käsi- ja lainakirjastoa. Perustavaa luovaa työtä tällä alalla on tehnyt työnjohtaja Viljo Soikkeli, joka monet vuodet myös uskollisesti toimi kirjaston hoitajana. Kirjaston kirjojen lukumäärä on vuosi vuodelta kasvanut ja on kirjastossa nykyään noin 1500 kirjaa. Vuodesta 1960 alkaen on kirjaston hoitajana toiminut Ilmari Hartikainen.

Television yleistymisen jälkeen kirjaston lainaustoiminta on huomattavasti heikentynyt vallankin kun kerholla ei ole ollut uuden lomanviettopaikan kustannusten takia tarpeeksi varoja uusien kirjojen hankintaan. Näistä syistä järjestettyä lainaustoimintaa ei kirjastolla ole viime aikoina ollut.

5. Loma- ja vapaa-ajan vietto

Kerhon täytettyä 10 vuotta alettiin suunnitella oman lomanviettopaikan hankkimista. Aluksi suunniteltiin sellaista Suomenlahden rannalle Haminan lähettyville. Koemielessä aluksi vuokrattiin kerhon käyttöön kesäkaudeksi johtaja E. Mänttärin huvila Savijärven rannalta. Kokeilu osoitti, että viikonlopun viettopaikan tarvetta on kerhon jäsenten piirissä. Niinpä sitten 14. 11. 1957 ostettiin tarkoitukseen sopiva rantatontti Valkjärven rannalta. Oman alueen hankinta oli mahdollista yhtiön huomattavalla tuella. Vuonna 1959 tonttia alettiin raivata talkoilla ja sinne hankittiin vene. Seuraavana vuonna rakennettiin keittiökatos, kaksi lomamökkiä, tietä ja saunaa korjailtiin sekä nimikilpailun tuloksena alue sai nimekseen "Jukola". V. 1961 suoritettiin lomamökkien maalaus ja rakennettiin uusi laituri. Seuraavana vuonna hankittiin nestekaasukeittolaitteet ja suoritettiin tontin lohkomistoimitus. V. 1963 rakennettiin keittiörakennus ja viime vuonna suoritettiin suuria tienparannustöitä talkoovoimin.

Lomanviettokeskus Jukola on ollut kerhon jäsenten ahkerassa käytössä. Jukolan isäntinä ovat toimineet ylimestari Åke Broman ja rakennusmestari A. Vanhala.

6. Naistoimikunta

Kerhon naistoimikunta on monin eri tavoin vilkastuttanut ja monipuolistanut kerhon toimintaa. Juhlien ja monien erikoistilaisuuksien järjestelyissä on naistoimikunta ollut kerholle korvaamattomana apuna vallankin sen jälkeen, kun kerhon säännöt uusittiin siten, että työnjohtajakunnan aviopuolisot ovat myös kerhon jäseniä.

7. Loppuyhteenveto

Edellä esitetystä suppeasta historiikista jo käy selville, että Tampellan Inkeroisten tehtaitten Työnjohtajakerhon perustaminen oli aikanaan tuiki tarpeellinen toimenpide. Suurelta osalta juuri kerhon omatoimisen kasvatustyön ansioksi on luettava se, että tämän teollisuuslaitoksen työnjohtajakunta sitkenkin vähäisin vaurioin kykeni siirtymään sodanjälkeiseen uuteen aikakauteen. Täydellä syyllä voidaan olettaa, että työnjohdon sopeutumisvaikeudet sodanjälkeisenä kriisiaikana olisivat olleet suuremmat ilman oman kerhon tukea ja valistustyötä. Kerho on todella määrätietoisesti ja tehokkaasti toiminut edellä mainittujen sääntöjensä 2 §:n määrittelemien päämäärien toteuttamiseksi.

Työnjohtajakunnan omatoimisuuden lisäksi kaikki tämä on ollut mahdollista Tampellan voimakkaan tuen turvin. Niinpä kerhon lukuisat vuosikertomukset ja vuosikokousten pöytäkirjat esittävät kauniit kiitoksen sanat Inkeroisten tehtaitten johdolle ja erikoisesti isännöitsijä **J. Schauman'ille, joka aina on antanut työnjohtajien omalle kerhotoiminnalle suuren arvon ja tuen.**

Täten työnjohtajakerho omalta osaltaan on pyrkinyt olemaan mukana hyvän tampellalaisen Me-hengen kasvatustyössä.

Luottavaisin mielin myös työnjohtajakerhon tulevassa toiminnassa lähdemme kolmannelle vuosikymmenelle uskoen vahvasti nykyhetken iskulauseeseen: **"Yhteispelillä se sujuu ja yhteispelillä se käy".**

Siitä on parhaana todistuksena 20 vuoden aikana tapahtunut Tampellan Inkeroisten tehtaitten ja sen työnjohtajakerhon voimakas kasvu.

Johtokunta

JOUKO TEERISUO

Puutavaran korjuun nykynäkymiä

Puutavaran korjuulla tarkoitetaan lähinnä sitä puutavaran hankinnan teknistä puolta, joka käsittää raaka-aineen valmistuksen ja kuljetuksen kannolta välivarastolle ja jopa tehtaallekin asti. Käsitteen rajat eivät ole kuljetusten osalta vielä täysin vakiintuneet. Tässä esityksessä kaukokuljetusten katsotaan kuuluvan korjuuseen vain siinä tapauksessa, että ne alkavat suoraan metsävarastoilta. Uitto, rautatiekuljetukset sekä välivarastoilta alkavat autokuljetukset eivät siis kuulu käsitteen piiriin. Erikoisesti on huomattava, että koko ostotoiminnallinen puoli jää korjuun ulkopuolelle.

Puutavaran korjuun nykynäkymiä tarkasteltaessa on todettava, että vaikka maallemme ominainen pienmetsälötalous, raakapuumarkkinoiden kireys, puutavaralajien ja -pituuksien moninaisuus, kaavoittuneisuus vanhoihin totuttuihin työtapoihin ynnä monet muut tekijät vaikeuttavatkin metsäalan menetelmien kehittämistä, toisaalta hevoskannan jatkuva supistuminen, työpalkkakustannusten nousu sekä myöhemmässä vaiheessa odotettavissa oleva työvoimapula vievät lähivuosina väistämättömästi yhä laajenevaan metsäajojen koneistumiseen ja muitten puutavaran korjuuseen liittyvien toimenpiteitten vastaavaan mukautumiseen. Kehittyneimmät korjuun muodot tulevat ensi kädessä koskemaan pystykauppoja ja yleensäkin suurempia työmaita, kauppakooltaan pienehköjen, mutta kokonaismääriltään varmaan jatkuvasti huomattavia puumääriä edustavien hankintakauppojen pysytellessä edelleenkin paljolta vanhoissa perinnäisissä korjuutavoissa.

Nykyaikainen hakkuumies, jonka kirveenkäyttö on vähäistä. Moottorisahakarsinnalla ja Rickleå-mittausmenetelmällä kevennetään työtä ja parannetaan tuloksia.

Selväpiirteinen palstatieverkosto. Metsävarastointi on suoritettu ristikolle, ja ajo tapahtuu talvisaikaan maataloustraktorilla. Käyttötarkoituksen huomioon ottaen tienpohjat on puhdistettu hakkuujätteistä liiankin tarkkaan.

Koneistetun puutavaran korjuun nykyisiä teknisiä mahdollisuuksia arvosteltaessa on taas todettava, että sikäli kun on kysymys kannolta tai palstateiltä suoraan tehtaalle, rautatieasemalle, veteen tai muuhun vastaavaan päätepaikkaan tapahtuvista kuljetuksista, useihin työmaihin soveltuvat ja tarkoituksenmukaisuudeltaan ainakin tämän hetken vaatimuksia melko hyvin tyydyttävät koneet ja menetelmät ovat jo olemassa. Tavallisesti ns. vetävällä perävaunulla varustettua ja ehkä muillakin lisälaitteilla täydennettyä maataloustraktoria voidaan käyttää sille sopivalla, enintään noin 25 à 30 km pituisella säteellä olipa sitten kysymyksessä sahatukit tai paperipuut. Sahatukkien kannolta otto autolla käy lisäksi päinsä ajomatkasta riippumatta, mikäli tietenkin maasto ja muut olosuhteet sen sallivat. Kysymyksessä olevat korjuumenetelmät ovat yhtiömme vanhoilla toiminta-alueilla olleet käytännössä jo useita vuosia ja ne ovat tekeytyneet siellä jo normaaleiksi toimintamuodoiksi. Koska tällaisissa tapauksissa sekä varsinainen metsäajo että kaukokuljetus yhdistyvät, menetelmällä voidaan saavuttaa todella merkittäviä kustannussäästöjä. Huomattakoon kuitenkin, että sen käyttö tulee kysymykseen rajoitetusti vain suotuisissa olosuhteissa ja lähinnä talvisaikaan.

Hyvin varustettu maataloustraktori, joka soveltuu sekä yksinomaiseen maantieajoon, että sopivissa olosuhteissa myös palstatieltä alkavaan kuljetukseen. Traktorissa on hydraulinen kouranosturi ja vetävässä perävaunussa siirrettävät pankot lastauksen helpottamiseksi.

Suurimman vaikeuden metsäpään toiminnan rationalisoinnille on näihin vuosiin asti tuottanut sellaisten lyhyehköjen metsäajojen koneistaminen, jotka päättyvät välivarastolle autotien varteen. Tällaisissa ajoissa voidaan suotuisissa olosuhteissa kyllä käyttää vaikkapa tavallisia maataloustraktoreitakin, mutta toisaalta laitekustannusten, toisaalta tiheään tapahtuvien lastausten ja purkausten vaatima suuri miestyöpanos aiheuttavat sen, että varsinkin vaillinaisesti varustettujen traktoreiden käyttöä on pidettävä tarkoituksenmukaisena vain niiden välityönä, jolloin koneiden pääomakustannuksia ei tarvitse ottaa täydestä huomioon. On siis ollut tarpeen keksiä ja kehittää sellaisia kuljetusvälineitä, jotka paremman tehonsa ja ihmistyövoimaa säästävän toimintaperiaatteensa vuoksi muodostuisivat vaikkapa korkeammasta hinnastaankin huolimatta maataloustraktoreita kannattavammiksi ja jotka maastokelpoisuutensa ansiosta tulisivat toimeen vaikeahkoissakin olosuhteissa ja riittävässä määrin myös sulan kelin aikana.

3/4-telatraktori purkamassa kuormaa välivarastolla. Tätä traktorityyppiä on ainakin toistaiseksi pidettävä parhaana, kun olosuhteet ovat vaikeat maaperän heikon kantavuuden ja talvien runsaslumisuuden vuoksi. Jalasten käyttö saattaa olla edullista jo vähilläkin lumilla.

Etelä-Suomen ensimmäisiä metsäajoon tarkoitettuja kouratraktoreita. Traktori on Massey-Ferguson:in pohjalta kehitetty "Semi-Robur", jonka kuukausituotos näyttää nousevan yli 1500 pm³. Kone on yhtiömme jatkuvassa palveluksessa.

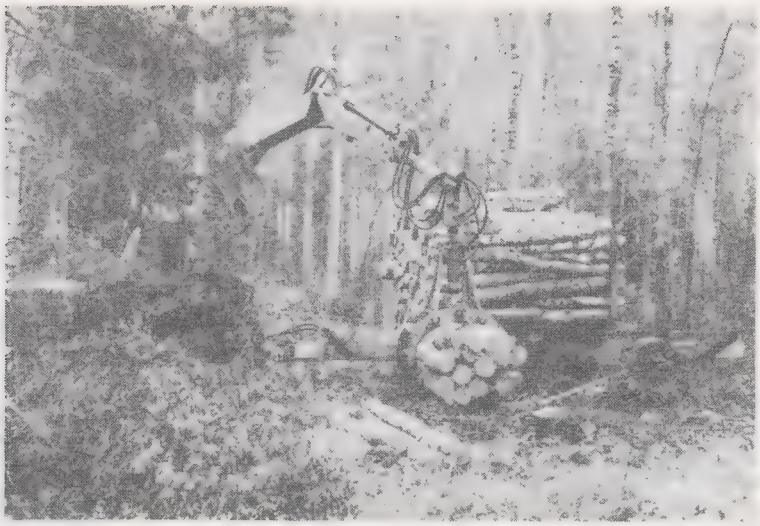

"Semi-Robur" kuorman teossa Hartolan vartevassa koivikossa. Kouratraktoreita varten suoritetaan metsävarastointi palstateitten varsille tehtyihin kasoihin, jotka kukin käsittävät vain yhtä puutavaralajia.

Metsäpyörätraktoreita käytetään myös valmiiksi katkotun tavaran juonnossa, ns. taakkajuonnossa. Tämän Suomessa kehitetyn menetelmän käyttöä rajoittaa toimintasäteen lyhyys, joka on enintään muutamia satoja metrejä. Menetelmä soveltuu lähinnä vain avohakkuihin.

Maallemme on ollut onneksi, että naapurimaassamme Ruotsissa on jo aikaisemmin jouduttu samojen pulmien eteen, jotka meillä ovat tulleet vasta myöhemmin ajankohtaisiksi ja että siellä taloudellisten ja muitten edellytysten puolesta on ollut paremmat mahdollisuudet hakea ja kehittää ratkaisuja, jotka olosuhteitten samankaltaisuuden vuoksi soveltuvat hyvin myös meille. Lähinnä Ruotsin esikuvia noudattaen meillä onkin puunkorjuussa löydetty näinä aikoina viimein se pohja, jolta lähtien mahdollisuudet avautuvat tehokkaaseen ja varmaan työskentelyyn, jossa ihmistyön osuus on entistä pienempi ja keveämpi.

Nykynäkymien mukaan on puunkorjuussa valittavana tehtävän laadusta riippuen kaksi eri linjaa: Puun kaatopaikalla katkotun tavaran edelleenkuljetus tai kokorunkojuonto. Edellinen on varsin lähellä kehittyneimpiä perinteellisiä puunkorjuumuotoja. Tavara hakataan palstatien varteen kuten hevosajoakin käytettäessä. Palstateitten väli ja leveys on vain suurempi ja tavaran varastointitapa teitten varteen on toinen. Menetelmä sopii sekä harvennus- että avohakkuihin. Kuljetuskoneeksi näyttävät ainakin tällä hetkellä sopivan parhaiten hydraulisella kouranosturilla varustetut telatraktorit, vaikka varsinkin avo-

Metsäpyörätraktorit soveltuvat parhaiten kokorunkojuontoon. Rungot juonnetaan tällöin puutavaran valmistuspaikalle joko täysin karsimattomina tai osittain karsittuina. Juontomatka on huomattavasti pitempi kuin taakkajuonnossa.

hakkuitten lyhyillä ajomatkoilla myös metsäpyörätraktorit voivat tulla kysymykseen. Telatraktorit on ainakin toistaiseksi rakennettu maataloustraktorien peruskoneen varaan. Ne ovat joko puoli- tai 3/4-telaisia, joissa telojen kiristys tapahtuu hydraulisesti. Jälkimmäiselle tyypille on lisäksi oleellista, että siitä on etupyörät poistettu ja ohjaus tapahtuu hydraulisesti perä- eli häntäohjauksena. Näitten koneitten yhteydessä käytettävät perävaunut ovat tavallisesti varustetut maastorenkailla ja talviolosuhteissa jalaksilla. Perävaunuihin ei ole voimansiirtoa.

Edelliseen menetelmään verrattuna kokorunkojuonto merkitsee huomattavaa muutosta myös koko puutavaran korjuun kokonaistapahtumassa ja se saattaa tulevaisuudessa olla samalla lähtökohtana pitemmällekin viedyille koneellisille menetelmille. Se tulee kysymykseen lähinnä avohakkuissa ja kustannussyistä vain riittävän järeissä leimikoissa esim. tukkileimikoissa. Työkoneena käytetään miltei yksinomaan metsäpyörätraktoria, jolla suuriin pyöriin viedyn nelipyörävedon, vinssin sekä runko-ohjauksen ansiosta on sekä runsaasti voimaa että hyvä maastokelpoisuus. Mainittakoon, että meillä on myös käytettävissämme kilpailukykyinen ja täysin kotimaista alkuperää oleva metsäpyörätraktori. Kone on Valmet-tehtaitten valmistama.

Edellä mainittujen puutavaran korjuuta varten suunniteltujen metsätraktoreiden tuotokset tehotuntia kohti ovat varsin tyydyttävät. Suurimpana vaikeutena on sensijaan saada niille suurten pääomakustannusten peittämiseksi riittävästi jatkuvaa työtä. Tästä johtuu, että niiden käyttö vaatii erittäin pitkäjännit-

Kustannusten välttämiseksi pyritään puutavaran valmistus järjestämään kehittyneimmissä olosuhteissa keskitetysti koneasemille. Kuvassa tunnettu Sundin karsimakone Ruotsissa. Kone pystyy karsimaan kaksikin puuta kerrallaan. Tavaran katkonta ja edelleenkuljetus tapahtuvat välittömästi karsinnan jälkeen. Järjestelmä ei vielä kannata, mutta sitä kehitetään tulevaisuutta silmällä pitäen.

Karsimattomina juonnettujen puitten valmistusta eräällä suurimittaisella työmaalla. Eri puutavaralajien lajittelu ja lastaus välitöntä edelleenkuljetusta varten tapahtuu koneellisesti etukuormaajaa käyttäen.

teistä ja huolellista työmaasuunnittelua. Tärkeintä on tällöin, että niille voidaan vaikeimmankin eli siis sulan maan kelin ajaksi varata riittävä määrä kohtuullisen tasapohjaisia ja kantavia työmaita. Välillisesti asiaa voidaan auttaa rakentamalla tilapäisiä ja pysyviä autoteitä, joilla pehmeiköt voidaan ylittää ja joilla "kesälohkojen" lukumäärää voidaan lisätä.

Jos puutavaran korjuun nykynäkymien perusteella pyrkisi arvailemaan myös tulevaisuutta, voidaan ainakin todeta, että sekä meillä että muualla tehdään erittäin voimakasta työtä laitteitten ja menetelmien kehittämiseksi. Muutamat lähivuodet tuovat todennäköisesti näyttämölle paljon uutta varsinkin kuljetuskoneitten alalla. Esimerkkinä mainittakoon mm.

Koneasemien käyttö on tavoiteltavaa varsinkin siinä tapauksessa, että jonkun alueen kaikki puutavara suuntautuu samalle taholle. Kuvassa on valmiiksi karsittujen runkojen katkonta ja kuorinta järjestetty keskitetysti tehtaitten välittömään läheisyyteen. Kuva on Ruotsista, jossa menetelmää jossain määrin käytetään. Sen kannattavuus lienee vielä toistaiseksi kyseenalainen.

HEINOLASTA

Tampellalaisella Heinolan kaunein pihamaa

Astuessamme kadulta Ainonkatu 3:ssa portista omakotitalon pihamaalle, havaitsimme, että kauniit kesän kukkaset, eräitä ruusulaatuja lukuunottamatta, olivat ehtineet jo lakastua, mutta nurmikko viheriöi kauniisti ja orapihlaja-aita rehevyydessään muistutti vielä menneen kesän vihreydestä ja hyvästä kasvusta.

Olimme tulleet Tampellan laboratoriossa käytöntarkkailijana työskentelevän Eeva-Mailan ja hänen miehensä Aimo Wahlstedt'in pihamaalle, jonka tiesimme voittaneen Heinolan pihanhoitokilpailun.

Ystävällisen perheen opastamana saimme tutustua heidän omakotitaloonsa sekä pihamaahansa ja saimme kuulla mielenkiintoisia asioita pihamaan hoidosta ja päättyneestä kilpailusta.

Näkyväksi todistukseksi menestymisestä oli pihanhoitokilpailun mestarilaatta v. 1965 kiinnitetty omakotitalon seinään. Käsityksemme mukaan menestystä pihanhoitokilpailussa ei voitane saavuttaa yhden kesän uutterallakaan puuhailulla, vaan se vaatii pitkäjännitteistä, useamman vuoden aikaista työtä. Hyvän pihamaan luominen vaatii innostuksen ohella hyvää makua ja puutarhatietoutta.

Wahlstedt'it kertoivat ostaneensa omakotitalonsa vajaat viisi vuotta sitten. Pihamaa-alue on n. 1200 m². Pihamaata oli tällöin jo kunnostettu puutarhaksi, mutta sen uudistamiseen oman mielen mukaiseksi ryhdyttiin pian. Tässä puuhassa on vanhempien apuna ollut myös talon nuori tytär.

Kolmena edellisenä vuotena on pihamaasta saatu kunniamaininta, kunnes sitten tänä vuonna pihamaa todettiin Heinolan kauneimmaksi.

Ennenkuin lopullinen ratkaisu kauneimman pihamaan suhteen tehtiin oli valinkauhassa neljä pihamaata nim. Sulo Hurrin Savontie 1:ssä, Antti Koistisen Jyrängössä, Uuno Turusen Kyminkadulla sekä tämä meidän pihamaamme. Toimikunta, joka pihamaat arvosteli, kävi n. 70:llä pihamaalla ja antoi Wahlstedt'ien pihamaasta seuraavan arvostelun:

"Tämän kesän mestaripiha löytyi kaupungin keskustasta, jossa se on jo useamman vuoden ajan herättänyt sekä ohikulkijoiden että pihakilpailutoimikunnan huomiota siisteydellään ja viihtyisyydellään. Pihakilpailutoimikunta perusteli valintaansa sillä, että piha on sekä siisti että viihtyisä runsaine kukkaistutuksineen ja pihakoivuineen, siinä on selvä suunnittelu, istutukset ovat suurissa ryhmissä. Pienelle tontille ei ole yritetty saada mahtumaan liikaa, esim. perunaa ei ole lainkaan ja juurikasmaakin on hyvin pieni. Vaikka pihamaa on pieni on siinä silti vapaata oleskelutilaa. Lisäksi aita on aina hyvin leikattu ja rakennukset siistissä kunnossa."

Tähän voimme vielä lisätä, että pihamaalle jätetty vanha kaivo kauniine nostolaitteineen ja sen vieressä oleva hopeapaju täydentävät osaltaan kaunista pihamaata.

Isäntäväkemme kertoi edelleen, että molempien kodeissa on ollut kiinnostusta pihamaan hoitoon ja

---

metsäpyörätraktoreiden kehittäminen entistä monipuolisempia käyttötarkoituksia varten. Sellaiset vielä pitemmälle koneistetut ja toimintaperiaatteeltaan lähes mielikuvitukselliset menetelmät, joihin saattaa kuulua puitten karsiminen pystyssä, kaato hydraulisilla saksilla tms, kaikki saman koneen tekemänä, ovat lisäksi asia erikseen. Vaikka kysymykseen tulevia koneita valmistetaan Kanadassa jo sarjavalmisteisestikin, niiden käyttö meillä jäänee kaukaiseen tulevaisuuteen.

Runko-ohjattavuuden keksiminen on ollut eräitä tärkeimpiä puutavaran korjuuta edistäviä tekijöitä. Järjestelmää pyritään käyttämään hyväksi paitsi tavallisissa metsäpyörätraktoreissa myös sellaisissa koneissa, jotka itse kantavat kuorman. Kuvassa Volvo-tehtaitten "Lisa".

Kuvat kirjoittajan

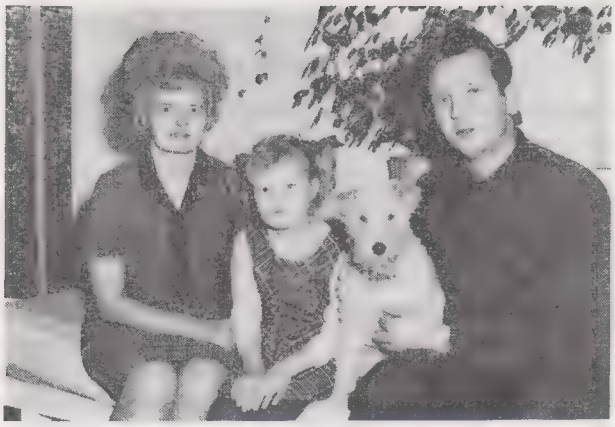

Wahlstedtin perhe

lapsuuden kukkaviljelyksiinsä kiinnostuneet molempien äidit johdattelivat aikoinaan lapsia tämän harrastuksen pariin.

Kaiken kuulemamme ja näkemämme perusteella ei voi muuta kuin vielä kerran onnitella perhettä, joka on saanut pihamaansa niin viihtyisäksi, että on ansainnut mestarilaatan tätä todistamaan.

Järjestetyssä pihanhoitokilpailun palkintojenjakotilaisuudessa kotiseutulautakunnan puheenjohtaja, lehtori Pekka Rautamaa lausui mm., että varmaankaan yksikään nyt palkituiksi tulleista ei ole hoitanut pihaansa ja puutarhaansa palkinnon toivossa, vaan työ on ilmeisesti heille rakasta mielipuuhailua ja samalla hyvää mielenterveyden hoitoa, joka koituu oman kotikaupunkimme kaunistukseksi.

Arvostelulautakunnan jäsenet ovat vuosi toisensa jälkeen kaupunkilaisten pihoissa vieraillessaan saaneet pihanhoitajista paljon ystäviä ja suhtautuminen käynteihin on aina ollut suopeata.

Wahlstedt'in omakotitalon seinään kiinnitetty v. 1965 pihanhoitokilpailun mestarilaatta.

Wahlstedtin perheen kaunis pihamaa, joka Heinolan pihanhoitokilpailussa voitti mestarilaatan. Kuvassa perhe viettämässä lepohetkeä kotipihassaan.

Koira retkeilyjemme jakajaksi

— Tähän, sanoo Eric ja osoittaa kallionkuvetta, jonka alapuolella avautuu käkkyrämäntyinen suomaa. Hän pysäyttää valjakkonsa ja kun hän laskeutuu suksilta päästämään koiria valjaista, niin hän vajoaa lumeen vyötäröään myöten. Ryhdyn päästelemään omaa valjakkoani ja hetken päästä koirat kahlaavat hangessa haukaten sitä suuhunsa. Niillä on jano ja nälkä, ne ovat väsyneitä, mutta vielä väsyneempiä ja nälkäisempiä olemme varmaan me miehet. Olemme lisäksi hiestä märkiä paidasta pintaan. Olemme hiihtäneet valjakkojemme perässä aamusta asti, likimain viisi peninkulmaa, pitäen vain pari tupakkapiipullisen pituista taukoa juodaksemme kupillisen ravintosekoitetta termospullosta. Viimeinen kilometri metsätyömaille johtavalta tukkitieltä tähän suonlaitaan otti erityisesti sekä miesten että koirien voimille. Koirien oli vaikea vetää kuormiaan — yli 50 kiloa koiraa kohti — pehmeässä lumessa, autoimme niitä kiskoen aisahihnasta. Ensin hiihdimme jonkin matkaa valjakkojen edelle, jotka jätimme odottamaan, tallasimme sukset jalassa niille ahkiouraa ja sitten taas palasimme noutamaan valjakot koirien kanssa vetäen.

Olimme valinneet kartalta tämän suon yöpaikaksemme, koska suon laiteilta löytyy keloja ja tervaspuita. Sopivan laavun paikan löydettyämme poljimme lumen huolellisesti laajalta alueelta, sitten hakkasimme ja kannoimme pohjalle vahvasti kuusenhavuja läheisestä metsästä. Lopuksi pystytimme purjekankaisen laavumme. Maaliskuisen pakkasillan aurinko iski viimeisen kerran silmää suon takaa, kun kaikki alkoi olla valmiina: rakovalkea jo paloi iloisesti, lisäyspuut oli varattuina vierelle, lumi suli kahvivedeksi pannuumme ja kukin koira jyrsi suurta jäistä lihakimpaletta. Kahdelle uroskoirallemme, jotka riitelivät keskenään, olimme laittaneet omat pienet laavut nuotion päihin, nartun Eric oli pistänyt merimiessäkkiin vaihtovaatteittensa tilalle. Ahkiot olivat nuotion vierellä, niissä kaikki käden ulottuvilla ja hel-

Kirjoittaja ja suursnautseriuros Wigsands Ink, jolla on takanaan yli 5.000 km talvisia valjakkoretkiä.

Tukkimiesten tiellä, tämä kuva on retkeltä Saimaan saaristosta.

Kirjoittajan ja Eric Melànin yölaavu Synsiällä maaliskuisen pakkasaamun valjetessa. Rakovalkea on palanut loppuun ja lumi sulanut ympäriltä.

Kerran kesällä retkeilyllä Heinolan ympäristön suurissa metsissä.

Metsästä on saavuttu välillä asutummille seuduille noutamaan koirien ruokatäydennystä, joka oli lähetetty kotoa edeltä sovittuun paikkaan.

posti löydettävissä. Me istuimme laavuhavuilla piippujamme poltellen ja vaatevarusteitamme kuivatellen. Tähtinastoitus pohjolan taivaalla tiheni nopeasti, ympärillämme pimeni yö.

— — —

Olen helsinkiläistoverini Eric Melánin kanssa tehnyt suursnautsereita vetäjinä käyttäen Heinolasta neljä 900—1.000 kilometrin hiihtomatkaa sisämaan metsiin. Kerran olen ollut sellaisella yksin, vain vahva ja peloton uroskoira toverinani. Tuollainen matka kestää maastosta, kelistä ja säistä riippuen kaksi tai kolme viikkoa. Ennen kuin ryhdyimme näihin talviretkiin teimme kolmiviikkoisen jalkapatikkamatkan metsissä, vaimoni mukanamme ja varusteittemme kantajina kolme suursnautseria. Ahkiossa kulkee 50—60 kiloa, satulassa 15—16 kiloa, kolmelle koiralle voi siis sälyttää melkoiset mukavuudet turvaavan tavaramäärän.

Ensi talven hiihtolomaretki on jälleen suunnitteilla. Mutta eihän koirankäyttö retkitoverina tietysti edellytä tuollaisia maratonmatkoja. Itsekin retkeilen koirineni paljon vain Heinolan lähiympäristössä, milloin ahkion jäljessä hiihtäen, milloin matkaten metsäpolkuja kesämökilleni koira edellä satulat harteilla keikkuen. Melkein minkärotuista keskikokoista koiraa tahansa voi käyttää retkillä kantajana ja vetäjänä. Tämä Norjassa yleinen ja Ruotsissakin paljon käytetty retkeilymuoto tekee meille jo tosissaan tuloaan. Olimme Ericin kanssa ensimmäiset hullut, esimerkin saimme Norjasta, nyt jo ovat muutamat käyttäneet esim. karkeakarvaisia saksanseisojia kantajina riekonmetsästysmatkoilla ja toiset käyneet dobermannien kanssa hiihtoretkillä Lapissa. Koiranvaljaita ja ahkiovälineitä on saatavana tavarataloistakin, ne eivät yleensä ole vaativaan retkeilyyn kelvollisia, mutta laatuun käypiä esim. perheen sunnuntaihiihdolla, jolloin vaikka karhukoira tai muu sen kokoinen hauva voi kuljettaa termospullon, voileivät ja vaatevarustetta mukanaan.

Koira suorastaan riemuitsee tuollaisesta; omat koiramme ottavat pitkilläkin matkoillamme joka aamu valjaat vastaan innostuneina ja pyrkivät lähtöön kovin malttamattomina. Perheen sunnuntairetkillä koira saa tyydytettyä liikunnantarpeensa, rehkiä itsensä uuvuksiin — mihin luonnon olennoilla on suoranainen halu — ja osoittaa sen luonteeseen kuuluvaa palvelusalttiutta. Valjaisiin ja ahkioon koira tottuu nopeasti, samoin varomaan "kolareita" maastossa. Sille on myös helppo opettaa välttämättömät komentosanat: "Veto!" jolla sitä kehoitetaan eteenpäin, "Seiso!" kun tahdotaan se pysähdyttää sekä "Oikea!" ja "Vasen!" ladunhaarojen varalta. Tämä jo riittää sunnuntairetkeilyssä. Vaativamman lomaretkeilyn varalle on syytä antaa asiantuntijan tehdä valjaat, ahkiot ja satulat mitan mukaan. Esimerkiksi juuri Eric Melán valmistaa niitä meillä harrastelijoille tilauksesta. Kuka tahtoo perusteellisemmin paneutua veto- ja kantokoiraretkeilyyn, voi hankkia norjalaisen Arild Honnen innostavan ja opastavan kirjan **"Bikkjer som trekker og bikkjer som baerer"**, joka on suurten suomalaistenkin kirjakauppain kautta tilattavissa.

Urbanisoituvassa yhteiskunnassamme ihmiset tyydyttävät paljon juuri koiran avulla tarvetta pitää lähellään kotieläin. Siksi koirat kaupungeissa ja asutuskeskuksissa lisääntyvät räjähdysmäisesti. Niiden pitäminen kerrostaloissa on vaikeaa, omakotitalo pihamaineen on jo huomattavasti parempi koiran kannalta, mutta koira on mukautuvainen ja helposti opetettavissa olemaan häiritsemättä ympäristöään, jos se saa liikunnantarpeensa tyydytetyksi. Sen ottaminen mukaan perheen retkeilyyn ei ole vain koiran tarpeitten mukaista, vaan sen avulla perheen samoilut sunnuntaina ja muina vapaa-aikoina saavat hauskaa sisältöä. Me ihmisetkin tarvitsemme liikuntaa lisääntyvien mukavuuksiemme keskellä, ettemme rappeudu uhkaaviin elintasosairauksiimme. Koira suorastaan vie minua jatkuvasti ulos. Kun tulen työstäni ja se valmiina lähtöön tulee eteisessä vastaani valjaitaan hampaissa roikottaen, en voi vastustaa sen innosta palavien silmien vetoomusta. Moni iltahiihto kuutamossa Heinolasta Suomen Urheiluopistolle ja takaisin, moni lenkki kaupungin ulkopuolisten metsien kesäpoluilla olisi jäänyt minulta tekemättä ilman parhaan retkeilytoverini velvoitusta. Arvo Kippola

---

ENSIAPUKURSSEJA HEINOLAN TEHTAILLA

Heinolan tehtailla järjestettiin syyskuun alussa ensiapukursseja. Kurssit käsittivät sekä peruskurssin että kertauskursseja. Peruskurssiin osallistui kaikkiaan 32 henkilöä joukossa Tampellan tehdaspalokunta kokonaisuudessaan. Kertauskurssilla oli 35 osanottajaa. Kurssin opettajana oli terveyssisar Meeri Himanen Teollisuusvakuutuksen suojeluteknilliseltä osastolta.

Aikaisemmin oli ensiapukursseja järjestetty v. 1961 ja v. 1963. Tällä hetkellä on ensiapukoulutuksen saaneita henkilöitä Tampellan Heinolan tehtailla 105 eli n. 17 % tehtaitten henkilökunnasta. Ensiapukoulutuksen saaneet jakautuvat tasaisesti eri osastoille ja eri työvuoroihin.

Konekorjaamolla ja Tambox'illa parhaat jalkapallojoukkueet

Heinolan tehtaitten osastojen väliseen jalkapallosarjaan ilmoittautui kahdeksan joukkuetta niinkuin osastojen välisiin haastekilpailuihin yleensä on tapana. Valitettavasti insinöörit ja konttori ei yhteensattumien tähden saanut joukkuetta, joten sarjassa oli mukana 7 joukkuetta.

Ottelut:

Konekorjaamo I	—	Voimaosasto	3—1
Konekorjaamo II	—	Rak.os. kulj.os. ja varasto	4—0
Tambox	—	Massatehdas	1—0
Kartonkitehdas	—	Insinöörit ja konttori	luovutus
Konekorjaamo I	—	Konekorjaamo II	6—0
Tambox	—	Kartonkitehdas	3—2
Konekorjaamo I	—	Tambox	2—2

Loppuottelun päättyessä tasapeliin suoritettiin arvonta, jossa konekorjaamo oli onnekkaampi.

Konekorjaamon palkintokaapissa ovat tällä hetkellä kaikki osastojen välisten kilpailujen kiertopalkinnot, joita ensi vuonna on kuulemamme mukaan tarkoitus siirrellä toisillekin osastoille.

Tampellalle mestaruus Heinolan puulaakijalkapallosarjassa

Heinolan puulaakijalkapallomestaruus ratkaistiin jälleen Tampellan ja Högforsin joukkueiden kesken. Osittain jopa dramaattisia piirteitä saaneen ottelun voittajaksi selvisi Tampellan joukkue maalein 2—1 (1—1). Molemmilla joukkueilla oli kentän laidalla omat kannattajansa, jotka huudoin innostivat omiaan. Ottelun tuomitsi J. Hietaniemi.

Sanomalehti Itä-Häme kirjoitti ottelusta seuraavasti:

Kamppailun alkuvaiheissa hallitsi Högfors ottelua näppärillä hyökkäyksillään ja tuloksena olikin lopulta avausmaali. Ensimmäisen pelijakson loppuvaiheissa Tampella puolestaan sai peliotteesta kiinni ja tasoitti. Toisen puoliajan alku kulki edelleen Tampellan merkeissä ja pian olikin johtomaali selviö. Pimeys alkoi haitata — ottelu olisi pitänyt ehdottomasti alkaa aikaisemmin — ja molemmin puolin yritettiin lujasti henkeen ja vereen. Kovat otteet aiheuttivat sen, että Högforsin maalivahti Raimo Rasikannas sai pari kovaa tälliä päähänsä ja jouduttiin viemään sairaalaan tarkastettavaksi. Huolimatta miesvähemmistöstään Högforsin joukkue punoi jatkuvasti vaarallisia hyökkäyksiä ja painosti selvästi loppuajan. Onnea ei kuitenkaan ollut mukana, sillä aivan vapaasta tilanteesta ammuttiin ohi ja toisen kerran pallon mentyä maaliin rajamies oli ehtinyt sitä ennen kyseenalaisesti liputtaa paitsion merkiksi. Näin meni mestaruus Tampellalle. Joukkueelle ojennettiin Henkivakuutusyhtiö Salaman lahjoittama kiertopalkinto ja jokainen pelaaja sai mestaruuslautasen. Parhaina palkittiin lisäksi Tampellasta Laakko ja Högforsilta Bogdanoff.

Lopullinen sarjatilanne:

A-lohko

Tampella I	5	5	0	0	19— 3	10
Högfors I	5	4	0	1	25— 7	8
Kaupunki	5	2	1	2	11— 9	5
Huber	5	2	0	3	13—11	4
Högfors II	5	1	1	3	10—13	3
Rekola	5	0	0	5	3—38	0

B-lohko

Reponen	5	4	1	0	14— 6	9
Itä-Po-Re	5	4	0	1	31— 6	8
Faneri	5	2	0	3	16—16	4
Tampella II	5	2	0	3	13—15	4
Kauppaliikkeet	5	1	1	3	15—22	3
Autoalan liikkeet	5	1	0	4	4—28	2

Heinolan puulaakijalkapallomestaruuden voittanut Tampellan joukkue. Edessä vasemmalta: Markku Pöllänen, Pekka Värrälä, Kauko Muola ja Timo Järvelä. Takana vasemmalta: Matti Kalho, Paavo Miettinen, Timo Sammalkorpi, Tauno Räksä, Paavo Partanen, Jussi Leppä, Olavi Laakko ja Seppo Särki.

Ilvespolkuretki valtakunnallinen polkuretki

135 tampellalaista Ilvespolulla

Ilvespolkuretkestä on tullut käsite, totesi opistonjohtaja Tauno Juurtola avatessaan Ilvespolun päätoimikunnan kokouksen. Heinolan kaupungin ja Suomen Urheiluopiston välinen vaihteleva harjumaasto on jälleen pukeutumassa syksyn loistaviin väreihin ja tarjoaa samoajilleen runsain mitoin luonnonkauneutta. Ilvespolkuretki on muodostunut perinteelliseksi jokasyksyiseksi kansanreippailun suurtapahtumaksi, jonka puitteissa Heinolan seuduilla on saatu paljon aikaan todellisen kansanurheilun eteenpäin viemisessä.

Lokakuun 3 pnä järjestetty Ilvespolkuretki sai tavallista arvokkaammat ja laajemmat puitteet, sillä retki järjestettiin samalla valtakunnallisena polkuretkenä.

Ilvespolulle voitiin lähteä joko Heinolasta, Heinolan kirkonkylästä tai Vierumäen Urheiluopistolta. Valittavana oli kolme eri pituista lenkkiä 30, 20 ja 12 km. Pitemmät reitit olivat luonnollisesti tarkoitetut retkeilyyn tottuneille ja 12 km lenkki oli tarkoitettu perhelenkiksi.

Retken onnistumista auttoi aivan ratkaisevasti mitä kaunein sää. Aikaisemmat ennätykset lyötiin komeasti, kun 2300 retkeilijää taivalsi Ilvespolun. Heidän joukossaan taivalsi myös urheiluprofessorimme Tahko Pihkala ja 135 tampellalaista. Tämä oli oikein hyvä saavutus meiltä.

Meillä oli oma kilpailumme, jossa arvan perusteella jaettiin palkintoja. Rannekellon sai Kari Untola ja lusikat Vesa Raita, Olavi Kari, Sirkkaliisa Hartonen, Eeva-Maila Wahlstedt ja Teuvo Kolkka.

Polkuretki — mainio kuntourheilumuoto

Kun ajattelemme nykyajan kiireistä ja kuluttavaa elämänrytmiä sekä motorisoitua aikakauttamme, huomaamme kuinka suuresti kärsimme liikunnan puutteesta. Auttavan kätensä tätä probleemaa ratkaistessamme ojentaa kuntourheilu, kunhan vain huomaamme tarttua siihen. Se antaa meille kunnon lisäksi henkistä vireyttä ja toimintatarmoa valtavat määrät.

Kuntourheilumuotoja on monenlaisia — voidaan sanoa, että melkein yhtä paljon kuin sen harrastajiakin. Kasvavan suosionsa takia erottuu joukosta kuitenkin polkuretki. Se on sopiva kaikenikäisille: Kalkkeutuneimmillakin jäsenillä voi lähteä reippailemaan ulos luontoon, mutkitteleville poluille, pois autojen pakokaasuista ja melusta. Jokaisen itsensä määräämä kävelyretki ja -vauhti poistavat liikarasittumisen pelon, joten ennakkoluulottomasti voi kukin lähteä matkaan.

Peruskunto on terveyden mittapuu, sanotaan. Meidän tulee heittää romulaatikkoon se käsitys, että olemme kunnossa ja terveitä, jos harvoin sairastumme tai jos voimme vielä suorittaa jokapäiväisen työmme tyydyttävästi. Mutta jos tasainen elämänrytmimme joskus järkkyy siten, että joudumme yht'äkkiä jonkin fyysisesti hieman rasittavamman tehtävän eteen, silloin elimistömme ja kehomme saattaakin sanoa: "Stop!". Saatamme jopa sairastua vakavastikin ja menetämme kallista työaikaamme ja mikä pahinta, paranemisemme on hidasta ja epävarmaa, paljon hitaampaa kuin fyysisesti hyväkuntoisen.

Polkuretken vaikutus peruskuntoon on ainoastaan positiivinen. Jos emme aikaisemmin ole olleet kiinnostuneita kehomme kunnossapidosta, niin ainakin sairastuttuamme syttyy meissä "polkuretkikipinä", joka ensimmäisen retken jälkeen leimahtaa ilmituleen: Emme malta enää jättää tätä hauskaa ja virkistävää leikkiä.

"Kävellen kuntoa" -kauden tunnus pätee aina sekä nuorille että vanhoille. Tampellan harrastuskävelyn reitit "polut" ovat niitä parhaimpia retkipoluiksi, kunhan vaan tulemme lähteneeksi niille.

Lastaustrukinajaja Ilkka Hynninen 1 vuoden ja 5 kuukauden ikäisen Esa poikansa kanssa. Hynnisen koko 5 henkinen perhe taivalsi Ilvespolun.

Massamies Vesa Raita Ilvespolulla 3-vuotiaan Jussi poikansa kanssa.

Tervehdys Turkista

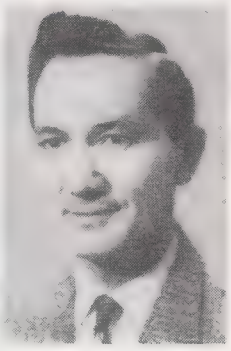

Ollessani 11. 8. — 18. 9. 1965 välisenä aikana täällä Oy Tampella Ab:n Heinolan tehtailla harjoittelijana, olen saanut mahdollisuuden työskennellä tehtaanne kaikilla osastoilla ja näin ollen oppia NSSC-puoliselluloosan valmistusta ystävällisten suomalaisten ammattimiesten kanssa.

Tänä aikana ovat kaikki ammattimiehet, sosiaaliosasto ja kaikki työntekijät olleet sangen ystävällisiä.

Tunnen itseni hyvin tyytyväiseksi saadessani "Tampella Tänään" lehden välityksellä lausua kiitokseni Teille kaikille, toivon myös, että olisin puolestani voinut jättää Teille hyvän vaikutuksen itsestäni.

Näkemiin!

Akim Uzun

(SEKA) Selluloosa- ja paperitehtaitten ylimestari

Izmit — Turkki

Nordström yhtymä voitti Tampellan tenniksessä

Syyskuun puolivälissä suoritettiin Tampellan Heinolan tehtaitten ja loviisalaisen Nordström-yhtymän välinen tennisottelu Loviisassa. Vastaavia otteluja on järjestetty flutingin "tuottajien" ja sen "stuuvarien" välillä sekä Loviisassa että Heinolassa. Tällä kerralla olivat loviisalaiset parempia ja voittivat ottelun 3—2.

Ottelut:

Nelinpelit: M Nordström ja V Kallioinen Loviisa — H Klemetti ja S Hangasluoma Heinola 6—1, 1—6, 6—2. L Örö ja M Nordström Loviisa — T Lavonius ja S Hangasluoma Heinola 6—2, 6—4.

Kaksinpelit: B Andersson Loviisa — O Linnakko Heinola 6—3, 6—1. S Hangasluoma — L Örö 9—7, 6—1. T Lavonius — V Kallioinen 6—2, 6—0.

MESTARUUS PUULAAKIPESÄPALLOILUSSA HÖGFORSILLE

Tilanne Heinolan puulaakipesäpalloilussa ennen ratkaisua oli varsin kiintoisa: kolme joukkuetta, Högfors, Tampella ja Faneri olivat päätyneet tasapisteisiin pelattuaan kevätkamppailuissa "ristiin". Viimeisessä selvityksessä Högfors löi odotetusti Fanerin, mutta melko vaatimattomasti 5—1, joten Tampellalla laskettiin olevan kaikki mahdollisuudet mestaruuteen. Högforsin ja Fanerin välisessä ottelussa palkittiin parhaina voittaneesta joukkueesta Nyman ja Fanerilta Koskinen. Loppuottelusta muodostui tiukka Högforsin repäistyä alussa kolme juoksua ja vielä yhden lisää, ennenkuin Tampella ryhtyi kiristämään. Viidennessä vuorossa peli oli jännittävimmillään, kun eroa oli vain yksi juoksu, mutta ottelun voitto ratkesi Högforsille kuudennessa vuorossa, jolloin syntyi neljän juoksun repeämä. Högforsin mestaruuteen oikeuttaneet loppunumerot olivat 8—4. Ottelun tuomitsi V. Kokkonen ja syöttövalvojana toimi M. Koskinen.

Tampella aloitti sisällä vaisusti, kun taas Högforsin peli lähti rullaamaan mainiosti. Lahti pamautti ensin Heinon sisään, Uurainen toi toisen juoksun harhaheitolla ja Valkki löi Kuuluvaisen kotiin. Toisessakaan vuorossa ei Tampella saanut mitään aikaan. Högfors kartutti juoksutiliään, kun Lepän lyönti meni takaa läpi ja Lahti pinkoi kotipesään. Kolmannessa vuorossa sai Tampella vihdoin juonesta kiinni. Muola löi Niemelän ja Pöllänen Louhelaisen sisään. Peli oli 4—2. Tämän jälkeen oli puolin ja toisin tuloksettomia yrityksiä, kunnes viidennessä vuorossa Niemelä juoksi Tampellalle kunnarin yliheitolla ja ottelu oli 4—3. Kuudennessa vuorossa peli ratkesi Högforsin hyväksi. Kuuluvainen käveli kahdella väärällä 5—3 ja sen jälkeen Muola heitti onnettomasti ykköspesän yli, jolloin koko pajatso tyhjeni: Veitonen juoksi 6—3, Nyman 7—3 ja Heino kunnarin 8—3. Tampellan viimeisen lyöntivuoron alkaessa sadekuuro yllätti niin pelaajat kuin innokkaan yleisönkin. Tampella pystyi kaventamaan vain yhdellä juoksulla, lyöjänä Pesonen ja juoksijana Niemelä. Högfors jätti viimeisen sisävuoronsa pelaamatta ja niin olivat loppunumerot 8—4.

Högfors ansaitsi voittonsa. Joukkueesta palkittiin parhaana Hannu Koskinen, joka kokeneella lukkarintyöskentelyllään tekikin selvää jälkeä. Hänen ohellaan voidaan mestaruuden saavuttaneesta joukkueesta mainita yllättävän hyvää lyöntipeliä esittäneet Lahti ja Uurainen. Tampellan joukkueesta palkittiin Jokke Niemelä, niinikään ansaitusti. Muola pelasi järkevään tapaansa ja esitti hienoja otteita varsinkin etukentälle siirryttyään. Pari onnetonta yliheittoa laskevat kuitenkin arvosanaa huomattavasti. Tampellan joukkueesta ansaitsee vielä mainiman Louhelainen, joka näppärillä kenttäväärillään sai monesti narutetuksi jopa sarjapelaajiakin.

Ottelun kulku: Högfors 3—1—0—0—0—4—0=8, Tampella 0—0—2—0—1—0—1=4.

Mestarijoukkue pelasi seuraavassa kokoonpanossa: Nyman, Valkki, Heino, Koskinen, Lahti, Uurainen, Kuuluvainen, Leppä, Veitonen. Tampellan kokoonpano: Enden, Ryhänen, Erola, Niemelä, Muola, Louhelainen, Värrälä, Pöllänen, Pesonen.

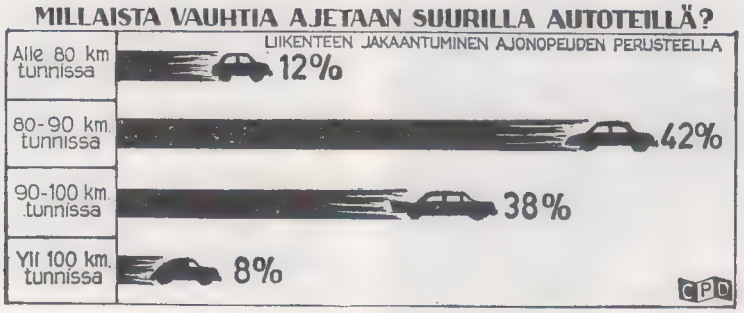

Automaattiset keilannostolaitteet Jyränkölän keilaradoille

Kun Jyränkölän uusi toimitalo v. 1963 valmistui, saatiin sen suojissa muiden työmuotojen rinnalla myös keilailuharrastus käyntiin. Taloon näet rakennettiin 3-ratainen keilahalli. Eräänlaisena "pullonkaulana" alusta lähtien kuitenkin esiintyi keilannostajien taholta tullut vaikeus, heitä kun ei ilmaantunut riittävästi. Nostajapojat ja -tytöt olivat myös saapumisissaan epätäsmällisiä, joka osaltaan hankaluutti keilailua. Lisäksi heidän palkkionsa ym. menot nielivät miltei kaiken minkä keilahalli tuotti. — Heidät kun oli vakuutettava, heistä oli maksettava Lel- ja Lapkamaksut jne. Niinpä Jyränkölän johtokunta viime keväänä tilasi sveitsiläiseltä tuottajalta Schmid-merkkiset ns. lankakonenostajat. Kesällä ne sitten asennettiin keilahalliin. Eikä niin moderneja laitteita olekaan missään muualla Suomessa. Koneisiin on näet tänä vuonna tehty eräitä parannuksia, jonka jälkeen ensimmäiset nostajat saatiin juuri Jyränkölän halliin. Ne toimivat käsittämättömän "älykkäästi" nostaen niin pallot kuin keilat hämmästyttävän nopeasti ja toimien muutenkin kaikessa tarkemmin kuin ihminen.

On ymmärrettävää, että heinolalaiset keilailun harrastajat ovat tapahtumasta hyvillään kansoittaen entistäkin runsaslukuisemmin keilahallin käyttötunnit. Niinpä noin 250 keilaajaa käy vakinaisesti harjoitustunneilla, heistä 40 Tampellan henkilökuntaan kuuluvaa. Mutta keilahalli on herättänyt kiinnostusta myös ulkopuolella kaupungin. Niinpä Sysmästä ym. lähimaaseudulta käy keilaajia joka viikko. Samoin Lahden, Kouvolan jopa Helsinginkin keilaajat ovat jatkuvasti kokeilemassa uuden koneiston ja loistokuntoisten ratojen suomia tulosmahdollisuuksia.

Jyränkölän keilaradoilla nousevat keilat automaattisten nostolaitteiden avulla.

Laitteet tulivat maksamaan yli 40.000 markkaa, joten monta tuntia saa keilata, ennen kuin suuri rahamäärä on takaisin koostunut.

Flutingin keilaajia keilaamassa: Erkki Walldén ja Jukka Hietanen heittämässä. Kirjanpitäjänä Liisa Leppäranta.

Tampellan Flutingin miehiä keilaamassa.

Hirvet liikenteessä ja matkailunähtävyyksinä

Sanomalehdissä on kerrottu hirvien tuottamista vahingoista maanviljelijöille ja metsänomistajille. Myös monet autoilijat ovat joutuneet kärsimään huomattaviakin vahinkoja hirvien takia.

Tämän kirjoittajalle ovat hirvet järjestäneet kaksi kertaa jännitystuokion. Toiset kaksi kertaa tapasin hirvet rauhallisissa merkeissä.

Kokemukseni kuluneelta kesältä ovat:

1. 5. Tie n:o 10. Noin 52 km Turusta H:linnaan. Iso hirvi ilmestyi auton eteen. Huomasimme sen n. 80 m päästä. Kiitimme kohtaloa, tai ainakin olisi pitänyt kiittää. Hirvi näet poistui eräältä tasavallan päätieltä torvifanfaarin soidessa.

16. 5. Kuhmoisissa 2 hirveä tien laidassa, keskellä oraspeltoa. Ne tuijottivat vihaisina pysähtynyttä autoilijaa, jatkaen sitten syömistään. Toisen autoilijan ajaessa lähemmäksi hirviä, lähtivät otukset lönkkäämään metsään. (Valokuvaajamme eteni jo, mutta hyvä kuva jäi saamatta).

13. 6. Viattoman näköinen hirvinuorukainen murkinoi Pälkäneellä (Pälkäne kk—Luopioinen) tien varressa, keskellä oraspeltoa. Kuivuuden takia oras oli heikkoa, mutta nuori hirvi ei näyttänyt siitä huolia kantavan. Se nyhti tarmokkaasti mitä oli nyhdettävää ja hämmästeli paikalle kerääntyneiden autojen torventörähdyksiä. Mitäs pahaa tässä ja saahan se Pälkäneen äijä tästä ainakin 10—20 % korvauksen valtiolta.

Herää tavallisen matti meikäläisenkin mielessä kysymys: Onko hirvikantaa mahdollisesti suojeltu jo liiaksi pam-pam-miehiltä? Ottaen huomioon, että veroja maksaville autoilijoillekin kuuluu tietty liikkumisturva maanteillä. Siitäkin huolimatta, että hirvi on kieltämättä metsiemme uljas otus.

Taitaa niitä hirviä olla runsaasti Ruotsissakin. 24. 7. klo 22.30, tie E 18., noin 66 km Karlstadista länteen, hyppäsi suuri, kaunis kruunupää metsästä auton eteen. Molemminpuoliseksi onneksemme parinkymmenen metrin väli eroitti meidät toisistamme.

Yllä olevan perusteellakin toivon hyvää metsästysonnea kaikille hirvimiehille lahden molemmin puolin.

LP

VAINAJIA

TOIVO PELTONEN

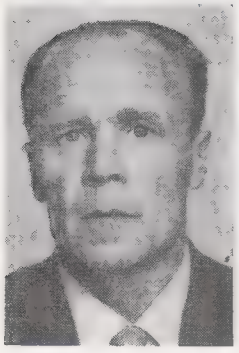

Heinäkuun 5 p:nä kuoli vaikean sairauden murtamana pellavatehtaan eläkkeellä oleva autoasentaja Toivo Einari Peltonen. Hän oli syntynyt 24. 6. 1904 Kuhmalahdella. Tampereelle tultuaan toimi hän useissa autoalan liikkeissä tullen 14. 10. 38 Tampellan konepajan lentomoottoriosastolle moottoreiden kokoojaksi. Tässä tehtävässä Peltonen toimi aina osaston lopettamiseen saakka, jolloin siirtyi, siis vuonna 1945, työkaluosastolle työkaluviilaajaksi. Pellavatehtaan liikenneosastolle tarvittiin vanhempaa autoasentajaa ja Peltonen siirrettiin tähän vastuulliseen tehtävään 15. 1. 51, mistä lähtien hän toimikin asentajien vanhimpana, kunnes 1. 5. 64 oli sairauden takia pakotettu jättämään paikkansa osastolla.

Moottori- ja autoharrastus olivat Peltosen kärpäsenä jo nuoresta pitäen. Vanhemmalla ikää oli Litukan siirtolapuutarha-alueella sijainnut mökki ollut hänen vapaa-ajan harrastuksen kohteenaan.

Luonteeltaan erittäin auttavaisena ja vaatimattomana häntä muistetaan vielä kauan osaston työnjohdon ja työtovereitten keskuudessa.

Lähinnä jäivät kaipaamaan puoliso ja poika.

JORMA HEIKKILÄ

Syyskuun 11 p:nä kuoli työmatkallaan tapaturmaisesti insinööri Jorma Emil Heikkilä. Hän oli syntynyt 20. 7. 1930 Metsämaalla.

— — —

Insinööri Jorma Heikkilä tuli Tampellan palvelukseen ensi kerran v. 1957. Jo tällöin opimme tuntemaan hänessä hitsausalaan innostuneen insinöörin, miellyttävän ja välittömän ihmisen. Näin ollen olimme erittäin tyytyväisiä, kun hän myöhemmin jatkoi meillä työtään suurten kattilarakenteiden asennusinsinöörinä.

Jorma Heikkilän kiinnostus hitsauksen hienouksiin tuli esiin hänen monissa keskusteluissaan muiden hitsausekspertien kanssa. Hän jaksoi väsymättä esittää omia mielipiteitään ja käsityksiään kestävän sauman ja mahdollisimman hyvän rakenteen aikaansaamisesta.

Tehtävät, jotka hänelle uskottiin, olivat kaikki vaikeita. Niitten läpiviemiseksi hän käytti kaiken tarmonsa ja taitonsa. Hänellä oli kyky saada työt sujumaan. Erityisesti arvostamme hänen työtään Kemijärven höyryvoimalaitoksen asennuksessa. Voidaan todeta, että ins. Heikkilä tempaistiin joukostamme liian aikaisin. Juuri silloin, kun hänestä oli kasvamassa mies yhä vaativampiin tehtäviin.

Jorma Heikkilän äkillinen poismeno on aiheuttanut insinöörikuntaamme vaikeasti täytettävän aukon. — Lausumme valittelumme. Olemme menettäneet hyvän insinöörin.

Lähinnä jäivät kaipaamaan puoliso ja tytär.

KALEVI RANTANEN

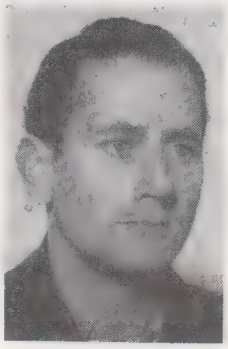

Syyskuun 11 p:nä kuoli työmatkallaan tapaturmaisesti hitsaaja Kalevi Rantanen. Hän oli syntynyt 27. 5. 1926 Sahalahdella.

— — —

Hitsaaja Kalevi Rantanen aloitti työnsä konepajamme pajassa v. 1947. Oltuaan välillä tutustumassa muihin olosuhteisiin ja tehtäviin hän palasi levyosastollemme hitsaajaksi. Vuosien mittaan hänestä kehittyi yksi arvostetuimmista korkeapainehitsaajistamme. Tuskin lienee sitä viime vuosien aikana Tampellan valmistamaa höyryvoimalaitosta, jota Kalevi Rantanen ei olisi ollut mukana rakentamassa. Siellä on Kemijärvi, Heinola, Mussalo, Sunila ja monta muuta paikkaa. Häneen luotettiin myös monien korjaustöiden suorittajana.

Pääosan ajastaan hän joutui näin ollen olemaan matkatöissä. Sitä ihailtavampaa oli hänen aikaansaannoksensa rakentaessaan Sahalahteen perheelleen omakotitalon, minne hänen työn vain salliessa odotettiin palaavan.

Olimme oppineet tuntemaan Kalevi Rantasen säännöllisenä, hillittynä ja taitavana työntekijänä, yritteliäänä ja rohkeitten ratkaisujen miehenä.

Hitsaaja Kalevi Rantanen tempaistiin hitsaajaasentajiemme joukosta äkillisesti. Menetimme hyvän ammattimiehen ja valitammekin hänen poismenoaan. Lähinnä kaipaamaan jäivät puoliso ja kolme lasta.

AARNE YLIJOKI

Elokuun 29 pnä kuoli Tampereella Lapinniemen ent. vartija Aarne Ylijoki. Hän oli syntynyt Ruovedellä 28. 4. 1904. Lapinniemen palvelukseen hän tuli 2. 5. 1927 hevosmieheksi. Talvisodassa hän Kuhmon rintamalla haavoittui vaikeasti. Sodan jälkeen hän työskenteli Lapinniemellä vartijana siirtyen eläkkeelle 15. 11. 1945.

VIENO HAVASALO

Syyskuun 14 pnä kuoli Tampereella Lapinniemen kutomon työntekijä Vieno Esteri Havasalo. Hän oli syntynyt Lappeella 25. 6. 1913. Lapinniemen palvelukseen hän tuli 25. 3. 58 ja työskenteli kutomossa siivoojana.

EMIL HÄYHÄ

Syyskuun 26 p:nä kuoli konepajan eläkkeelle siirtynyt välivarastonhoitaja Emil Häyhä. Hän oli syntynyt 19. 8. 1899 Rautjärvellä. Tampellan palvelukseen hän oli tullut 24. 1. 55 toimien sitä ennen n. 30 vuoden ajan liikealan palveluksessa.
Välivarasto-2:n hoitajana hän aloitti ja ehtikin palvella Tampellan koneistusosastoja 10 ½ vuotta kiitettävällä ahkeruudella jääden eläkkeelle 30. 7. 65.

Hänen harrastuksistaan oli ensi sijalla kalastus sekä kesäasunnon hoito.

Vainajaa suremaan jäivät vaimo sekä laaja sukulais- ja tuttavapiiri ja me työtoverit täällä Tampellassa.

ANNA OJANEN

Lokakuun 1 pnä kuoli Tampereen Vanhainkodissa Lapinniemen ent. kehrääjä Anna Pauliina Ojanen. Hän oli syntynyt Tampereella 17. 2. 1878. Lapinniemen palvelukseen hän tuli 22. 2. 1899 kehräämöön palvellen miltei tehtaan toiminnan alkamisesta lähtien aina 12. 12. 1949 asti, jolloin siirtyi eläkkeelle tällöin yli 50 vuotta palvelleena. Tampella-mitalin hän sai v. 1947.

KALLE LEHTINEN

Lokakuun 3 p:nä kuoli konepajan eläkeläinen, entinen sepänapulainen Kalle Kustaa Lehtinen. Hän oli syntynyt 23. 4. 1902 Sahalahdella, mistä tiensä oli vuonna 1924 johtanut Tampereelle.

Tampellan palvelukseen hän oli tullut ensimmäisen kerran 9. 7. 30 ulko-osastolle. Töiden vähyyden vuoksi oli hän ollut useampaan eri otteeseen muualla, kunnes 7. 9. 37 palasi jälleen kerran konepajan K-osastolle tuttuihin tehtäviin sepänapulaiseksi. Vuonna 1961 oli hän saanut vastaanottaa Tampella-mitalin 25 vuoden palveluksestaan. Eläkkeelle hän oli siirtynyt 7. 11. 63.

Ihmisenä Lehtinen muistetaan täsmällisenä ja luonnon uskollisena ihailijana. Loma-alueen, Paalijärven vanhimman vastuu olikin jo useamman vuoden ajan kuin luotu hänen turvallista ja rauhaa rakastavaa luonnettaan varten. Vainajaa jäivät lähinnä kaipaamaan lapset perheineen.

TYYNE HAKKARAINEN

Lokakuun 14 pnä kuoli Tampereen Keskussairaalassa rullaaja Tyyne Matleena Hakkarainen. Hän oli syntynyt 22. 7. 1911 Tuupovaarassa, tullut Lapinniemen palvelukseen 10. 10. 51 kehräämöön 3. kerrokseen rullaajaksi. Hän siirtyi sairauden vuoksi eläkkeelle 1. 10. 1965.

TYYNE JOENSIVU

Lokakuun 14 p:nä kuoli pellavatehtaan eläkeläinen Tyyne Matilda Joensivu. Hän oli syntynyt 29. 12. 1889 Tampereella. Tullut Tampellan palvelukseen 25. 4. 18 työskennellen karstaamossa, kunnes 15. 10. 54 oli siirtynyt eläkkeelle.

UUNO LAINE

Lokakuun 19 p:nä kuoli pellavatehtaan eläkeläinen Uuno Vihtori Laine. Hän oli syntynyt 19. 12. 1890 Hämeenkyrössä. Tullut Tampellan palvelukseen 28. 4. 16 työskennellen valkaisijana valkaisussa, kunnes 1. 8. 52 oli siirtynyt eläkkeelle.

ERKKI LILJA

Heinäkuun 28 p:nä kuoli levyseppä Erkki Johannes Lilja. Hän oli syntynyt 8. 5. 1918 Messukylässä. Tampellan palvelukseen hän oli tullut 15. 5. 62 ja työskenteli levyseppänä 1G-osastolla Messukylän konepajalla.

Vainajaa jäi lähinnä suremaan puoliso.

MAUNO RAUHALA

Heinäkuun 26 p:nä kuoli konepajan työntekijä Mauno Einari Rauhala. Hän oli syntynyt 9. 7. 1931 Kihniössä. Tampellan palvelukseen hän oli tullut 29. 8. 60 ja työskenteli apumiehenä 1L-osastolla.

Vainajaa jäivät lähinnä suremaan puoliso ja 4 alaikäistä lasta.

Vuosia täyttäviä

ONNITTELEMME!

KALLE NIEMELÄ
80 VUOTTA

Marraskuun 23 p:nä täyttää pellavatehtaan eläkkeellä oleva vartija Kalle Vihtori Niemelä 80 vuotta. Hän on syntynyt Hämeenkyrössä. Tampellan palvelukseen hän oli tullut v. 1915 palvellen yhtiötä 28 vuotta, kunnes 1. 2. 59 siirtyi eläkkeelle.

KAARLO POHJA
60 VUOTTA

Marraskuun 2 p:nä täytti levyseppä Kaarlo Jalmas Pohja 60 vuotta. Hän on syntynyt Karkussa. Tullut Tampellan konepajan palvelukseen 4. 6. 42 ja työskentelee levyseppänä 1 G-osastolla.

VILHO JÄPPINEN
60 VUOTTA

Marraskuun 18 p:nä täytti puuseppä Vilho Ilmari Jäppinen 60 vuotta. Hän on syntynyt Viipurissa. Tullut Tampellan konepajan palvelukseen 7. 6. 48 ja työskentelee puuseppänä I-osastolla.

IDA VIRTANEN
60 VUOTTA

Marraskuun 24 p:nä täyttää pellavatehtaan työntekijä Ida Maria Virtanen 60 vuotta. Hän on syntynyt Pälkäneellä. Tullut Tampellan palvelukseen 16. 1. 50 ja työskentelee siivoojana esikehruussa.

JENNY HELMINEN
60 VUOTTA

Marraskuun 27 pnä täyttää kehrääjä Jenny Emilia Helminen 60 vuotta. Hän on syntynyt Siikaisissa. Tullut Tampellan pellavatehtaan palvelukseen 8. 1. 43 ja työskentelee jutikehrääjänä jutikehruussa.

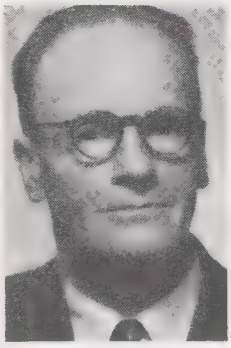

EINO JÄRVINEN
60 VUOTTA

Joulukuun 24 p:nä täyttää konepajan työntekijä Eino Thorvald Järvinen 60 vuotta. Hän on syntynyt Tampereella. Tullut Tampellan konepajan palvelukseen 18. 5. 56 ja työskentelee apumiehenä 1 A-osastolla.

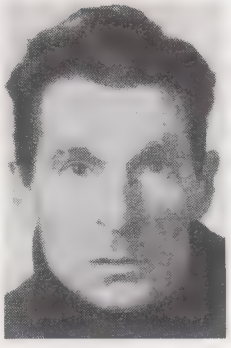

VILJO SALMINEN
50 VUOTTA

Marraskuun 3 p:nä täytti pakkaaja Viljo Mikael Salminen 50 vuotta. Hän on syntynyt Kangasalla. Tullut Tampellan palvelukseen 5. 10. 54 ja työskentelee pakkaajana 4 L-osastolla.

ELLEN TILHINEN
50 VUOTTA

Marraskuun 8 p:nä täytti konepajan ylisiivooja Ellen Siviä Tilhinen 50 vuotta. Hän on syntynyt Viljakkalassa. Tullut Tampellan konepajan palvelukseen 11. 8. 48 ja työskentelee siivoojana L-osastolla.

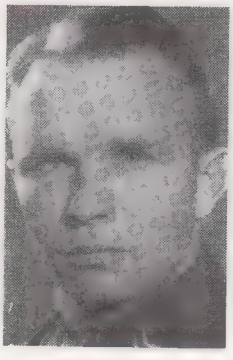

VILJO VUORINEN
50 VUOTTA

Marraskuun 30 p:nä täyttää varastomies Viljo Vuorinen 50 vuotta. Hän on syntynyt Hirvensalmella. Tullut Tampellan konepajan palvelukseen 14. 3. 61 ja työskentelee varastomiehenä 6 A-osastolla.

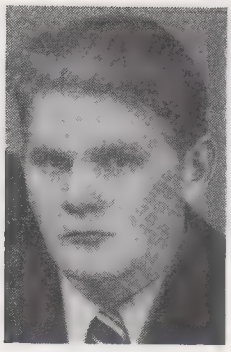

REIJO LATJA
50 VUOTTA

Marraskuun 18 p:nä täytti Reijo Väinämö Latja 50 vuotta. Hän on syntynyt Messukylässä. Tullut Tampellan konepajan palvelukseen 26. 5. 55 ja työskentelee levyseppänä 1 G-osastolla.

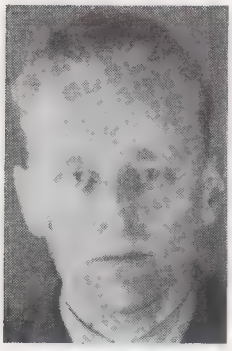

JOHANNES SEPPINEN
50 VUOTTA

Joulukuun 18 p:nä täyttää insinööri Johannes Seppinen 50 vuotta. Hän on syntynyt Koivistolla. Tullut Tampellan konepajan palvelukseen 1. 2. 46 ja toimii suunnittelijana turpiiniosastolla.

KAUKO LYYTINEN
50 VUOTTA

Marraskuun 26 p:nä täyttää teknikko Kauko Ensio Lyytinen 50 vuotta. Hän on syntynyt Helsingissä. Tullut Tampellan konepajan palvelukseen 1. 2. 45 ja toimii teknikkona työnsuunnittelukeskuksessa.

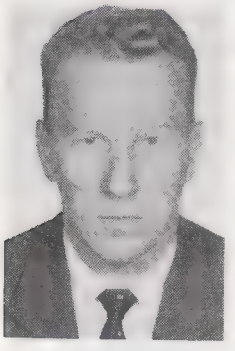

VÄINÖ HELLEN
50 VUOTTA

Joulukuun 9 p:nä täyttää insinööri Väinö Hjalmar Hellen 50 vuotta. Hän on syntynyt Tampereella. Tullut Tampellan konepajan palvelukseen 1. 8. 60 ja toimii työpajainsinöörinä alatyöpajalla.

PENTTI SIREN
50 VUOTTA

Joulukuun 16 p:nä täyttää insinööri Pentti Armas Siren 50 vuotta. Hän on syntynyt Mänttässä. Tullut Tampellan konepajan palvelukseen 2. 1. 46 ja toimii suunnittelijana työnsuunnittelukeskuksessa.

VÄINÖ KUMMOLA
50 VUOTTA

Joulukuun 13 p:nä täyttää teknikko Väinö Olavi Kummola 50 vuotta. Hän on syntynyt Hauholla. Tullut Tampellan konepajan palvelukseen vuonna 1946 ollen välillä pois, tullen 16. 10. 63 ja toimii suunnittelijana puunjalostuskoneosastolla.

ASSER KOIVISTO
50 VUOTTA

Joulukuun 21 p:nä täyttää eristäjä Asser Lauri Johannes Koivisto 50 vuotta. Hän on syntynyt Pirkkalassa. Tullut Tampellan palvelukseen 30. 5. 50 ja työskentelee eristäjänä höyryvoima-asemalla.

ARVO PAKARINEN
50 VUOTTA

Joulukuun 26 p:nä täyttää konepajan 1 G-osaston työntekijä Arvo Armas Pakarinen 50 vuotta. Hän on syntynyt Sortavalassa. Tullut Tampellan palvelukseen 24. 2. 64 ja työskentelee kuljetusmiehenä 1 G-osastolla.

KANTA-TAMPELLA

85 VUOTTA

Saarela, Anna, synt. 7. 12. 1880 Virroilla. Tullut Tampellan palvelukseen 16. 10. 19 työskennellen kehrääjänä roovikehruussa, kunnes 15. 8. 44 siirtyi eläkkeelle.

80 VUOTTA

Henriksson, Aino Sigrid, synt. 7. 11. 1885 Hämeenlinnassa. Tullut Tampellan palvelukseen 7. 8. 1898 työskennellen kehrääjänä kuivakehruussa, kunnes 1. 1. 52 siirtyi eläkkeelle.

Ojala, Hjalmar Arvid, synt. 8. 11. 1885 Ikaalisissa. Tullut Tampellan palvelukseen 14. 4. 24 työskennellen ulkotyöosastolla, kunnes 1. 11. 56 siirtyi eläkkeelle.

75 VUOTTA

Mäkinen, Selma Henrika, synt. 26. 11. 1890. Tullut Tampellan palvelukseen 12. 1. 04 työskennellen kooppaajana kutomossa, kunnes 1. 7. 54 siirtyi eläkkeelle.

Lehtinen, Toivo Artturi, synt. 10. 12. 1890 Tampereella. Tullut Tampellan palvelukseen 13. 1. 31 työskennellen levyseppänä IG-osastolla, kunnes 15. 3. 52 siirtyi eläkkeelle.

Hellman, Jenny Matilda, synt. 10. 12. 1890. Tullut Tampellan palvelukseen 27. 7. 05 työskennellen kutojana kutomossa, kunnes 1. 7. 53 siirtyi eläkkeelle.

70 VUOTTA

Harjuntausta, Juho Erland, synt. 4. 11. 1895 Ikaalisissa. Tullut Tampellan palvelukseen 23. 7. 29 työskennellen vartijana konepajalla, kunnes 18. 9. 62 siirtyi eläkkeelle.

Tuovinen, Aarne Leonard Reinhold, synt. 5. 11. 1895 Joroisissa. Tullut Tampellan palvelukseen 4. 7. 41 työskennellen laitosmiehenä sekä viimeksi kompressorin käyttäjänä Tu-osastolla, kunnes 6. 8. 63 siirtyi eläkkeelle.

Pohja, Olga Maria, synt. 27. 11. 1895 Ruovedellä. Tullut Tampellan palvelukseen 27. 3. 39 työskennellen konttorisiivoojana, kunnes 28. 2. 62 siirtyi eläkkeelle.

Salo, Olga Maria, synt. 20. 12. 1895 Vesilahdella. Tullut Tampellan palvelukseen 3. 9. 13 työskennellen kehrääjänä märkäkehruussa, kunnes 26. 10. 60 siirtyi eläkkeelle.

Kullberg, Karl Arvid, synt. 21. 12. 95 Kemiössä. Tullut Tampellan palvelukseen 28. 9. 37 työskennellen tarkastajana konepajalla, kunnes 29. 10. 60 siirtyi eläkkeelle.

60 VUOTTA

Lahtinen, Otto Artturi, synt. 17. 11. 1905 Ikaalisissa. Tullut Tampellan palvelukseen 7. 3. 35 ja työskentelee käyttöpäivystäjänä vesivoimalaitoksella.

Hietaranta, Valerian Valdemar, synt. 22. 11. 1905 Tampereella. Tullut Tampellan palvelukseen 21. 7. 24 ja työskentelee asentajana E-osastolla.

Halme, Saima Aliisa, synt. 8. 12. 1905 Tampereella. Tullut Tampellan palvelukseen 27. 3. 22 ja työskentelee kehrääjänä märkäkehruussa.

Perä, Lea Johanna, synt. 10. 12. 1905 Tampereella. Tullut Tampellan palvelukseen 1. 4. 21 ja työskenteli kehrääjänä esikehruussa, kunnes 1. 1. 58 siirtyi eläkkeelle.

Lehto, Yrjö Einar, synt. 17. 12. 1905 Kangasalla. Tullut Tampellan konepajan palvelukseen 30. 5. 23 ja työskentelee käsikaavaajana M-osastolla.

Salo, Eva Amanda, synt. 18. 12. 1905 Kurussa. Tullut Tampellan palvelukseen 11. 2. 21 työskennellen hissinkuljettajana myyntivarastossa, kunnes 1. 11. 61 siirtyi eläkkeelle.

Leppänen, Hilja Erika, synt. 28. 12. 1905 Ylöjärvellä. Tullut Tampellan palvelukseen 22. 5. 50 ja työskentelee kehrääjänä paperikehruussa.

Luomajoki, Viljo Kustaa, synt. 31. 12. 1905 Viljakkalassa. Tullut Tampellan palvelukseen 8. 10. 28 ja työskentelee lämmittäjänä höyryvoima-asemalla.

50 VUOTTA

Ruuskanen, Tyyne Beata, synt. 8. 11. 1915 Viljakkalassa. Tullut Tampellan palvelukseen 7. 2. 55 ja työskentelee osastosiivoojana V-osastolla konepajalla.

Paasikallio, Toini Tuulikki, synt. 27. 11. 1915 Tampereella. Tullut Tampellan palvelukseen 11. 8. 42 ja työskentelee siivoojana kertaamossa.

Hartman, Armas Anders Henrik, synt. 30. 11. 1915 Vesilahdella. Tullut Tampellan palvelukseen pellavatehtaalle 5. 11. 34—15. 5. 37; 12. 4. 38 lähtien konepajan palvelukseen ja työskentelee nykyisin nosturin käyttäjänä 1G-osastolla.

LAPINNIEMI

95 VUOTTA

Sinervo, Emma Vilhelmiina, synt. 8. 11. 1870 Mouhijärvellä. Tullut Lapinniemen kutomoon 3. 12. 1902 työskennellen rullaajana eläkkeelle siirtymiseensä 20. 2. 1933 asti.

85 VUOTTA

Ryödi, Arttur Benjamin, synt. 25. 11. 1880 Akaassa. Tullut Lapinniemen palvelukseen öljyäjäksi 10. 5. 1906 toimien sen jälkeen höyrykoneen hoitajana ja myöhemmin useita kymmeniä vuosia sähköasentajana. Eläkkeelle hän siirtyi 1. 10. 1951.

80 VUOTTA

Laine, Hilma Karoliina, synt. 13. 11. 1885 Ähtärissä. Tullut Lapinniemen kehräämöön 18. 9. 1923, missä työskenteli roovikehrääjänä kunnes siirtyi eläkkeelle 18. 2. 1953.

Hakala, Fanni Maria, synt. 20. 12. 1885 Mouhijärvellä. Tullut Lapinniemen vyyhteemöön 20. 1. 1905 siirtyen eläkkeelle 15. 8. 1949.

60 VUOTTA

Lahtinen, Anna Sylviira, synt. 2. 12. 1905 Messukylässä. Lapinniemen palvelukseen hän tuli 1. 6. 1920 kehräämöön ja muutaman vuoden poissaolon jälkeen kertaamoon 29. 1. 1937 siirtyen eläkkeelle 19. 9. 1957.

INKEROINEN

MATTI LAITINEN 60 VUOTTA

Sähköasentaja Matti Laitinen on syntynyt Ruotsinpyhtäällä 1. 12. 1905. Tampellan palvelukseen hän tuli 27. 7. 1937 Paperitehtaan sähkökorjaamolle sähköasentajaksi, missä tehtävässä edelleen työskentelee. Pitkästä yhtiön palveluksesta on hänelle myönnetty Tampella mitali 6. 12. 1962.

EINO SANDELIN
60 VUOTTA

Lajittelija Eino Sandelin on syntynyt Koivistolla 15. 12. 1905. Tampellan palvelukseen hän tuli 13. 2. 1946, toimien nykyään Kuorimo-osaston lajittelijana.

UNTO ELIS PIIRONEN
50 VUOTTA

Kirvesmies U. Piironen on syntynyt Lappeella 11. 12. 1905. Tampellan palvelukseen hän tuli 1. 7. 1939 ja palvelee nykyään kirvesmiehenä tehdaskorjausosastolla. Pitkästä yhtiön palveluksesta hänelle on myönnetty Tampella mitali 6. 12. 1964.

METSÄOSASTO

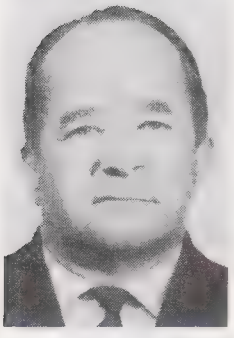

METSÄTYÖNJOHTAJA
TOIVO MÄKINEN
50 VUOTTA 27. 11. 1965

Hän tuli Tampellan Metsäosaston palvelukseen 1. 9. 1939 metsätyönjohtajaksi. Nykyinen sijoituspaikka Kärkölä.

T. Mäkiselle on myönnetty Tampella mitali 6. 12. 1964.

KUNTOKILPAILU

Viime syksynä harrastuskävelyllä aloitettu kuntokilpailu päättyi tämän vuoden kesän aikana suoritettuun harrastusuintiin. Kuntokilpailuunhan laskettiin pakollisina lajeina palkintosijoitukseen oikeuttavan tuloksen saaminen h-kävelyn ja h-uinnin lisäksi retkeilyhiihto, jossa yhdestä hiihtosuorituksesta laskettiin 3 pistettä kuntokilpailuun. Lisäpisteitä voi hankkia myöskin Tampereen Taivaltajien järjestämistä syksyn polkuretkistä (10 pistettä) sekä yhdestä talven aikana suoritetusta laturetkestä (myös 10 pistettä). Ensimmäisenä vuonna suoritti kuntokilpailuun vaadittavat pisteet kuusi tampellalaista ja on heidän saavuttamansa pisteet seuraavat: 1) Kaino Koskinen 261 pistettä, 2) Eino Seppälä 261, 3) Tarmo Visti 261, 4) Voitto Ristonen 251, 5) Heikki Kaipola 250, 6) Jalmari Niemi 241.

Mainittakoon, että uusi kuntokilpailu on alkanut 3. 10. 65 aloitetulla harrastuskävelyllä.

HEINOLA

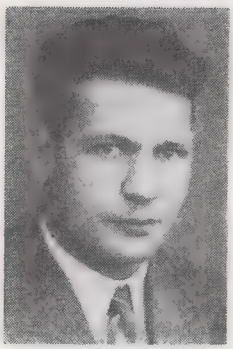

ARVI MATIKAINEN
60 VUOTTA

Maalaaja Arvi Ilmari Matikainen. Syntynyt 27. 11. 1905 Parkkilassa. Tuli työhön Tampellan Heinolan tehtaille 13. 2. 1959.

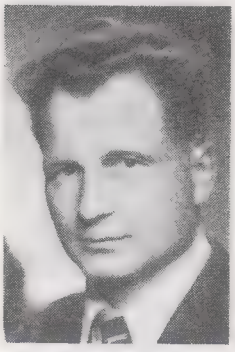

NIILO LEHTOLA
50 VUOTTA

Kirvesmies Niilo Erland Lehtola on syntynyt 4. 11. 1915 Sysmässä. Tuli työhön Tampellan Heinolan tehtaitten rakennusosastolle 15. 9. 1958. Lehtola kuuluu Tampellan Heinolan tehtaitten sairauskassan hallitukseen.

HARRASTUSUINTI

suoritettiin tänä vuonna ajalla 21. 6.—10. 9. Myllysaaren ja Lapinniemen uimaloissa. Ensinmainitussa uitiin yhteensä 1331 kertaa (miehet 1041, naiset 290) ja Lapinniemellä 174 kertaa (miehet 118, naiset 56). Miehiä oli yhteensä uimassa 63 ja naisia 18, eli yhteensä 71 henkilöä, joilla yhteensä 1505 uintisuoritusta.

Henkilökohtaiset tulokset:

Naisten sarja: 1) Hilkka Hämäläinen, 2) Aili Karppinen, 3) Laina Malmi, 4) Aili Tallinen, 5) Siiri Virtanen, 6) Aino Ylipaasto kaikilla täydet 37 suoritusta, 7) Sirkka Anttalainen 35, 8) Mirja Branthin 34, 9) Saara Sorvari 29, 10) Seija Kanervisto 22, 11) Tuula Toivio 17, 12) Anni Lehtola 14.

Miesten sarja: 1) O. Ahlgren, 2) P. Eskola, 3) E. Halkola, 4) K. Koskinen, 5) M. Koskinen, 6) M. Hoppania, 7) E. Koivisto, 8) H. Kröger, 9) J. Niemi, 10) A. Laine, 11) V. Leppänen, 12) K. Järvinen, 13) M. Mannila, 14) E. Merviö, 15) R. Numminen, 16) P. Renvall, 17) V. Ristonen, 18) E. Seppälä, 19) P. Svirsky, 20) T. Visti kaikilla 20:llä täydet 37 suoritusta, 21) A. Alajoki 36, 22) V. Toivonen 35, 23) E. Väyrynen 35, 24) V. Vartinen 32, 25) L. Lahtinen 27, 26) M. Naarminen 26, 27) H. Kaipola 26, 28) P. Numminen 24, 29) E. Rasku 15, 30) A. Forss 14, 31) R. Kåhlman 10, 32) V. Alakoski 10, 33) I. Nieminen 10.

Tunnustusta uskollisesta työstä

Tämän lehden palstoilla on viime vuosina useitakin kertoja saatu nähdä lapinniemeläisiä työn sankareita, jotka ovat palvelleet yhtiötä kunnioitettavat 50 vuotta tai enemmänkin. Lapinniemen kohdalla tämä on tullut miltei tunnusomaiseksi, sillä jo yli 40 henkilöä on tähän arvostettuun saavutukseen päässyt. Tämä huomionarvoinen luku yhden tehtaan kohdalla todistaa tehtaan piirissä viihtymistä, lujaa yhteenkuuluvaisuuden tunnetta ja vankkoja siteitä tutuksi tulleeseen työpaikkaan.

Kirjanpitäjä rouva Helmi Laine on lapinniemeläisistä 40. henkilö, joka on palvellut yhtiötä 50 vuotta. Tapauksen kunniaksi 1. 9. 65 pidetyssä tilaisuudessa luovutti johtaja Forss hänelle yhtiön lahjana hopeisen kahvikaluston puhuen samalla merkkihenkilömme ansiokkaan työn vaiheista. Rouva Laine on saavuttanut konttorityössä monipuolisen pätevyyden. Omaten luontaiset taipumukset konttorityöhön hänen on ollut helppo mukautua kehityksen mukanaan tuomiin uusiin tehtäviin ja työtapoihin. Viimeiset 30 vuotta hän on toiminut kirjanpitäjänä, jota tointa edelleenkin hoitaa tunnetulla taidolla ja tarkkuudella.

Yllämainittuun tilaisuuteen oli kunniavieraiksi kutsuttu myös kolme tähän mennessä 25 vuotta virkailijana toiminutta työnjohtajaa, nimittäin työnjohtajat Onni Wallin, Aarne Kuusela ja Urho Lehto, jotka tunnustukseksi uskollisesta työstään saivat yhtiöltä kultakellot. Näitä luovuttaessaan johtaja Forss palautti mieliin erikseen heidän kunkin Lapinniemellä suorittaman arvokkaan työn päävaiheet.

Johtaja Forss luovuttaa yhtiön lahjan rouva Laineelle.

Lokakuun 7 pnä oli Lauri Nurmen vuoro 41. henkilönä Lapinniemeltä ohittaa 50 palvelusvuoden virstanpylväs. Lauri Nurmi työskentelee viimeistelyssä pellavakankaiden vastaanottajana ja lähettäjänä. Hän on työssään saavuttanut sellaisen asiantuntemuksen ja pätevyyden, että häntä voidaan omalla alallaan pellava-asioissa pitää todella mittavana ammattimiehenä. Merkkipäivänä järjestetyssä tilaisuudessa puhui teknillinen johtaja Lauri Kiviranta luovuttaen samalla Lauri Nurmelle yhtiön lahjana hopeisen kahvikaluston. Läsnä olivat myös mm. Nurmen lähimmät esimiehet.

Vasemmalta lukien rouva Helmi Laine ja "kultakellomiehet" Aarne Kuusela, Onni Wallin ja Urho Lehto.

Leppoisia muisteloja 50-vuotisen työn taipaleelta. Vasemmalta Lauri Nurmi ja insinöörit Kiviranta ja Örn.

Lauri Nurmi vastaanottaa yhtiön lahjan dipl.ins. Kivirannalta.

Mikä on Kashmir?

Kashmirin alueella on 4—5 milj. asukasta. Sen nimi merkitsee laaksoa. Varsinainen Kashmir on Srinagar-nimistä pääkaupunkia ympäröivä alue, joka on antanut nimensä koko valtiolle. Toisten alueiden nimet ovat: Gilgit, Baltistan, Ladakh ja Jammu. Kashmirissakin on 'rautainen esirippu'. Tarkoitamme sillä aseleporajaa, joka eroittaa toisistaan Pakistanille ja Intialle kuuluvat osat. YK määräsi tämän linjan elokuussa 1948 Pakistanin ja Intian Kashmirin alueen omistuksesta käymien veristen taistelujen jälkeen.

Entisen brittiläisen Intian itsenäistyessä oli siihen kuuluneen n. 500 pikkuvaltion valittava, kumpaan itsenäiseen valtakuntaan, joko Intiaan tai Pakistaniin, ne halusivat liittyä. Pakistanin väestö on suurimmalta osaltaan islaminuskoista, Intian asukkaat sen sijaan enimmäkseen hindulaisia. Kashmirin hallitsijasuvun jäsenet olivat hindulaisia, kun taas alueen väestö on valtaosaltaan islaminuskoista. Kashmirin hallitsija liittyi Intiaan, mikä johti aseellisiin yhteenottoihin Intian ja Pakistanin välillä. YK:n onnistui kuitenkin saada ne loppumaan. Osa Kashmiria joutui Pakistanin ja osa Intian hallintaan. Rauha palasi, ainakin näennäisesti. Kumpikin valtio pysyi kuitenkin kiinni vaatimuksessaan saada omistaa koko Kashmirin alue, minkä vuoksi jännitystila maassa ei koskaan päässyt kokonaan laukeamaan. Lisäksi ilmoitti Kiinakin vaativansa tiettyjä Kashmirin alueita itselleen, kts. karttaa.

Maantieteellisen sijaintinsa johdosta Kashmir on jotensakin eristetyssä asemassa. Se on ollut tunnettu matoistaan ja kankaistaan sekä matkailunähtävyyksistään. Kymmenessä vuodessa on tehtaiden lukumäärä noussut 44:stä 138:an, oppi- ja korkeakoulujen määrä 50:stä 262:een.

Ladakhin alue on kehityksessään vielä paljon jäljessä muihin osiin verrattuna. Sen alue käsittää kuitenkin runsaasti mineraaleja.

Kashmirin väestön vuositulo asukasta kohden arvioidaan n. 50 dollariksi. Turisteja käy vuosittain yli 70.000. Suunnilleen 85—90 % väestöstä on luku- ja kirjoitustaidotonta. Keskimääräinen elinikä on n. 47 vuotta. Suurin osa väestöstä, eli kaikkiaan n. 3,6 milj. henkeä asuu Intian hallinnassa olevalla alueella.

Kashmirin omistaminen olisi Pakistanille taloudelliselta kannalta hyvin tärkeätä, sillä 32 milj. ha Pakistanin alueista saa kasteluvetensä Kashmirin joista. Kashmir ei muodosta minkäänlaista todella yhtenäistä aluetta. Sen väestöryhmillä ei ole mitään yhteenkuuluvaisuuden tunnetta. Niinpä monet niistä elävät täysin muista eristäytyneinä. Maa ei myöskään sivistyksellisesti ole yhtenäinen alue.

Tampellalaiset voittoisia kolmen tehtaan syysajoissa

Suomen Trikoon, Tampellan ja Valmetin moottorikerhojen yhteisesti järjestämät IV syysajot ajettiin tänä vuonna n. 150 km pituisena reittinä Hämeenkyrön, Viljakkalan ja Ylöjärven sivuteillä. Monet karttaan merkitsemättömät pikkutiet asettivat kartanlukijoitten suunnistustaidon kovalle koetukselle, josta tampellalaiset selviytyivät erittäin hyvin, mitä osoittaa joukkueemme 10 parhaan alhainen virhepistemäärä yhteensä 4277. Toiseksi sijoittuneella Suomen Trikoon joukkueella oli 12099 ja Valmetin joukkueella 15955 pistettä. Lähtijöitä oli 90 autoa, joista neljä keskeytti. Parhaita autokohtaisia tuloksia:

1) M. Mansikka — Y. Haarni ST 158 vp., 2) Y. Valkeejärvi — S. Hallikainen ST 187, 3) P. Heikkilä — P. Jarske T 191, 4) S. Lehtinen — J. Lehtinen T 218, 5) S. Palvanen — K. Pauhu ST 236, 6) E. Unha — T. Leinonen T 239, 7) R. Kork — S. Leppänen T 291, 8) H. Vapaavuori — M. Pussinen T 323, 9) M. Virtanen — A. Aronen T 333, 10) O. Nieminen — J. Korpela T 381, 11) U. Kuisma — N. Granroth T 578, 12) A. Jokinen — E. Jokinen T 619, 13) P. Karjalainen — O. Voutilainen V 745, 14) V. Räikkönen — V. Jyrä V 827, 15) J. Hietaniemi — P. Kalliolepo ST 854, 16) T. Rantanen — J. Koivunen ST 907, 17) M. Perä — O. Palvanen V 922, 18) K. Salminen — P. Pietilä T 1104, 19) O. Nyppeli — P. Lehtonen V 1156, 20) A Launio — R. Lukkarinen T 1259.

Tampellan moottorikerho järjesti jäsenilleen 19. 9. -65 st-kilpailut, joihin ratamestarit M. Löfgren ja P. Pietilä olivat laatineet vaikeasti suunnistettavan reitin Oriveden—Längelmäen—Kuhmalahden kyläteille, maalin sijaitessa Kangasalan Kisarannassa. Tästä kilpailusta muodostui oivallinen opetustilaisuus 3-tehtaan ajoihin, sillä reitti, kuten jo alussa tuli mainittua, oli vaikea suunnistaa. Matkan pituus oli n. 200 km, johon oli sijoitettu kaikkiaan 9 tarkastusasemaa ja lähes 30 nopeudenvaihtopistettä. Kahdestakymmenestä matkaanlähteneestä autosta keskeytti kaksi. Parhaita tuloksia:

1) U. Kuisma — N. Granroth 1108 vp., 2) S. Lehtinen — J. Lehtinen 1420, 3) P. Kukkula — P. Särkkä 1639, 4) A. Launio — R. Lukkarinen 1979, 5) P. Saarinen — J. Korpela 2224, 6) E. Unha — T. Leinonen 2244, 7) V. Kallio — E. Riiheläinen 2370, 8) E. Arvio — P. Arvio 2966, 9) P. Auramo — Y. Orjala 3076, 10) H. Oksanen — R. Vallenius 3503.

TAMPELLALAISET SUUNNISTAMASSA

Yleisenä suunnistuspäivänä, jona vietettiin sunnuntaita 10. 10. 1965, järjesti Tampellan urheilulautakunta myös tampellalaisille ja heidän perheenjäsenilleen Kaupin urheilumajan maastoon helpon n. 4 km:n pituisen suunnistusreitin, jonka kiersi 84 henkilöä.

Samanaikaisesti pidettiin vaikeammalla reitillä Tampellan mestaruuskilpailut, joiden tulosluettelosta muodostui seuraavanlainen:

M I sarja: (matka n. 8 km) 1) Seppo Rajanen 52.00, 2) Jorma Suutarinen 1.00.55.

M 35 sarja: (matka n. 8 km) 1) Ossi Tolppanen 56.55, 2) Thorleif Diehl 1.16.05, 3) Olavi Holopainen 2.36.36.

M 43 sarja: (matka n. 5,5 km) 1) Pentti Pyörtänö 44.35, 2) Paavo Savijoki 1.42.55, 3) Tarmo Visti 1.45.55, 4) Heimo Läheoja 2.13.00.

M 50 sarja: (matka n. 4 km) 1) Johannes Koho 1.16.50.

Keskeyttäneitä oli kaksi.

Tampella-tekstiili – entinen "Lappi"

Monta vuotta kunniakkaasti sarjapaikkaansa puolustanut Lapinniemen Puuvillatehtaan jalkapallojoukkue luovutti paikkansa tämän pelikauden alusta yhdistetylle Tampellan Tekstiilitehtaiden joukkueelle, mukana siis myös Pellavatehtaan jalkapalloilijat.

Joukkueen ensimmäinen tulikoe oli Inkeroisissa pelattu cup-turnee Tampellan mestaruudesta, josta tarkemmin lehtemme ed. numerossa.

Tukin A-sarja oli tänäkin vuonna erittäin tasaväkinen ja kova. Tampellan Tekstiili-joukkue pelasi hyviä otteluja, mutta joskus oli "pinnakin" työn takana. Ottelu Finlaysonia, Suomen Trikoota ja Sandbergia vastaan olisivat paremmalla onnella saattaneet tuoda täydet kaksi pistettä, sen sijaan että nyt pelattiin "turhat" tasapelit. Parhaan pelinsä joukkue pelasi Verkatehtaan raudan lujaa yhdistelmää vastaan, voittaen 2—1.

Tampella Tekstiilin paras valtti oli hyvä joukkuehenki, jonka avulla saatiin joka peliin jalkeille hyvä joukkue. Nyt saavutettu 6. sija velvoittaa ensi vuonna vielä parempiin suorituksiin, aina TUKIN mestaruuden tavoitteluun asti.

Joukkueessa pelasivat (suluissa tehdas; L=Lapinniemi ja P=Pellava, sekä ottelujen lukumäärä):

Kiviniemi Antti vvh, kapt.	(L 10)
Alhoniemi Reima vp	(L 10)
Jokisalo Erkki ovh	(P 10)
Virtanen Arto mv	(L 10)
Junttola Jouko olh	(L 9)
Kork Raimo op	(L 9)
Lehtinen Erkki kt	(L 9)
Salminen Ossi otm	(L 9)
Pussinen Markku vtm	(P 8)
Peltola Teuvo kh	(P 7)
Mäkinen Alpo vlh	(L 6)
Jokinen Reijo op	(L 4)
Mäkipää Pertti ovh	(P 4)
Vilenius Ismo vvh	(P 2)
Hovilainen Reijo vlh	(L 1)
Kallio Arto vlh	(P 1)
Mattson Lauri olh	(L 1)

Joukkueen huoltajina ovat toimineet Reino Torikka ja Tuure Listokari.

Ottelut päättyivät seuraavasti (suluissa viime vuoden tulos):

Tampella Tekstiili		
— Tampella Konepajakoulu	6—0	(0—0)
— Sandberg	1—1	(1—1)
— Valtion Rautatiet	1—1	(0—1)
— Valmet	0—2	(1—5)
— Linkosuo	3—1	(2—0)
— Tampellan Konepaja	0—2	(1—6)
— Suomen Trikoo	0—0	(1—0)
— Posti	6—0	(—)
— Verkatehdas	2—1	(0—4)
— Finlayson	1—1	(—)
— Sähkölaitos	1—2	(1—0)

Kun Konepajakoulun joukkue luopui sarjasta, kertyy Tampella Tekstiilin peleistä seuraava yhteenveto: 10 ottelua, 3 voittoa, 4 tasapeliä ja 3 häviötä. Pisteitä yhteensä 10, maalisuhde 15—11 ja em. 6. sija. (Viime vuonna kertyi pisteitä 8 ja 6. sija.)

* * *

Unohtaa ei sovi myöskään Tampella Tekstiilin II-joukkueen taistelua "tossu-" eli C-sarjassa. Kansainvälisyyttäkään ei puuttunut tästä joukkueesta, sillä pelaaja-ainesta oli koottu aina Itävallasta saakka. Hyvin selvisi kovasta urakastaan myös "Late" Mattson, II-joukkueen pelaaja-huoltaja-valmentajana.

II-joukkueen ottelutulokset:

Tampella Tekstiili II	
— Huurre	0—2
— Lokomo	1—12
— Stockmann	1—1
— Kumitehdas	0—1
— Huber	0—2
— Veho	0—0
— Kansan Lehti	4—0
— Tako	4—3
— Tampella Messukylä	2—2
— Vesilaitos	0—3
— PMK	5—1
— Puhelinosuuskunta	0—9
— Rengaskonttori luopui sarjasta	

T. P.

Oy Tampella Ab Tekstiilitehtaat TUKin jalkapallon A-sarjassa pelannut I-joukkue: 1. R. Kork, 2. M. Pussinen, 3. O. Salminen, 4. A. Virtanen, 5. R. Alhoniemi, 6. E. Lehtinen, 7. P. Mäkipää, 8. T. Peltola, 9. R. Jokinen, 10. J. Junttola, 11. E. Jokisalo, 12. A. Kiviniemi, 13. A. Mäkinen, 14. T. Listokari, 15. R. Torikka.

TAMPELLAN UINNIT

Tampellan uintikilpailut pidettiin Uimahallissa 12. 10. 65. Sarjojen voittajiksi selviytyivät tälläkin kertaa jo aikaisempinakin vuosina kunnostautuneet. Naisten sarjojen osanotto jäi varsin vähäiseksi.

Tulokset:

50 m:n vapaauinti:

Miehet: 1) P. Järvinen 30.6, 2) H. Sauvola 31.2, 3) K. Salminen 31.8, 4) R. Kaipola 32.2, 5) O. Kaipola 34.3.

Pojat alle 19 v: 1) P. Lepola 30.2.

Ikämiehet yli 50 v.: 1) H. Kröger 42.0, 2) V. Ristonen 49.0, 3) J. Koho 51.0.

Veteraanit yli 60 v.: 1) E. Merviö 56.2.

Invaliidit: 1) T. Listokari 41.8.

Naiset: 1) Ulla Pihlström 46.8.

Naiset alle 19 v.: 1) Päivi Virtanen 47.2.

Naiset yli 30 v.: 1) Siiri Virtanen 1.45.0.

100 m:n rintauinti:

Miehet: 1) P. Järvinen 1.23.0, 2) O. Kaipola 1.26.0, 3) K. Salminen 1.28,0, 4) R. Kaipola 1.35,0.

Naiset: 1) Päivi Virtanen 1.56.0, 2) Ulla Pihlström 2.00,0.

Jännittävä haasteviesti

Lapinniemen juoksijat halusivat koetella kykyjään muun Tampellan juoksijoitten kanssa ja haastoivat heidät 23. 9. 65 viestijuoksuun Pyynikin urheilukentälle. Viestissä juostiin 5×1 kierros, 3×2- ja 2×3 kierrosta. Haastajat tiesivät voimansa ja voittivat tasan 17 minuutin joukkueajalla, muun Tampellan hävitessä 20 sekuntia.

Juoksijoitten yksityisajat:

Montako ratakierrosta juostu	Lapinniemen juoksija		muun Tampellan juoksija	
1	Lilja Lehtinen	1.07	Marjatta Vuopio	1.07
1	V-M. Lymi	0.51	R. Launama	0.52
1	Aune Mäkinen	1.02	S. Lifländer	0.53
1	Kauko Himberg	1.32	L. Nikkanen	1.08
1	P. Rintala	0.51	P. Pyörtänö	0.58
2	M. Kotoharju	2.06	A. Moisio	2.03
2	P. Hietaniemi	1.45	S. Vuorinen	2.03
2	R. Launama	1.51	O. Hämäläinen	1.58
3	T. Kurki	3.02	S. Rauhala	3.24
3	J. Sillanpää	2.53	A. Tissari	2.54

LEHTEMME SEURAAVAAN NUMEROON

tarkoitetut kirjoitukset ja kuvat pyydetään lähettämään toimitukselle viimeistään **20. 11. 1965** mennessä.

LIIAT KILOT

— Täällä puhutaan naisesta, joka on päässyt eroon 85 kilosta.
— Onpas aikamoinen saavutus!
— Niin, hän on eronnut miehestään.

PUUVILLAFROTEESEEN MUKAVA KÄÄRIYTYÄ

Kylpyhuoneemme nuorentuu

Viihtyisän ja tyylikkään kylpyhuoneen aikaansaamiseksi ei tarvita kullalla silattuja hanoja eikä upotettuja ammeita. Ratkaiseva merkitys on tekstiileillä, joita kylpyhuoneessa käytämme.

Puuvillafrotee ja vohveli ovat itseoikeutettuja kylpyhuoneiden tekstiileinä. Ne ovat helppohoitoisia ja miellyttävän tuntuisia kankaita. Suomalaisille kylpypyyhkeille ja puuvillafroteekankaille on tyypillistä kuvioiden suurpiirteisyys ja värien kirkkaus. Froteekankaiden lisäksi ovat mielenkiinnon kohteina olleet painetut vohvelikankaat, joilla saa monenlaista piristävää aikaan. Kun vohvelikankaissa on nyt runsaasti myös yksivärisiä kankaita voi kylpyvarusteitakin suunniteltaessa käyttää vaihtelun aikaansaamiseksi painettuja ja niihin väreiltään sopivia yksivärisiä.

Froteepyyhkeitä valittaessa on kuitenkin otettava huomioon muitakin näkökohtia kuin vain pyyhkeen ulkonäkö ja väri. Varmistukaa siitä, että saatte imukyvyltään ja kestävyydeltään parasta tavaraa. Paras imukyky on sellaisessa pyyhkeessä, joka on tiheäksi kudottu. Mitä tiheämpi nukka, sitä enemmän kosteutta pyyhe imee tuntumatta kuitenkaan märältä.

PLP

MUHKEA LIINAVAATEVARASTO VAURAUDEN MERKKI

Liinavaatteiden ompelu on hauskaa puuhaa nyt kun suomalaisissa lakanakankaissa hehkuvat mitä yllättävimmät värit tuttujen pastellisävyjen ja valkoisten rinnalla.

Perheen nuoriväki olisi varmaankin iloinen uusista ruudullisista tai raidallisista lakanoista. Voipa lakanaväreiksi valita vaikkapa vadelmanpunaista tai tummansinistä. Nyt on nimittäin saatavana weekendkangasta, joka soveltuu myös lakanoiksi ja joissa on tusinan verran toinen toistaan hauskempia värejä kirkkaankeltaisesta tummanruskeaan.

Kaaviokuvassa on mahdollisimman yksinkertaisen pussilakanan malli. Tällaista pussilakanaa on saatavana myös valmiina erilaisista kankaista valmistettuna. Kotonakin voi pussilakanan ommella ja se käykin vaivattomasti kuten kavoista näette. Peitteen yli jäävä osa pussilakanasta on tarkoitettu käännettäväksi patjan alle joten peite pysyy hyvin levottomankin nukkujan yllä. Pussilakanaan voi tietenkin myös ommella kiinnitysnauhat. Piirroksessa olevia tyynyliinamallejakin on saatavana valmiina. Molemmista päistään avonainen tyynyliina syntyy kädenkäänteessä letkuksi kudotusta tyynynpäälliskankaasta.

PLP

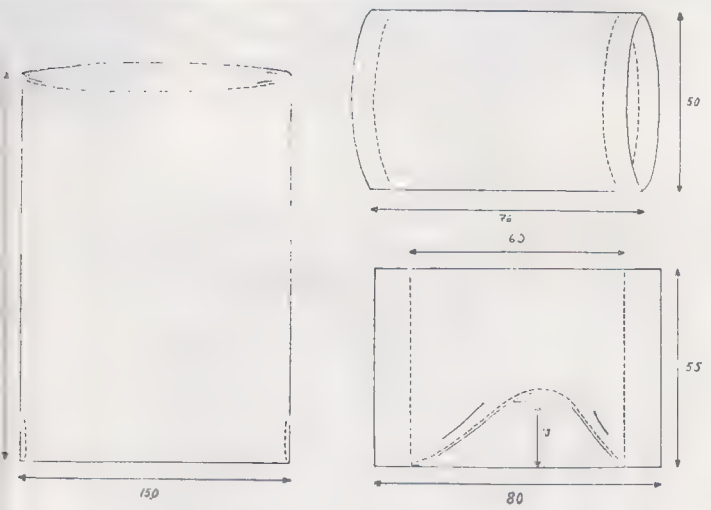

RANSKALAINEN LIIVIHAME SUOMALAISESTA PUUVILLASTA

Ranskattaren lempihame on linjoiltaan yksinkertainen liivihame, ei kaulusta, ei hihoja, taskuja mielialan ja vartalon mukaan. Huippumuodikasta on sulkea liivihame vetoketjulla, joka kulkee edessä ylhäältä alas asti. Materiaalina käytetään ryhdikästä ja kestävää puuvillaa. Tällainen vaatekappale on helppo silittää. Liivihametta voidaan käyttää esimerkiksi korkeakauluksisen jumpperin kanssa. Ranskattaret käyttävät yksiväristä liivihametta mieluimmin ruudullisen pitkähihaisen paitapuseron kanssa. Kuvassa on vasemmalla liivihame keltaista velvetonia ja pusero on kukallista puuvillapopliinia, jonka pohja on musta ja kukat toistavat liivihameen väriä. Mustan vakosamettihameen kanssa käytetään ruudullista paitaflanellipuseroa. Tällaisia ruutukuoseja on runsaasti myös suomalaisissa Talvikeissa ja Polariksissa. Idea jota teinittären kannattaa kokeilla.

PLP

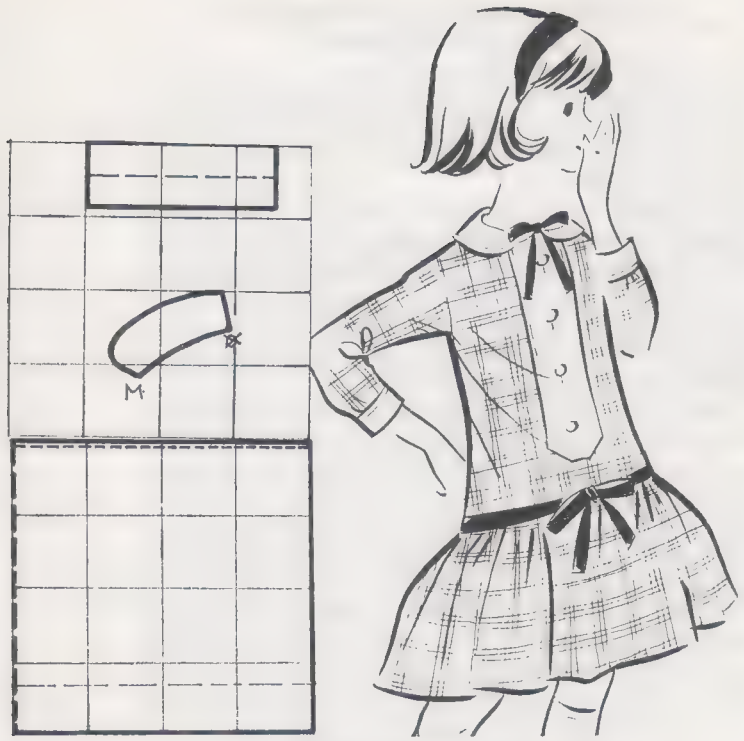

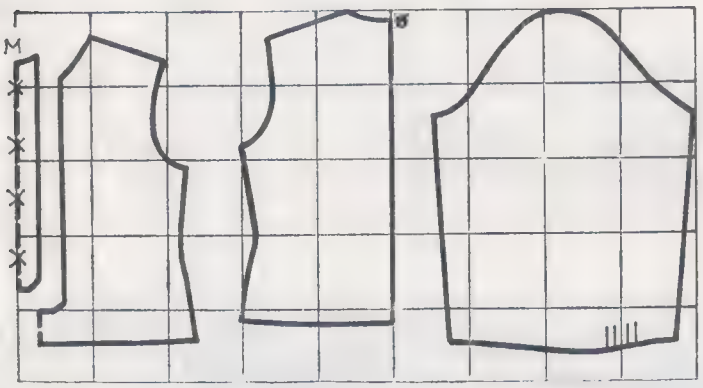

RUUDULLINEN PUUVILLA PUKEE PIKKUTYTTÖÄ

Kodikkaat ruudut ovat aina yhtä pukevia tyttösten syyspuvuissa. Tässä malli, joka sopii erittäin hyvin kulmikkaalle pikkutytölle, jolla saattaa olla huolia linjoistaan. Mallissa on pitkä väljä yläosa ja avara hame on ommeltu yläosaan lantion korkeudelta. Vetoketju on takana. Kaavan ruutu on 10 cm ja kaava on suunniteltu 6—7-vuotiaalle. Oikein lämpimän puvun saa paksusta pilkki-puuvillasta, mutta näin varhaissyksystä tarkenee vielä hyvin hieman ohuemmassakin puvussa, vaikkapa talvigingham-mekossa. Erityisesti tämä syksy on ruutujen aikaa. Ruudullisesta puuvillakankaasta valmistetaan irtotakkeja sekä pojille että tytöille, siitä valmistetaan liivihameita, siitä valmistetaan poikien paitoja ja tyttöjen puseroita.

PLP

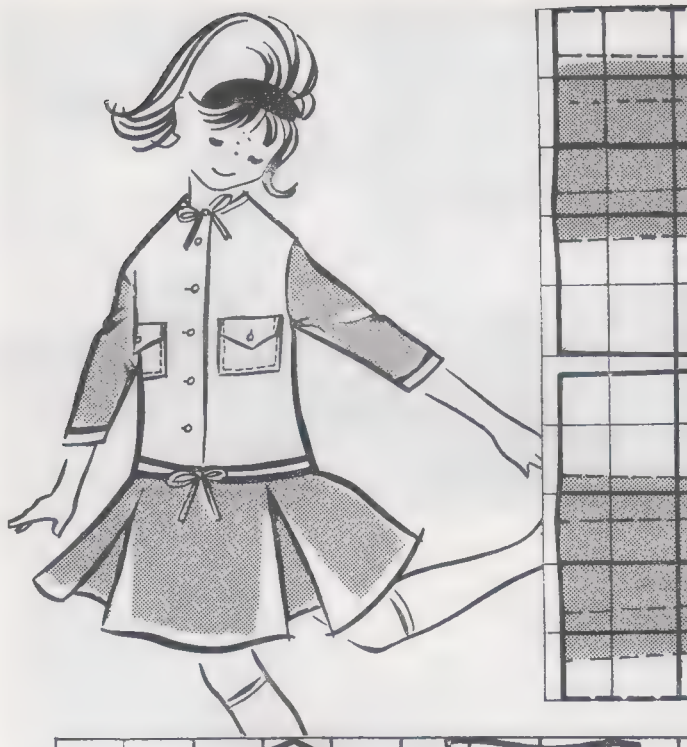

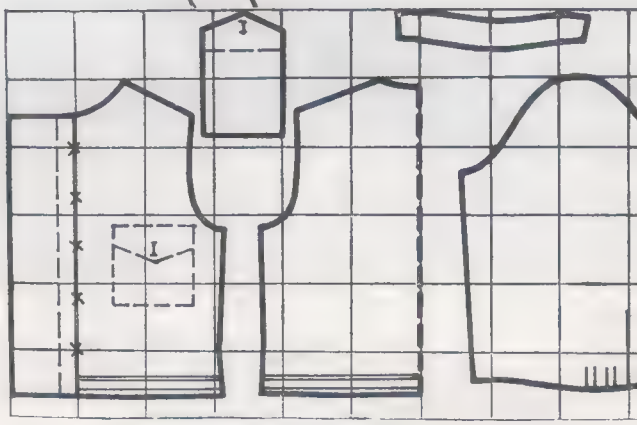

POIKATYTÖN HUOLETON KOULUPUKU

Iloinen puuvillamekko 8-vuotiaalle

Mukavan väljä yläosa, joka on leikattu suoran liivin tapaan, sekä leveä hame antavat koulupuvulle huolettoman leiman ja koululaiselle riittävästi liikkumisvapautta. Asussa voi käyttää hyväksi suomalaisten syyspuuvillojen yhdistelmämahdollisuuksia: esimerkiksi raidallista Talvikkia tai Polarista liiviosaan ja yksiväristä puuvillaa liiviin. Hauska puvusta tulee myös jos sen tekee vain yhtä kangasta käyttäen. Vakosametti ja jopa velvetonkin ovat kokeilemisen arvoisia kankaita. Kuvamme kaavan sivu on 10 cm ja kaava on suunniteltu 8-vuotiaalle koulutytölle.

Kaavan mukaan voi leikata myös liivihameen. Tällöin kaula-aukko tehdään avarammaksi ja hihat jätetään pois.

PLP

- SAUKKOLA -

MAIJAT NÄSIJÄRVELLÄ

4. 8. 1965

Taas olemme retkellä
ja oikein sopivalla hetkellä.
Suvinen luonto on kauneimmillaan
Saukko uhkea uljaimmillaan,
Kokka kohisten lentää
Näsijärven myrskyistä selkää,
eikä yksikään Maija pelkää.
Vaikka yrittää puhurin poika,
ei sentään Saukkoa voita.
Haukkasaari on matkamme pää,
ja siinähän Murolekin taakse jää.
Matka on pitkä, mutta ei haittaa,
Saukossa voi myös kahvia laittaa,
ja hyvin se mieltä virvoittaa
sekä kielenkantimet kirvoittaa.
Näin sitä kerran Maijatkin voi,
hetkeksi rentoutua.
Ilma tosin on kylmä kyllä,
mutta kaikilla lämmintä
tarpeeks' on yllä. —
Mitä? Kysyikö joku (ämpäriä)? —
Haukkasaaressa leiri on poikain,
siellä hauska on hetken viivähtää,
keittää kahvia, heittää tikkaa,
toiset ahventa yrittää.
Näin luonnon keskellä
ihminen tuntee oikein elämän iloa. —
Takaisin tullessa puhurin poika
kaiken parhaansa yrittää.
Mutta ei auta, kova on rauta,
ja ohjakset oikeissa käsissä.
Vielä viimeksi mainita täytyy
Emmi-urhoollinen,
ressuun kääritty, köydellä köytetty,
vihta kainalossa.
Peräkannella rauhallisena
potkurin painona istuu.

Ester Rantanen

Askarteleva ihminen kerhotyössä

Kerhotyön rikastuttamisessa tulevat kysymykseen mitä moninaisimmat työmuodot, joiden yhteydessä askartelulla on oma tärkeä asemansa. Tämä on ymmärretty myöskin Työkeskus Saukkolan piirissä. Askartelun ottamiseksi mukaan kerhoiltojen ohjelmaan suuremmassa määrin järjestettiin työkeskuksessa 2-päiväiset nahkatyökurssit kerhonjohtajille lokakuun 12—13 päivinä. Kurssin lyhyys huomattiin jo valmisteluvaiheessa, mutta eräät tekijät vaikuttivat siihen, että tämän mittaiseen kurssiin oli tyydyttävä.

Tämän kurssin tarkoitus oli johdattaa kerhonjohtajat askartelun avaraan maailmaan, innostaa heitä heidän omassa tärkeässä työssään ja näin siirtämään saamiaan kokemuksia nuorille kerholaisilleen sekä se, että he edes välttävästi kykenisivät opastamaan nuoria ja tarjoamaan näille uusia ideoita. Askartelussa ei yksilöstä koskaan saada "valmista", vaan kehittymisen on jatkuttava joka hetki.

Kurssille osallistui kuusi tyttö- ja seitsemän poikakerhonjohtajaa. Askartelutyöt oli valittu siten, että mahdollisimman moni työvaihe tuli esiin. Ensimmäisen illan työ oli avainkotelo kohokuvineen ja toisen illan työ keskittyi nahkasta tehdyn valokuvakehyksen valmistamiseen koristelukuvioineen.

Mikäli askartelu herättää mielenkiintoa enenevässä määrin, on työkeskuksen tarkoitus jatkaa kurssia ottamalla ohjelmaan puunleikkausta, savitöitä jne. Ajatusta on kehitetty edelleen ja Saukkolaan tullaan ehkä järjestämään askartelun neuvontatilaisuus alan pätevän asiantuntijan johdolla. Tästä edelleen johtaa ajatus oman yli 16-vuotiaitten saukkolalaisten (myöskin uusien jäsenten) askarteluryhmän perustamiseen.

"Masa"

Nahkatyökurssilaisia ohjaamassa poikatyönohjaaja "Masa" Bühler.

TALKOOMIELTÄ

Kevätkesällä pestiin Paalijärven retkeilymaja sisältä ja päältä. Kuvassa "Sinikellot" iloisessa työntouhussa.

Lokakuun puolivälin tienoilla nähtiin oikein vanhanajan talkoomieltä, kun neljättäkymmentä saukkolalaista oli mukana puutalkoissa Paalijärven isolla majalla. "Taapertajat"-kerhon toimesta oli hankittu paikalle moottorisaha, jolla työ luisti rivakasti.

"Menninkäiset" pitivät joukolla huolta, että lattiat muuttuivat puhtaan hohtaviksi.

Majan läheinen pajukko ja kuusikko tuli samalla vähän harvennettua ja vajaan saatiin kuivamaan takkapuita tulevan talven viikonloppuretkien iloksi.

Joukko tyttökerholaisia vietti keväisen illan pyykkilaiturin tuntumassa pesten kerhohuoneitten mattoja ja tekstiilejä.

Erikoisesti nuoriväki kunnostautui patikoimalla Säynäjärven kautta illan hämärissä. Matkaa kertyi n. 8 km.

Pikapoimintoja sieltä sun täältä

Syyskuun 18 p:nä pelattiin Lielahden kentällä Ah-Ri-Sa:n välinen pesäpallo-ottelu, joka liittyy keskusten väliseen jokavuotiseen urheilukilpailuun. Tällä kertaa vuorossa oli "isä-Tahkon" laji, pesäpallo.

Joukkueessamme pelasivat kerhonjohtajat, joista oli puolet tyttö- ja puolet poikakerhonjohtajia. Paremmuusjärjestys muodostui seuraavanlaiseksi Rientola, Ahjola, Saukkola.

o o o

Lokakuun 5 p:nä haastoi Kulkurit nuorempi retkeilykerho muun Saukkolan jalkapallo-otteluun, joka pelattiin Petsamon kentällä. Saukkolan yhdistetty joukkue voitti 3—1. Tulossa haasteotteluita mm. ammunnassa ym:ssa. Muille kerhoille varsin mielenkiintoinen toimintamuoto, kerhojen välinen haastetoiminta.

o o o

Tampellan urheilutalolla, joka on ollut saukkolalaisten kovassa käytössä saatiin nähdä tasaväkinen ja hieno lentopallo-ottelu Rientola—Saukkola marraskuun 3 pnä. Rientola voitti ottelun 3—2.

o o o

Lokakuun aikana ovat aloittaneet kaksi uutta kerhoa, puutyö- ja kamerakerho sekä lisäksi poikakerho "Marsut" 7—9-vuotiaille. Lisäksi toivotaan jäseniä nyt perustettuun ampumakerhoon, joka on 16 vuotta täyttäneille kaikille saukkolalaisille. Se kokoontuu Tampellan urheilutalolla sunnuntaisin klo 18.00. Lähempiä tietoja kerhosta, johon toivotaan juuri nk. "harrastusta vailla olevia vanhempia kerholaisia", antaa "Masa" Bühler Saukkolan toimistosta.

o o o

Moottorivene Saukko puolusti jälleen kunniakkaasti paikkaansa Saukkolan kesätoiminnassa. Sillä tehtiin kuluvan kauden aikana 14 pitempää retkeä mm. Haukkasaareen sekä muita pienempiä yhteensä 41, joista ajotunteja kertyy yhteensä 187.

o o o

Huom! Oletko huomannut valmistautua jo hiljakseen joulun alla pidettävään kerhotöiden näyttelyyn, mistä muodostuu eräänlainen kerhojen askartelutoiminnan katselmus. Panepa korvan taa!

o o o

JA LOPUKSI...

Arv. tampellalaisten sydämelle!

Mikäli haluatte olla mukana rakentamassa Saukkolan Työkeskukselle toimitaloa, joka on suunniteltu rakennettavaksi Saukonmäkeen, lahjoittanette kaikki jätepaperinne Saukkolaan, joka puolestaan hoitaa kuljetukset ym. käytännölliset seikat. Ei tarvitse muuta kuin ilmoittaa kerholaisille asiasta tai soittaa puh. 51 216, niin asia kyllä järjestyy.

Toivomme on ...paperit talteen!... Saukkolaan! Kerholaisten keräysinnon ylläpitämiseksi on julistettu kilpailu, jossa henkilökohtaista kilpailua johtaa Eva Jokela, toisena Esko Lehti ja kolmantena Tuomo Jokela. Näin "Taapertajat"-kerho johtaa suurimmalla kilomäärällä tällä kertaa. Toisena parhaana "Sudet" ja kolmantena "Virsut". Seuraavassa katselmuksessa rynnistää kaiketi jokin tyttö- tai poikakerho, toivomme niin!

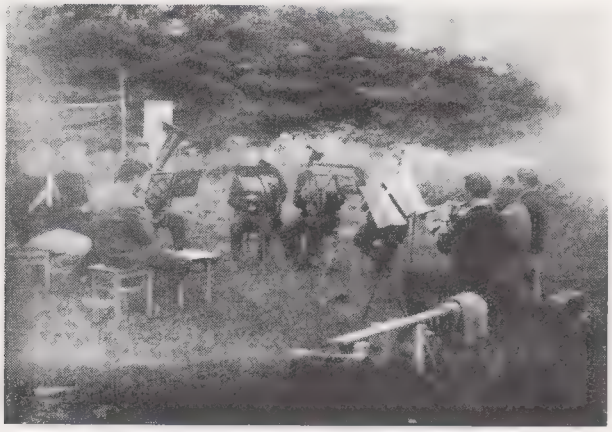

Hyvää mieltä toivat tullessaan soittokuntalaiset viime kesänä vierailessaan "Kultaisen iän leirillä" Paalijärven majalla. Varteen otettava seikka muillekin kerholaisille.

SAUKKOLAN VÄEN

Joulujuhlat

Tampellan juhlasalissa

joulukuun 19. pnä 1965 klo 15.00

Kiitämme

Kiitos Tampellan Huolto r.y:lle sairauteni aikana saamastani avusta.

Irja Korkeakoski

Parhaimmat kiitokseni Tampellan Huolto r.y:lle saamastani tuesta sairauteni aikana.

Vaito Rovio

Parhaimmat kiitokseni pellavatehtaan valkaisuosaston insinöörille, työnjohtajalle ja työtovereille sekä kaikille muille, jotka muistivat minua lahjoin ja kukkasin täyttäessäni 60 vuotta.

Aino Virtanen

Sydämellinen ja lämmin kiitoksemme työtovereille, Huolto r.y:lle sekä Kullervonkatu 37:n asukkaille, jotka niin kauniilla tavalla kunnioititte mieheni ja isämme Arvo Aleniuksen muistoa ja otitte osaa suruumme.

Anna Alenius ja lapset

Parhaimmat kiitokseni kaikille, jotka muistivat minua siirtyessäni eläkkeelle.

Evert Korpi

Kalevi Rantasen äkillisen poismenon johdosta olemme joutuneet suurenmoisen ystävällisyyden ja huomaavaisuuden kohteeksi, erikoisesti henkilökunnanpäällikön, kanta-Tampellan, Messukylän virkailijoiden sekä työtovereitten sekä Sunilan Mussalon työtovereitten taholta. Sydämellisesti kaikesta kiittäen

Ulla-Kaija, Riitta, Tiina
ja Vesa Rantanen

Parhaat kiitokseni kaikille, jotka muistivat minua täyttäessäni 60 vuotta.

Kalle Kivistö

Kiitän terveyssisaria Paavolaa sekä Murotietä saamastani tuesta ja huolenpidosta sairauteni aikana.

Martta Kangas

Parhaimmat kiitokseni työtovereilleni, työnjohdolle sekä Tampellan Huolto r.y:lle minulle osoitetusta huomaavaisuudesta jäädessäni eläkkeelle.

Tyyne Lindevall

Lämpimät kiitokseni Tampellan johdolle, entiselle työnjohdolleni sekä työtovereilleni, minua suuresti lämmittäneistä kukkalähetyksistä ja onnentoivotuksista, jotka sain vastaanottaa täyttäessäni 12. 10. 65 85 vuotta.

Emma Vainio

Parhaat kiitokseni Tampellan Huolto r.y:lle saamastani avusta vaimoni sairauden aikana.

Urho Kuosmanen

Sydämellinen kiitokseni konepajan johdolle, työnjohtajille, työntekijöille sekä Huolto r.y:lle mieltäni lämmittäneestä huomionosoituksesta, jota sain osakseni siirtyessäni eläkkeelle.

Arvo Kanerva

Parhaimmat kiitokseni Tampellan Huolto r.y:lle sekä työtovereilleni mieltälämmittäneestä tuesta sairauteni aikana.

L. Kokko

Sydämelliset kiitokseni Lapinniemen puuvillatehtaan johdolle kunniakseni järjestetystä kahvitilaisuudesta siirtyessäni eläkkeelle.

Anna Sulkio

Parhaimmat kiitokseni yhtiön johdolle kukkalaitteesta sekä Lapinniemen viimeistämön insinööreille, työnjohtajille ja työntekijöille minulle osoitetusta huomaavaisuudesta täyttäessäni 80 vuotta.

Väinö Vesa

Kunnioittavimmat kiitokset Tampellan johdolle meille 1. 9. 65 osoitetusta huomaavaisuudesta.

Helmi Laine
Onni Waltin
Aarne Kuusela
Urho Lehto

Parhaimmat kiitoksemme kaikille niille, jotka isämme Kalle Kustaa Lehtisen muistoa niin kauniilla tavalla kunnioittivat. Erikoisesti mieskuorolaisia, työtovereita ja ystäviä.

Lapset perheineen

Parhaat kiitokseni kuljetus- ja rakennusosaston sekä pellavatehtaan myyntivaraston työnjohdolle ja työntekijöille saamistani lahjasta ja kukkasista merkkipäivänäni 20. 9. 1965.

Yrjö Virtanen

Parhaat kiitokseni kaikille, jotka niin miellyttävällä tavalla muistitte minua 60-vuotispäivänäni.

Martti Lommi

Sydämellinen kiitos kaikille — ketään erikseen mainitsematta, ketään kuitenkaan unohtamatta — suurenmoisesta huomaavaisuudesta täyttäessäni 50 vuotta.

Aake Aarnio

Kiitän lämpimästi maist. Tienaria, sos.virkailija Eerolaa, Tampellan Huolto r.y:tä sekä sitä tuntemattoman kirjeen lähettäjää kaikesta osakseni tulleesta niin aineellisesta kuin henkisestäkin tuesta.

Juho Supperi

Sydämellinen kiitokseni osakseni tulleesta huomaavaisuudesta siirtyessäni eläkkeelle.

Tyyne Ventovuori

Siirtyessäni kuluneena syyskautena eläkkeelle kiitän lämpimästi Tampellan Huolto r.y:tä saamastani rahalahjasta sekä kaikkia niitä Kortelahdenkatu 19 asukkaita, joiden keskuudessa sain tointani hoitaa kuuden vuoden ajan.

Martti Nurmi

Lämpimät kiitokseni Tampellan johdolle, työnjohdolle, työtovereille, Tampellan Huolto r.y:lle, mieskuorolaisille sekä kaikille teille, jotka niin kauniilla tavalla kunnioititte mieheni viimeistä matkaa ja otitte osaa suureen suruuni.

Hilja Häyhä

Parhaimmat kiitokseni valimon työnjohdolle ja työntekijöille, Tampellan konepajan sairauskassalle ja Huolto r.y:lle saamastani rahallisesta tuesta ja kaikesta, mieheni Pekka Variksen kuoleman johdosta osakseni tulleesta lämpimästä osanotosta.

Lyydia Varis

TARVITSEMME TAITAVAA AJOA, ETTEI MIES JA AUTO HAJOA

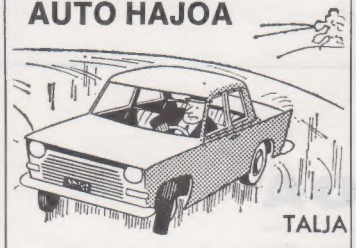

TALJA

Taitava kuljettaja tunnetaan, ei suinkaan kovasta vauhdinpidosta vaan siitä, että hän

— noudattaa liikennesääntöjä ja
— omaa "liikenteen pelisilmän", että liikkuu liikenteessä joustavasti
— hallitsee ajoneuvonsa kaikissa tilanteissa
  — esimerkiksi liukkaalla tiellä oikaisee sivuliukumisen kääntämällä ohjauspyörää samaan suuntaan kuin auton perä liukuu ja painaa samanaikaisesti kytkimen pohjaan tai säätää kaasun tarkasti vauhtia vastaavaksi.
— käsittelee ajoneuvoa maltillisesti välttämällä
  — äkkinäisiä kaasutuksia
  — äkkinäisiä jarrutuksia
  — äkkinäisiä "koukkauksia"

ENEMMÄN TAITOA
— vähemmän selityksiä

MUKAVA VUODE — HYVÄ HERMOLÄÄKE

Vuodekulttuurin puutetta valitellaan meillä yleisesti. Saamme alituiseen kuulla, että muissa kulttuurimaissa vuode on kunniapaikalla kodissa hyvinvoinnin symbolina. Kun meillä nuoripari ryhtyy kodin rakentamiseen on heillä usein aivan muita statussymboleja mielessä: komea sohvaryhmä, televisio, joskus jopa baarikaappi on tärkeämpi kuin mukava vuode. Sitä suuremmalla ilolla on tervehdittävä sitä kirpeää ja vireää keskustelua mikä viime aikoina on liikkunut vuodekulttuurin ympärillä. On jopa alettu epäillä, että suuri syy ihmisten nykyiseen hermostuneisuuteen ja levottomuuteen on löydettävissä epämukavasta vuoteesta.

Vuode nykyaikaisessa merkityksessä ei ole enää yksinomaan vain lepoa varten — paikka jossa kuolemanväsynyt raataja nukkuu pois väsymyksensä. Nykyään vuode on myös paikka missä loikoillaan pitkään sunnuntaiaamuisin, jossa nautitaan aamukahvia, jossa luetaan perheen pienimmille satuja.

Nykyaikaiseen vuoteeseen on tullut paljon uusia materiaaleja, mutta yhäti pidetään puuvillaisia liinavaatteita lyömättöminä. Paljon uutta on tapahtunut lakanoissakin. Niistä on tullut kerta kaikkiaan muotitavaraa, joiden värit vaihtuvat muotivirtausten mukaan. Suomalaisissa lakanakankaissa on klassillisten valkoisten ohella erilaisia raita- ja ruutukuoseja, on yksivärisiä vaaleista pastellinsävyistä kirkkaisiin jännittäviin väreihin, on herttaisia painettuja kankaita.

Liinavaatteita voi nykyisin hankkia myös valmiina, mikä onkin suuri apu kiireiselle naiselle. On pitsein somistettuja, on koruommeltuja, on värillisistä, ruudullisista ja raidallisista kankaista valmistettuja lakanoita ja tyynyliinoja.

Liinavaatteiden uusiminen on jännittävä seikkailu.

PLP

Kannattavuuden perusteet

American Economic Foundationin New Yorkin maailmannäyttelyyn pystyttämässä "Vapaan yritteliäisyyden hallissa" esitetään näytelmää, jonka nimi on "Herra Both tulee kaupunkiin". Tapahtumapaikka on pieni kaupunki, jonka tärkein yritys, muuan kenkätehdas, on lopettanut toimintansa, koska korkeat tuotantokustannukset ovat tehneet tehtaan tuotteet kilpailukyvyttömiksi markkinoilla.

Päähenkilö on herra Both, joka edustaa niitä kumpaakin vastakkaista taloudellista toivetta, jotka esiintyvät meissä jokaisessa: työntekijää joka toivoo yhä korkeampaa palkkaa, ja asiakasta joka toivoo yhä halvempia tavaroita.

Herra Both saa pikkukaupungin asukkaat ymmärtämään, miksi tehtaan täytyi lopettaa toimintansa, ja selvittää heille, mitä he voivat tehdä saadakseen sen jälleen käyntiin ja tehdäkseen siitä kannattavan, menestyvän yrityksen.

Näytelmän johtavia ajatuksia ovat:
Asiakas on johtaja;
Tuotannon välineet tekevät työn;
Voitto on välttämätöntä terveelle talouselämälle;
Vapaus on välttämätöntä taloudelliselle kasvulle.

(Farmand)

TAMPELLAN URHEILULAUTAKUNNAN

PALKINTOJENJAKOTILAISUUS

Pikkujoulun merkeissä

pidetään Tampellan juhlasalissa maanantaina 13. 12. 65 klo 19. Tällöin jaetaan palkinnot seuraavista kesäkauden aikana pidetyistä Tampellan kilpailuista: maastojuoksu, suunnistaminen, uinti ja harrastusuinti.

Urheiluväki Tervetuloa

TERVETULOA

Tampellan naiskuoron, mieskuoron sekä orkesterin yhteiseen

Viihdeiltaan,

joka pidetään Tampellan juhlasalissa tiistaina marraskuun 23 p:nä klo 19.00.

Vapaa pääsy!

Kuntokilpailu

jatkuu

Harrastuskävelykilpailuna,

kunnes retkeilyhiihto alkaa

N:o 1 Varalan portin pohj. puolella, aidan vieressä.

N:o 2 Rautaharkon muuntoaseman pohj. puolella kuusen kyljessä.

N:o 3 Kaupin urheilumajan saunan lähellä.

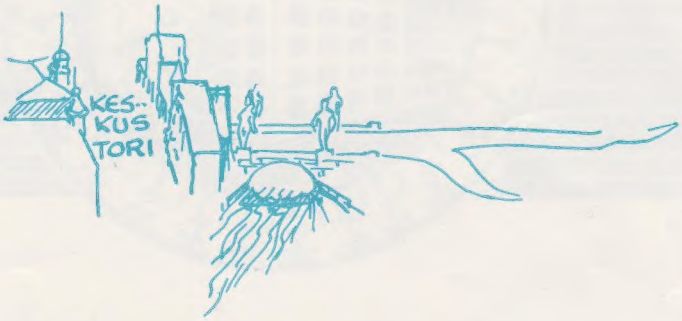

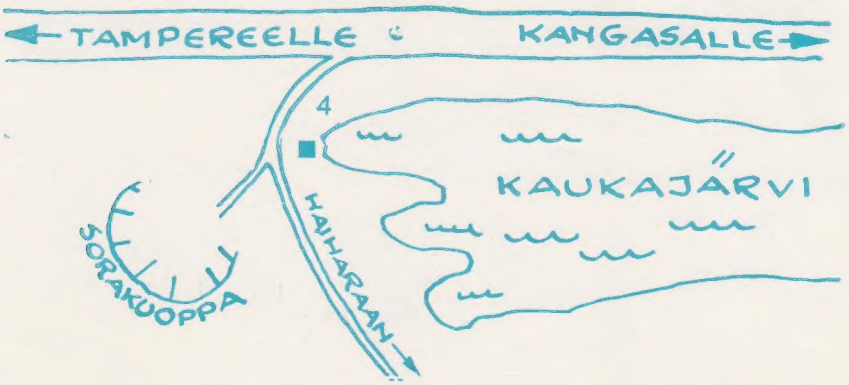

N:o 4 Haiharan tienvarressa koivun kyljessä.

N:o 5 Jänislahden pumppuasema.

— Jokaisessa pisteessä "postilaatikko", mihin käynnistä jätettävä päivämäärällä, kävijän nimellä ja osastolla varustettu paperilippu.
— Vain yksi käynti päivässä ja keskimäärin neljä käyntiä viikossa.
— Kävijöiden määrästä riippuen jaetaan runsaasti palkintoja.
— **Harrastuskävelystä** lasketaan 1 piste suorituksesta Kuntokilpailuun.

TAMPELLAN URHEILULAUTAKUNTA

KALEVA 19
Teiskontie 21 C 24
Laurila Antti

Kirjapaino Hermes Oy
Tampere
1965